

## ¶ Sermonū funebrū

vel obste. Nam q̄d̄i uieabant in mundos memoria vel nomē bonū poterat eis p̄deserere: vel malū obesse. vt dicit p̄bs. i. ethicoꝝ. nunc autē ecōuerso. Nam quicquid dicatur de ip̄s siue bonū siue malū: eoz stat⁹ vel cōditio p̄pterea in nullo mutat. qz nō redundur ad eos. put sunt in seip̄s: sed solus put uiuunt in memorijs hoim. Unde siue in bonum siue in malū eoz habeatur memoria: p̄pterea cōditio eoz circa felicitatē nō mutatur: vt scilz p̄pterea felices sint vel infelices. vel ecōuerso. Vel possem⁹ intelligere q̄ vestigiū uite hois sit occupatio uite sue. Et istud vestigiū inuenit⁹ et apparet dum hō uiuit. qz apparet in quo hō occupat uitam suam: siue in faciendo egregie aliquā artē: siue in docendo excellentē aliquā scientiā: siue in acquirendo lucra copiosa: et cetera talia. Sed postq̄ p̄terierit nauis. i. homo vel uita eius: nihil ampli⁹ apparet. qz ois eius operatio cessat circa talia. Unde ampli⁹ nō inuenit⁹ in cathedra docens: vel in apotheca operans: vel mercationes uendens aut emens. Ita vt ei morienti ueraciter dici possit illud p̄ptere. Vestigia tua non cognoscet⁹ scz post mortē. Vel posset intelligi de vestigio dei: qd̄ est creatura corporalis vel tēporalis: in qua vestigiū dei. i. quedā imp̄fecta eius representatio inuenit⁹. S; in creaturis sp̄ialib⁹ et intellectualib⁹ ubi ē representatio dei p̄fectio: dicit⁹ esse similitudo vel imago diuina. Dū ergo hō manet in uita corporalis: uel inuenit⁹ apud eū: inq̄tū ip̄e h; et possidet de bonis tēporalib⁹. S; postq̄ p̄terit nauis. i. uita hois: nihil tatiū apud se inueniet. Quē est hō s̄lis dormiēti q̄ somniat se inuenire diuitias. Job. xxvij. Diues cū dormierit nihil sc̄cū afferet: aperiet oculos suos et nihil inueniet. s. post mortē. Et ps. lxxv. Dormierūt somnū suū et nihil inuenierūt oēs uisiri diuitiarū in manib⁹ suis. S; s̄m sententiā beati Gregorij. Si diues res suas dum uiuebat dedisset misericorditer pauperibus: etiam postq̄ per mortē p̄terierit eozum uel stigia scz eterna premia inuenisset in celo. S̄m illud ad thes. xij. Da pauperib⁹ et thesaurum habebis in celo. Quē quem thesaurum nos perducit piissimus iesus christus qui diues est in misericordia. Amen.

¶ Explicit distinctio prima: que egit de cōtemptu presentia uite.

¶ Incipit secūda distinctio: in qua agitur de morte siue de morientibus: et de mortis conditionib⁹: cuius sunt sermōnes nouem.

¶ De mortis necessitate ¶ Sermo I

¶ Latuit est ho

minib⁹ semel mori et post hoc iudiciz. Ap̄l̄i paul̄ doctoris gentiū ad 1<sup>o</sup> bre. ix. sunt uerba. Vide m̄s in ciuitib⁹ q̄ diuerse ciuitates habent diuerse statuta: que leges municipales dicuntur. Deus autē tres p̄ncipes ciuitates dicit⁹ habere in uniuerso. Una ē in sup̄moꝝ que ciuitas celestis nuncupat⁹. que sub noie hierl̄m in scriptura significat⁹. de qua Gal. iij. Illa autē que sursum ē hierl̄m. Alia uero est in infimo. s. infernalis: que noie babylonis designat⁹. Unde Apoca. xvij. Ne ue ye ciuitas illa magna babylon. Tertia est media scz terrestria: que ē uiatoꝝ et peregrinatum. ad 1<sup>o</sup> bre. xij. Nō habent⁹ hic manētem ciuitatē: s. futuram inquirim⁹. In ista ergo suis ciuitatib⁹ de diuersa statuta posuit. Nam in ciuitate celesti: posuit statutū uite. vt scz ciues eius semp uiuāt: et nūq̄ moriantur. ita scz q̄ uita eoz sit gaudioſa et perpetua. Et rō est. qz uident⁹ naturalit⁹ q̄ illud qd̄ esset cōiunctū solū: nūq̄ haberet defectū luminis. Et illud qd̄ esset cōiunctū igni nūq̄ haberet defectū caloris. Et illud qd̄ semper esset cōiunctū uene vel fonti nūq̄ haberet defectū humoris. Similit⁹ etiā in sanctis et bonis q̄ sunt in ciuitate celesti. qz em̄ semp cōiuncti sūt deo: qd̄ est fons et p̄ncipiū uite et gaudij: et nūq̄ possunt separari ab ip̄o: non pōt in eis uite et gaudij unq̄ eē defect⁹. vñ ps. xxxv. Correte uoluptatē tue potabis eos qm̄ apud te ē fons uite. Et qz talis fons ē fili⁹ dei. s. x̄ps. ido ip̄e dixit de aiab⁹ b̄tis. Ego uita eterna do eis. Job. x. Est ergo illa ciuitas eterna et gaudioſa. qz ē solū iustoz et amicor⁹ et familiarū. s. angeloz et hoiz. S; in ciuitate infernali: qd̄ est ciuitas rebellū. i. deſmonū: et p̄ditoz. i. maloz xp̄ianoz nō seruatum fide baptisimū: et publicoz hostiū. s. infidelū et paganor⁹: aliud statutū a deo. s. vt semp uiuāt et semp moriant⁹. Semp em̄ uiuunt uita nature: et semp moriunt⁹ morte gehēne. vñ ps. xlvij. Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos. q. d. sicut oues pascunt⁹ herba: et herba pasta iterū reuiuiscit vt iterū pascat⁹: sic pena damnatoꝝ



mortaliter eos affliget. et afflicti adhuc semper vivunt vt iterū affligant. In ista vō ciuitate terrestri est aliud statutū scz vt omēs hoies qui hanc vitā ingrediunt salte semel moriantur. Et de hoc statuto siue legelo quis apls in vobis ppositis dicēs. Statutū est. **¶** In quibus vobis de morte hoiz quattuor innuunt et ostendunt.

**¶** Prīmū qz mors est quedā punitio legalis notat: cū dicit. statutum est.

**¶** Scdm qz mors est quedā corruptio naturalis que scz enenit hoibus.

**¶** Tertiu qz mors est quedā puatio irreuerabilis. ideo dicit. semel mori. l. pvari vita.

**¶** Quartū qz mors est quedā citatio iudicialis. ideo subdit. et post hoc iudiciū.

**Costenditur ergo pmo**

qz mors est quedam punitio siue pena legalis. quia iniusticia est a statuto siue a lege divina. Nam divina lex seu constitutio quā deus hominibus statuit: fuit illa lex seu iustitio preceptina quam sollicito primo homini pmulgauit in paradiso. de q dicit. Gen. ii. qz pcepit ei dicēs. Et omni ligno paradisi comedet. de ligno autē scientie boni et mali ne comedas. In quacūqz em die comedetis et eo: morte morietis. In ista lege siue statuto duo cōtinebantur precepta. Unum nature quod ptimebat ad cōseruationē naturāle indiuidui: cū dicit. ex oi ligno paradisi comedet. Aliud vō est pceptus discipline ad pmerendā glīam paradisi. qz hanc nō poterat melius mereri qz p mēā obedientiā qz tunc mera est qm pceptū et se solum obligat et nō ex alia causa. Et dicit pceptū discipline. quia p ipm dicit qz sit vobis obedientie. Unde ergo pceptū dicit discipline. qz vita re liquū sciētie nō suadebat natura: sed disciplina. Et nota qz aliqd a deo phibet. quia malū. sicut. Exo. xx. non furtū facies. Aliqd vō qz occasio mali. vt. Mat. v. Nolite iurare oīno. Et sic platus multa phibere potest que nō sunt expssa in regula ad pbationes obedientie. et tale fuit pceptū de ligno vetero. Quia qz Adam in quo adhuc tora natura hu mana ptimebat: p dicit a legē transgressus est diabolo scilz et vxō: e suadēt: comedendo de verito ligno. ideo nō tmi ipse cum muliere. sed et oēs posteri eius penaz dicte legis incurreret scz moriendi necessitatem. Ita qz et tūc fuit dicit apls. statutū est hoimībus semel mori. statuto scz plone desti

tute. Nam anteq p dicitā transgredere nō statuta: quādā immortalitate habebant id est possibilitate nō morēdi qdū deo obediret. Et hec possibilitas pncipalr erat ab aia. si cur ab istuēte. qz sicut ipa erat subiecta deo ita et corpus eius. Item erat a corpis equalitate sicut a disponēte. a ligno vō vite sicut a vegetate et senectute: phibente: a regimine vō diuine puidētie sicut ab interius cōseruante et exterius ptegete. S; transgrediēte homine diuinā pceptū: destituta ē natura talibus auxilijs. et statutus est hoibus semel mori. Et illud est statutū non solū generale: sed etiā immobile. Unde potest ad ipm referri qd dicit. Danielis. vi. Non imitetur quod statutū est: nec pvaricari cuiqz liceat. In quib vobis de mortis statuto ostēduntur breuiter tria.

**¶** Prīmū est qz habet stabilissimā firmitate: ita vt nō immutetur.

**¶** Scdm est qz hz iustissimā equitatem. qz statutum est scz iustissimū.

**¶** Tertium est qz habet immobilissimā obseruabilitatem: ita vt non pvaricari cuiqz liceat.

**¶** Circa pmo est aduertendū qz cōstitutiones vel statuta humana facillr imutant scz vel qz remouent ab his qui potestatem habēt leges cōdendi et tollendi. Qz em res p quascūqz causas nascit: p easde dissoluit extra de regulis. Et l. qz tollunt p legem vel cōstitutionē nouam sequentē et cōtrariā. S; em distinguēdū est de statutis. Quia scz sunt statuta localia et ptime ius cōe: aut sūt singularia et in facto cōsistunt. Si cōtinent ius cōe. tūc sicut sublatū est ius cōe p nouū ius contrariū: ita et illud statutū: qz simplr cōtinebat ius cōe. vt habet in decretali de etate et qualitate ordinādoz. Preterea: que scz decretalis qz ad repñtationē patros noz est hodie reuocata p decretale de cōstitutionibus. ca. ij. lib. vi. Similr statutū epī alicuius: quo illud simplr cauebat: est etiam reuocātū. et idem de oibus similibus. Sed si sint statuta singularia et in facto cōsistant: et sint rōnabilia. nec expresse reuocētur: nō derogant p cōstitutionē nouā editam. Noua g cōstitutio pncipis tollit qdē pnam contrariā. etiā si illud non exprimat. Extra de cōsti. Licet. Roma. li. vi. Possunt etiam statuta seu iura positina p psetudinēnes p rarias abrogari. dūmodo tales psetudines rōnabiles sint: et legitime pscribe



## ¶ Sermonū funebriū

Extra de consti. Cōsuetudines. S. licet etiā longeuē. Sed diuinū statutū pdictū scz de morte humana nullaten<sup>9</sup> immutari potest. Cum em̄ inferior nō possit legē superioris remouere. r̄ illud sit statutū dei: quo oīs creatura inferior est: mutari nō potest p̄ aliquā rem creatā: vel fieri q̄ hō nō moriat. Unde nec helyas nec enoch q̄ i paradiso terrestri eādū vixerūt: r̄ adhuc p̄mansuri sunt i vita vsq; ad tps̄ antichristi. final<sup>9</sup> tñ statutum nō euadēt. q; morient<sup>9</sup>. sicut patz Apoc. xi. vbi d; q̄ bestia que ascēdit de abyssō facit et aduersus eos bellū r̄ vincet illos et occidet eos. Unde potest dicere q̄libet creatura illud Numert. xxi. Non mutare poteroverbum dñi. Deus etiā cuius est statutū illud nō immutabit. q; vt ibidem ca. iij. d; Non est deus quasi homo vt mentiat: nec vt filius hoīs vt mutet. **¶** Secō ostendit q̄ ista lex moriēdi h; iusticie equitatē. q; statutus est scz iustissimū r̄ equissimū. Statutū em̄ nō obligat nisi sit iustū r̄ equū. Ostenditur aut̄ statutū esse iustū ex tribus. Primo ex finis utilitate scz si ordina<sup>9</sup> ad bonū cōe. An̄ si in ciuitate vel regno fuerint statuta honesta: nō tamen pertinētia ad utilitatem cōem sed magis ad cupiditatē v̄ glām alicuius vel aliquoz nō essent iusta statuta: r̄ magis essent violente q̄ leges. Secō ostendit statutum esse iustū ex auctoris potestate. puta an̄ nō excedit potestatem auctoris. Unde si cōdētes statuta vltra potestatem sibi cōmissam facerēt: illa nō eēt statuta iusta. Tertio q; cognoscit statutū esse iustū ex p̄portōis equitate et cōitate quod p̄tinet ad formaz statuti. vt scz talia sint statuta vt p̄prie s̄m̄ equitate p̄portiois imponāt subditis onera in ordine ab bonū cōe. Cum em̄ vnusq; q; homo pars multitudinis sit: q̄libz homo hoc ipm̄ quod est r̄ quod habet: est multitudinis. sicut quelibet pars illi<sup>9</sup> qd̄ est totius. Unde natura vt saluet totū: nōnunq; parti infert aliquod detrimentū. Unde leges cōmunes aut municipales q̄ onera p̄portio nabil<sup>9</sup> inferūt iuste censent. S; si ineq̄lirer et ip̄portōnabil<sup>9</sup> etiā si ad bonū cōmune ordinarī viderent: iniuste p̄fecto eēt. r̄ iō nō vere leges: q; s̄m̄ aug. in libro de libero arbitrio. Rex esse nō videt que iusta nō fuerit. Unde leges iniuste nō obligāt in foro cōsciētie. Rex aut̄ r̄ statutū diuinus de quo agimus oimode est iustū r̄ equū. Primo quidē ex parte finis. q; facit ad bonū cōe.

Primo quidē totius vniuersi. ad cuius s̄p̄fectionē p̄tinet qd̄ oīs creaturari gradus iueniat in eo r̄ nō soli extremi: s; etiā mediū. Cum ergo inueniant in eo quedā substantie penitus incorruptibiles vt sunt substantie spūales: vt angeli. siue co: pales vt celi. et quedā ecōtrario penitus corruptibiles vt videlz corpa mixta: r̄ ex cōtrariis cōposita. restat ad p̄fectionē ipius vt etiā inueniant aliquē habētes esse cōpletū i specie: que sint parim corruptibiles r̄ partim in corruptibiles: r̄ tales p̄fecto sunt homines quoz h; p̄ mortē corpa corumpant: nō tñ anime cū quib<sup>9</sup> cōcitant cum substantijs separatis. Facit etiā hoc mortē statutū ad cōmune bonum humane nature: q; ex peccato p̄mox parentū expoliata originali iusticia dū in hac vita manet multē miseris est subiecta. s̄m̄ illud Job. xiiij. Homo nat<sup>9</sup> r̄ c. repletur multis miseris. S; ab istis miseris p̄ mortē eripit r̄ ad eterne vite stabilitatez p̄ducatur. Aduertendū tñ est qd̄ h; statutū mortis oibus hoībuz sit cōe: p̄dictus tamē trāsitus scz de miseria oibus vite ad felicitatez beatitudinis nō oibus est cōistit: solū iustis r̄ bonis. Et hoc in die iudicij ex ipsa differētia positionis bonoz a dextris r̄ maloz a sinistris: clarus apparebit. Quia tūc vt dicit Ahd̄. xxv. statuet rex oues quides p̄ quas iusti significant a dextris: r̄ isti saluabunt: hēdos nō p̄ quos pctōres: a sinistris: r̄ isti damnabunt. Et hoc nō erit ex culpa hui<sup>9</sup> statuti qd̄ magis inducit ad correctionē: sed ex male vite corruptione ipoz pctōz: vel ex ignorātia cecitatis r̄ infidelitatis scz eoz de quibus d; Ro. x. Ignorantes dei iusticiā et suā querētes statuere iusticie dei r̄ nō sunt subiecti. Secō ostēdit esse iustū ex p̄nōte sicut siue cōdēnter: cui<sup>9</sup> p̄ras sup̄ oēs est: r̄ qui est dñs mortē r̄ vite. p̄mi Re. ij. Dñs mortificat r̄ viuificat. An̄ bene potuit facere statutū d̄ morte. Nec obstat quod d; Sap. p̄mo qd̄ deus non fecit mortē. Unde videt qd̄ nec debuerit facere legem de morte. q; scz mors dupl<sup>9</sup> pot̄ considerari. Vno modo s̄m̄ qd̄ est quoddā malum humane nature: sic nō est a deo: s; est quidā defectus in accidēs humane nature ex culpa sua p̄pria. Alio modo potest considerari s̄m̄ qd̄ habet aliquā rōnem boni. pur̄ scz est quedā iusta pena: sic est a deo. An̄ de angustis<sup>9</sup> dicit in libro retractationū. qd̄ deus nō est auctor mortis nisi inq̄tum est



pena. **E**tm hoc includit in lege et statuto oino vt pena sez trasgressionis peccati. **E**t ppterca d: Roma. v. q. p vnu pctm intrat in r in mudum: et p pctm mors. **E**t hac rōnem huius legis sine statuti infideles qdā pbi destruerent volunt. quia nō credūt aiām viuere post cor. p. et ipam mortē nō ex trasgressionē culpe. sed ex necessitate tm. pcedere nature. vnde mortē nullo modo bonam sed simplr malā esse dicūt. **N**os autē q fides habemus ecōtrario istam rōnem et legem diuine iusticie approbamus. **U**nde Ro. iij. **L**egē destruiam p fidē. **A**bit. **E**t legē statuiamus. i. statuti approbam. et eo q aias beatorū post mortē ad felice vitay tendere credimus. et in ipa etiā mortis pena diuinā iusticiā cōmendamus. **T**ertio istud statutum ostendit esse iustu ex forma. i. et equitate pportōnis. **S**eruaf enī in morte eqūlitas inq̄tum sez omīs moriunt. **S**m illud. ij. **R**eg. xij. **M**is morimur t quasi aque di labimur t. **S**eruaf tñ quedā pportōis diuersitas in eo q quidā citius t quidā tardius: quidā acerbus: quidā dulcius moriunt. **S**ed ista pportō nō attendit penes quātitate culpe. q: q̄tum ad pctm origina le non videt esse differētia. q: contrahit a pmo parente: a quo oēs equalr descendunt. t sic oēs equalr et cōsilr mori debent. **Q**uātum vō ad pctm actuale: quod est peccati p̄rium p̄sone nō attendit ratio istius diuersitatis. **Q**uia sm hoc q plus eēt peccatores citius t acerbius morerent. qd nō est verū. sicut p̄ in morte martyz t peccōz. **I**tem nō videt posse accipi sm quātitates nature p̄tutis vniuscuiusq̄ hoīs. nisi forte q̄tum ad illos qui moriunt morte naturalī. **Q**uoz quidā citius vel tardius vel acerbius forte aut dulcius moriuntur sm fortitudines aut debilitate complexionis naturalis. **S**ed multi non moriuntur morte naturalī: sed violētā v̄l casualī. t diuersimode et diuersis causis vel cūctibus. **V**idēt ergo p̄tius accipi ratio pportōnis diuersorum temporum et modo: vni mortis hominum ex beneplacito diuine voluntatis; que sic disposuit vt omnes homines moriantur: sicut et quo tempore vel modo quisq̄ moriatur put melius et decētius esse nouit: siue ad salūtem ipsius morientis. **S**m illud Sapientie quarto. **P**lacita erat deo anima illius. **P**ropterea festinauit educere illum: ne malicia immutaret animū illius. **S**ive ad

ostensione sue iusticie. sicut dicitur Gene. xxxvij. **F**uit her p̄mogenitus iude nequus in cōspectu domini. t ideo ab eo occisus est. **E**t ad ostensione sue reuerentie. sicut patz de **O**za qui irreuerēter terigerat arcā dei. ij. **R**egum sexto. vbi dicitur. **I**ratuē est indignatione dominus contra ozam. et percussit eum super temeritate: qui mortuus est ibi iuxta arcam dei. **Q**uādoq; vero ad ostensionem sue misericordie. sicut **E**zechie flenti et roganti quindez annos vite donante **S**aye trigesimo octauo. **I**ste tamen cause quibus deus vult quosdā citius: quosdam tardius: vel hoc vel illo modo mori. nobis quidem frequēter sumz occulte. **P**aret ergo q deus iuste et immutabiliter. sicut statuit q omnes homines moriantur. ita etiam iuste et immobiliter statuit. quo tempore vel qua morte vniuscuiusq; moriat. **E**t hoc est quod dicitur **J**ob decimo quarto. **C**onstituit terminos eius qui preteriri nō poterit. **T**ertio in auctoritate inducta ostenditur. q istud statutum in morte habet inuolabilem obseruabilitatē: ita vt nec cuiq; preterire liceat. **U**bi aduertendū est q statuta hūana quando iusta sunt nō lz p̄terire de iure. quia lex iusta obligat non solū quātum ad forū iudiciale: sed etiam quātum ad forū consciētie. **E**t ideo de tali lege nihil licet preterire. **S**m illud **M**artb. q̄nto. **N**ota vnum aut vnus apex nō preteribit a lege donec omnia fiant. **A**men de facto tam diuine leges q̄ humane: t statuta q̄tūm qz iusta pretereunt. p̄cipue a potentibus et magnis. **U**nde **A**nachar sicut refert **V**alerius libro tertio. dixit leges humanas similes esse re'is araneaz. quia sicut ille infirmiora animalia retinet et valentiora transmittit: ita hūane leges hūiles t paupes cōstringunt. diuites vero t potētes non alligant neq; retinent. **S**ed istam legem siue statutū de morte: nec diuitem de iure pretere licet: cum sit ex iusticia dei positum: nec etiam de facto. cum sit dei potentia valatum. **E**t eadē causa bene dicit propheta ps. cxlvij. **P**receptum posuit et non preteribit. **P**receptum quidē de morte posuit cōmune diuiti et pauperi. **E**t non preteribit nec pauper nec diuites nec de iure nec de facto.

**S**ecūdo quoq; dat intelligi in gūctōitate p̄ncipali q̄ mors est











## ¶ Sermonū funebriū

perfecto apparet q̄ magna beneficētia est si  
ue magnū beneficū, q̄ homo ante mortē  
de suis malis puniat. ita q̄ nō post mortē  
ad illa eterna supplicia seruet. Unde dicit  
ij. Macha. vi. Multo tpe nō finire peccā  
toribus ex sentētia agere: sed statim vltōes  
adhibere: magni beneficij est iudiciū. Non  
enī sicut in alijs nationibus dñs patienter  
expectat. vt eas cū dies iudicij aduenerit i  
plenitudine peccatorū puniat: ita et i nobis  
statuit vt peccatis nostris in finē deuoluā  
ita demū et nos vindicet. Propter quod  
nunq̄ quidē miām suā amouet. corripit  
vero in aduersis pplm suū nō derelinquit.  
Sed iustis qui bene vixerunt mors valde  
benefica est. q̄ eripit eos a pñtibz malis  
separat ipos ab inferni supplicijs: et copu  
lat illos eternis bonis. Tunc enī ex psona  
hoīs iusti gaudētē dici potest illō ps. cxliij  
Fouertē anima mea in requiē suā: quia  
dñs benefecit tibi. Sed inter alios quibus  
mors est benefica: sunt p̄cipue hoīs misē  
ricordes. q̄ scz isti specialr in mortē post  
mortē p̄ beneficētia beneficētia recipiūt. s.  
vt in mortē p̄ impenitentiā nō peant. Im  
illud ambrosij dicit. Sūma xpiane religio  
nis p̄fectio est misericordia qui seartus fuerit.  
etiā si carnis lubricū patiat: yagulabit qui  
dem sed nō peribit. Et vt etiā p̄ temporalibz  
bonis que pximis viuētēs fecerūt: eterna  
bona recipiāt post mortē. Unde Pro. xi.  
Benefacit aīe sue vir misericors. **¶**  
Quando ostēdit apls in auctoritate inducta.  
mortis amplexū. q̄ mors oēs aplectitur  
hoīs: et oibus est cōmuni: et ideo dicit. cō  
muniōnis. Sed notandū q̄ est aliqua com  
muniō sine cōcācio quāz debemus vitare.  
quia nō debemus habere cōmuniōnē cum  
excōmunicatis. Propterea enī dicit: excōm  
unicatus. quia extra cōmuniōnē fideliz est  
adiudicatus. Unde nō debet aliq̄s fideliz  
participare cū excōmunicato. Primo q̄des  
in locutione: nec debet ei loqui: nisi iam lo  
queret ei de salute aīe sue: etiā si alia verba  
interponeret vt magis traheret: nō peccā  
ret. Item nō debet cōicare euz eo in orōne.  
quia nō debet stare cū eo ad orandū nec ad  
audiendū vel dicendū officiū. Ideo si mani  
feste excōmunicatus intrat eccliam. oēs de  
bent exire vlt̄ p̄curare q̄ ipse exeat. imo etiā  
sacerdos dices missam debet eā dūm ittere  
viso eo vel sciens q̄ ibi sit et exire nō velit si  
non inchoant canonē. sed si inchoauit des

bet p̄ficere. Item nō debet euz salutare nē  
verbo nec littera. Unde cū quis salutat ab  
excōmunicato debet dicere. deus emendet  
vos. Nec lz ei scribere nisi in casu in quo lz  
ei loqui: et tū loco orōnis debet ei scribere  
sp̄m consilij sanioris. Item nō debet aliq̄s  
ei dare osculū pacis: nec participare euz eo  
in sacramētis. Item nō debet aliq̄s comē  
dere cum eo. Et ideo si publice excōmuni  
catus ingerat se ad mēsz in qua sedet: sur  
gere teneor: de mēsa nō obstante scandalo  
eius vel alterius. Sed si esset occulte excō  
municatus teneor: nō surgere: si nō possem  
surgere sine nota eius. Et de p̄dict cōsibus  
dat x̄sus talis. Si p̄ delicta anathema q̄s  
efficiat. Os occare: vale: cōmuniō: mensa  
negatur. Quādo cūq̄ ergo quis participat  
cum excōmunicato in aliquo dictoz casū  
incurrit excōmunicatiōnē minorē: sed non  
peccat mortaliter: nisi q̄m in crimine secum  
participat. vel in diuinis vel in cōtempuz  
ecclie. vt dicit sanctus thomas. Ista est ergo  
cōmuniō q̄ nobis p̄hibetur in. ij. Job. Nec  
aue ei dixeritis. s. excōcācio vel heretico. q̄  
enī dicit aue cōmunicat opibus eius mali  
gnis. Eccl. xij. Que cōcācio sc̄o hominū  
ad canē id est ad excōmunicatū qui ē de ce  
lestia expellēdus vt canis. Im illud Apoc.  
xij. Foris canes et venefici. Sed quedam  
est alia cōmuniō que vitari nō p̄t. Et ista  
est cōmuniō mortis. q̄ oīs morimur. Et  
ista cōmuniō potest cōmendari ex eo q̄ p̄  
eam triplex mala singularitas remouetur.  
Nam p̄mo cōmuniō mortis tollit singula  
ritatē supbie. Supbus enī vult esse singla  
ris. q̄ vult esse oibus maior: et excellētior.  
Unde augustinus diffinit supbia. q̄ est p̄  
uerse celsitudinis appetitus. S̄z cōmuniō  
mortis oēs parificat et adequat. q̄ ita mo  
ritur maior: sicut minor: ita potētior: sicut i  
firmior. Unde quidā metricē dicit. Est cōe  
muniō: mors nulli p̄t honori. Debilis et for  
tis veniūt ad limina mortis. Cū lz q̄ ma  
ior: est excedat minorē in altitudine digni  
tatis: cōmunicat tñ ei et parificat illi in hu  
militate mortis. Et lz maior: q̄q̄ possit oc  
cidere minorē. tñ etiā q̄q̄ cōtingit q̄ mi  
nor occidit maiorē. Et ideo dicit. Eccl. iij.  
Quid cōicabit cacabus ad ollā. i. minor ad  
maiorē. Et posset respōderi. q̄ mortē. Et  
postea subdit. Cū enī se colliserint confin  
getur scz cacabus tanq̄ scz minor: et debilis  
oz. sed aliquādo cōtrario. cōfringit olla s.



caeco id est superbus ab humili. Unde sicut poeta dicit. **A** cane non magno sepe tenes asper. Secundo comunitio mori remouet singularitatem auaritie. Auarus enim uult esse singularis, quod uult omnia sibi soli appropriare: et nolle alij conuicere. Unde differt a liberalitate que facit et liberet facit hominem suam tribuere et communicare. Item. **T**imo. vi. Diuitibus huius seculi precipue non sublimis sapientia spe rare in incerto diuitiarum: sed in deo uiuio quod prestat nobis omnia abunde ad fruendum: bene agere diuites fieri in omnibus operibus: facile tribuere et communicare: se haurire sibi fundamentum in bonis futuris: ut apprehendant uitam bonam. Differt etiam a charitate: quod auaritia uult omnia facere propria, sed charitas et conuersio propria facit communia. Unde de primis fidelibus christi qui fuerunt in charitate feruentis dicit **Actuum** ii. quod omnes qui credebant erant pariter: et erant illis omnia communia. **S**ed istas proprietates et singularitatem auari congregant et retinent sibi soli: tollit comunitio mori: quia quando auarus moritur ea que sibi congregauerat dissipantur et alijs communicantur et distribuntur. Unde **Seneca** dicit quod auarus nihil bene facit nisi quando moritur. dum enim auarus uiuit nec sibi de bonis que habet: nec a lijs benefacit. Tertio comunitio mori fugat tristitiam et dolo: et inuidiam. Inuidus enim tristatur et dolet alium excedere se in bonis, quod ipse appetit et diligit. Et conuersio ipse inuidus gaudet quando alium uidet sua excellentia parari et sibi parificari. Sed comunitio mori hanc excludit: quia omnem huius mundi excellentiam tollit: ad paritatem quadam reducit. **U**nde mors in se communicando facit sicut sapiens, ex cuius persona dicitur **Sapientie** septimo. **S**ine inuidia comunico. **T**ertio apostolus in auctoritate inducta excludit remissionem defectum: cum dicit. nolite obliuisci eius scilicet cuius memoria est sibi maxime utilis: necessaria. Et talis est memoria mortis: que utilis valde est. Primo quidem ad penitentiam conuersionem. Quod probatur **Esai.** xxxviij. ubi legitur. quod cum audisset rex egyptus obitum. **M**orieris tu et non uisus. statim conuersus est ad penitentiam. Et inuicem audientes. **A**dhuc quadraginta dies: minime sibi uertet. Ad quam conuersionem sequebat mori iporum. soli ex ista comminatione ad penitentiam sunt conuersi. sicut patet **Ione** per totum. Secundo ualeat memoria mortis, quod prouocat ad elemosinarum largitionem. Cuius figura habetur

primi **Wachabeorum** primo. **U**bi legitur quod alexander ut cognouit quod moreretur diuisit regnum pueris suis. **S**ic multi timore mortis condunt testamenta et elemosinas distribuendas relinquunt. Quia dicit beatus hieronymus quod non sunt bona hominis que secum portare non possunt. sola misericordia comes est defunctorum. Unde si homo in morte obliuiscatur operum misericordie: et misericordia dei deobliuiscatur illi. **S**ed illud. **Iob** xxxiij. Obliuiscatur illi misericordia. Tertio ualeat memoria mortis ad totius uite directionem. **A**ues enim in volatu suo et pisces dirigunt se cauda sua. sic homines dirigunt uitam suam: et temperationes excutiunt cauda. id est mortis memoriam. **Iob** xij. **I**nterrogata iumenta et docuerunt te et uolatilium celi et indicabit tibi. **Q**uere terre et respondit tibi et narrabit pisces maris. **I**nsuper qui uult nauem suam bene gubernare debet se ponere in fine nauis. id est uite sue fine et mortem considerare: ut possit ad bonam exitum nauem suam. id est uitam dirigere. **S**eneca. **C**onsidera quod pulchra sit res ante mortem uitam con summare deinde expectare secum reliquas temporis parte. **Q**uod sollicite loquere ante nauem tibi prouident de nauis directione quando habent malum passum transire. **S**ic quilibet debet sibi prouidere longe ante: quomodo possit periculosum mortis passum transire. **ps.** **I**lluc naues praerabunt scilicet per ardua foras: ante mortem. **Q**uia quod tam utilis est mortis memoria: tantum debet homo cauere ne ipsius obliuiscatur. **D**eus. xxxv. **C**auere ne obliuiscaris. **E**

**S**ecundo in auctoritate principali tangit illud quod est magne iusticie et equitatis scilicet mors: unde sequitur mortis. **O**mnis enim rex in regno suo ad id quod nihil inordinatum remaneat habet iusticiarium suum ad puniendum malos et remunerandum bonos. **P**ertinet autem ad equitatem iusticie nullius personam accipere in iudicio suo. **E**t hanc equitatem mors seruat: ex eo quod nemini parat in die iudicis: nec acquiescat cuiusque precibus: nec recipit pro redemptione dona plurima. **P**rouerborum sexto. **T**alis iusticiarius et in iudicis est mors. **E**t talis iusticiarius qui nemini parat: conuenit multum timere. ideo mors est multum timenda. **ps.** **Q**uinquagesimo quarto. **F**ormido mortis cecidit super me. **T**imor et tremor: uenerunt super me: et contremuit me tenebre. **E**t dicitur formido propter recessum: timor propter occursum: et tremor



## ¶ Sermonū funebriū

pp̄ter iudiciū. Primo em̄ homo formidat mortē. q̄z compellit eum recedere ab oibus de quibus magis confidebat: ⁊ que magis diligebat; siue fuerint diuitie; siue delitice; siue honores ⁊ potētie; siue mūdane amicitie vel quecūq; alia temporalia. quia mors educit eum ab oibus temporalibus ⁊ oibus eum expoliat. ps. lxxxviii. Posuisti firmamētus eius formidīnē. Firmamētū dicit illud in quo homo magis confidit qd̄ homo maxime formidat: que om̄e mūdi firmamētū ollit: siue sit firmamētū diuitiarū; siue amicorū; siue cōsanguineorū totū tollit per mortē: ⁊ ideo relinquit homo om̄ni humano auxilio desitutus. Sedo homo habet timorem mortis pp̄ter occursum sc̄z pctōrū ⁊ demonū. Peccatorū quides; q̄z sicut iusti confidūt in morte ex memoria bonorū que egerunt; sic impijs veniēt ad memoriā mala que egerūt: diabolo parante vt desperēt sicut accidit iude. Mat. xxv. Unde dicitur Deut. xxxi. Occurrēt vobis mala in extremo tempore a quibus nō poteritis exire. Tū cōtingit peccatori morietī; sicut ait Tullius contra catilinā. Scelera tua quasi quedam furia occurrēt tibi. De occursum demonū dicit beatus Bernardus. Anima mea q̄tis erit illic pauor: cū tibi cateruam terrentia illa demonia occurrerūt; terrentissima monstra videbis. Sicut venatores irruūt sup̄ ferāz comphefam que nō potest effugere; sic demones super animas in morte. Unde ⁊ in morte b̄ti martiri legunt demōnes affuisse. Chrysostomus. Quis te tuebit aīa mea a rugientibus p̄paratis ad escam? quis tibi in die rāte necessitatis succurrēt? q̄s cōsolabitur? quis deducet? Tunc ergo erūt maxime angustie: q̄z ex vna pte nō p̄mittet anima remanere in corpe. ⁊ ex alia partes pctōrū nō p̄mittet eā fugere ad deū. Hieronū. i. Omnes p̄secutores eius cōprehenderunt eā inter angustias. Sic ergo erūt pctā terrentia ab infero: ⁊ demonia impugnatia ab exteriori. i. Cor. vii. Foris pugne iustus timores. Tertio habebit homo tremorē: em̄ pp̄ter iudiciū: quia statim anima egressa ducit ad iudiciū. et tremēs ⁊ pauēs statuit corā iudice. vt p̄o meritis suis sntam recipiat. sicut tremē malefactor quādo de carcere ductus venit ad audiendā sntam. Si em̄ paulus audita voce iudicis redarguetis et interrogāris. saule saule quid me p̄secūris?

tremēs ac stupēs dixit. dñe qd̄ me vis facere? Quāto tremore ac stupore cōcutiēt homo audicō vocem xp̄i cōdemnantis. Ergo illi qui sciūt se offendisse iudicē deus cum magno tremore apparēt ante eus. s̄m illud Iudith. xi. Quis sciūt se offendisse dñm deū suū: tremor eius sup̄ ipso est. F

**Tertio quoq; ostenditur** i auctoritate p̄ncipali aliqd̄ quod em̄ magne utilitatis sc̄z illud quod potest sciri de morte. ideo dicit. cito. Vbi aduertendū est qd̄ de morte quedā sunt que homo certius diuinaliter scire nō potest. Et hec sunt q̄rtuor sc̄z status. locus. tēpus. ⁊ modo. Stat. q̄z dem. q̄z nescit homo in quo statu morietur bono an malo: ⁊ tñ qualē mors te inueniet talē tu inuenies eaz. Unde dicit in ps. cxv. Preciosa in cōspectu dñi mors sancto: um eius. q̄z eos p̄ciosos inuenit. Et mors peccatorū pessima. ps. xxxii. Quis eos pessimos inuenit. Eccl. ix. Sunt iusti atq; sapientes et post. Et nescit homo an amore an odio dignus sit: sed oīa in futurū reseruant ierēta. Item locus: q̄z nescit homo in quo loco moriet. Seneca. Insidiat tibi mors in omni loco. Nescit em̄ q̄ loco mors te expectet Tu quoq; si sapiēs fueris vbiq; eā expectabis. Item tempus mortis voluit dñs incertum esse: vt omnis hora habeatur suspecta Luc. xii. Si sciret paterfamilias quā hora fur veniret vigilaret vtiq; ⁊c. v. sc̄z fili. hōminis veniet sc̄z ad educendū de vita. Itēz nescit homo modū vel genus mortis vtrū gladio vel aqua vel igni moriet. Eccl. ix. Nescit homo finē suū: sed quēadmodū capiuntur pisces hamo. sic hōies capiunt rpe malo. De his etiā sup̄ius dictū est dist. i. h. vii. Sūt autē p̄cipue tria ad que sc̄da d̄z homo studium adhibere. Sc̄z

¶ Suam utilitatem.

¶ Suam mortalitatem.

¶ Suam felicitatem.

¶ Et de his tribus d̄. ii. Cor. v. Scimus qm̄ si terrestris domus nostra huius habitacionis. ecce corpis vilitas. q̄z vocat domus terrestris. dissoluat sc̄z p̄ mortē. ecce mortalitas. q̄ edificacionē ex deo habem. domū nō manufactā sed eternam in celo. ecce felicitas. ¶ Sed quoad p̄mū nota vilitatem humani corpis. Primo ex parte materic: que est terra a qua d̄z terrestris domus. Fuit em̄ terra. sicut ps. Sc̄z. i. primordialis



materia corpis humani. Et ideo dicit ap[osto]lus  
 i. Cor. xv. Primus homo de terra terrenus.  
 Non mirū si sup[er]buit angelus cui natura ē  
 purissima ab omni corporeitate et materia  
 sitate separata. Sed mirū pot[er]it q[uo]d sup[er]biat  
 homo de immūda et vili re format[us]: et mor  
 in cinere et pulvere redigēd[us]. Unde Eccl[esiastes]. x.  
 Quid sup[er]bis terra et cinis? Secūdo ex p[ar]te  
 figure: q[uo]d configura[ur] domui. Dabet em̄ cor  
 pus hoīs inferi pedes quasi ad modū fun  
 damētū: et crura et tybias ad modū colūnar[um]  
 sup[er] quas edificatū corpus sustentat: et su  
 perius caput ad modū tecti et fumarij. Et  
 ista dom[us] ē ruinosa. q[uo]d quotidie aliquid de  
 ea ruit quousq[ue] totalit[er] p[er] mortē subuertat[ur]  
 Prouer. ij. Indinata ē ad mortē dom[us] ei[us].  
 Nam ea die qua hō nascit[ur] incipit vita di  
 minui. ideo dicit Sap. v. Nati cōtinuo de  
 finim[us] esse. Et q[uo] cito tēp[or]e vite dilabit[ur]: cui  
 det dicit potest. Cito subuertet[ur] domus tua.  
 Itē est dom[us] erūnosa. q[uo]d erūnis et infirmi  
 tatis ē plena. Unde Seneca ait. Multa  
 nos incōmoda exagitat. q[uo]d male nobis cō  
 ueniat hoc corp[us]. Nūc de capite: nunc vero  
 de ventre: nunc de pectore: nunc de faucib[us]  
 conquerimur. Aliquādo nent: aliquādo p[er]  
 des nos vexant. Aliquādo distractio: aliq[ui]s  
 distillatio: aliquādo superest sanguis: aliq[ui]s  
 deest. hinc atq[ue] illinc temptamur. Hoc eue  
 nire solet in alieno habitantib[us]. hoc em̄ cor  
 pus nō dom[us] sed hospitij. hec seneca. Sed  
 cū etiā hospitij sit dom[us]. si hospitij est. q[uo]d  
 dicit q[uo] nō dom[us]. Dicēdū q[uo]d hospitij ē q[uo]dā  
 dom[us]: sed nō pp[ri]a: imo veri[us] aliena. de q[ui]a  
 debet homo cito exire: nec habz ibi homo cō  
 moditates quas quidē in domo pp[ri]a ha  
 bere consuevit. ideo dicit Eccl[esiastes]. xix. Vita  
 nequā hospitandi de domo in domū: et vbi  
 hospitālit[er] non fiducialit[er] ager[et]: nec aperiet  
 os. Et sic corpus dicit hospitij aie et non  
 dom[us] pp[ri]a. Tum pp[er] multas incōmodi  
 tates q[uo]s hō patit in corp[or]e. Tum etiā q[uo]d aia  
 post modicū vite temp[or]e a corp[or]e est extura:  
 sed post resurrectionē corp[or]is q[ui] scz corru  
 ptibile hoc induet incorruptionē et immor  
 talitatē: tunc erit corp[us] aie quasi sua pp[ri]a do  
 mus. et tunc p[er] erūna cōuertet[ur] in gloriā: et  
 penuria in abundantia. s[ecundum] illud ps. cxi. Glo  
 ria et diuitie in domo ei[us]. Itē est dom[us] aie  
 vt dom[us] angustiosa. q[uo]d ē dom[us] carceris ei[us].  
 In isto carcere aia est cōclusa q[ui]t[er] ad essen  
 tiam. q[uo]d aia s[ecundum] suā essentia ē in toto corp[or]e  
 tota et in q[ui]b[us] parte tota. et ideo ē vbi libz in

ipa cōclusa. Itē in ea ligata pp[er] imp[er]tētia  
 q[uo]d impediēte corp[or]e si p[ot]t sp[iritus] facere q[uo]d velle  
 Unde Mat[thaeus]. xxvi. Sp[iritus] q[uo]dē p[ro]p[ter]t[er] est:  
 caro autē infirma. Itē est ibi aia tenebrosa  
 q[ui]t[er] ad intellectū. q[uo]d patit in corp[or]e tene  
 bras multiplicis ignorātie. Nam ea q[ui] scim[us]  
 sicut dicit Themist[us] minima pars ē cor[por]is q[ui]  
 ignoram[us]. Et q[ui]t[er] etiā ad cōscientiā multē  
 manēt in tenebris culpe. pp[er] q[uo]d deberet eē  
 gratū aie q[uo]d de[us] educeret eā de isto carcere.  
 Esa. xliij. Educes de cōclusionē scz corp[or]is:  
 vincitū. s[ic] sp[iritus] de domo carceris sedentē in  
 tenebris. Tertio ostēdit vilitas hoīs ex p[ar]te  
 habitatiōis infime. vnde dicit in auctē indu  
 cta. Vt habitatiōis q[ui] scz est in infimo ele  
 mento scz in terra. vbi ē multiplex miseria.  
 Apoca. viij. Et ve ve habitantib[us] in terra.  
 P[ri]mo ve pp[er] defectū nature. secūdo ve pp[er]  
 excessus culpe. tertio ve pp[er] tormentū p[er]ne  
 Secūdo ostēdit in auctē inducta q[uo]d hō  
 debz scire et attēdere suā mortalitatē. q[uo]d o[mn]i  
 q[uo]d dissoluat[ur] p[er] mortē. q[uo]d in morte soluit col  
 ligario siue vniō corp[or]is et aie: que vniō faci  
 liter soluit pp[er] corp[or]is passibilitatē: p[ro]p[ter]  
 quā etiā in scriptura vita corp[or]is assimilatur  
 nebule: q[ui]a facili[us] cito soluit[ur] a radijs solis.  
 Sap. ij. Transiet[ur] vita n[ost]ra tanq[ua]m vestigiū nu  
 bis: et sicut nebula dissoluet[ur]: ita fugata ē a ra  
 dijs solis: et a calore illius aggrauata. Ter  
 tio d[icit] hō scire suā felicitatē: q[uo]d ostēdit i auctē  
 apli inducta: cū addit. Edificatiōne ex deo  
 habem[us] domū s[ic] manufactā. Vbi celest[is] bri  
 tudo sub metapho[ra] dom[us] describit[ur]. et com  
 mendat[ur] ex quib[us] p[ri]mo ex p[ar]te p[ri]ncipij. s[ic] acti  
 ui. i. ex artifice q[ui] ē de[us]. Solū em̄ de[us] ē q[ui] nos  
 beatos facit. et iō dicit q[uo]d edificatiōne ex deo  
 habem[us]. Et dicit edificatiōne. q[uo]d cōstat ex du  
 plici g[en]e lapidū. i. ex duplici natura. s[ic] hoīm  
 et angeloz. q[uo]d solū iste due nature beatifica  
 tur et cōnectunt[ur] ibi ad inimicē mediāte glori  
 no validissime charitad. Eph. ij. In q[ui] et vos  
 coedificamini in tabernaculū dei in sp[iritu] scō  
 Secūdo cōmēdat[ur] ex p[ar]te cōmodi. q[uo]d domū  
 dom[us] em̄ fit vt p[re]gat a frigorib[us] et imbr  
 bus et calorib[us]. Sic ibi hō p[re]g[is] ab oi[um] p[er]tra  
 rio et excludit oē incōmodū. P[ro]p[ter] q[uo]d ps.  
 dicebat ps. lxxxij. Beati q[ui] habitāt i domo  
 tua d[omi]ne etc. Tertio cōmēdat[ur] ex p[ar]te doni. q[uo]d  
 nō datur ex merito operū. s[ed] ex cōdigno. et iō  
 d[icit]. nō manufactā. P[re]miat em̄ de[us] vltra cō  
 dignū: sicuti citra cōdignū impios punit.  
 Nō em̄ fuit cōdigne passiones hui[us] r[ati]o ad  
 futurā gloriā q[ui] reuelabit i nob[is]. sicut apl[us]



## ¶ Hermonū funebrū

dicit Romān. viij. Et ideo ex dono dei magis q̄ ex nostris meritis nobis edificatur. **¶** And ps̄. Nisi dñs edificauerit domū in vanum labo. q̄ edi. eā. **¶** Heb. ix. Tabernaculus nō manufactū. Quarto ex duratōe edificij. qz eina. a. q̄ ei? habitato: nūq̄ eijcief. **¶** Sc̄. clefiastes. xij. Ibit hō in domū et nitaq̄ sue. Quito ex pre loci. qz in celis. vbi. s. cū angel facie dei videbit. qz angeli in celis semp vis dent facie patris. **¶** Matt. xvij. Et i hac visione vt dicit doctor angelic⁹. **¶** sanc⁹. **¶** Tho. hz pfectissimā beatitudine. **¶** Ad quā nos tē.

**¶** De morē terribilitate t horrore **Ser. III**

**F**ormido mortis cecidit sup me. ps̄. liij. **¶** Naturale in oib⁹ aialib⁹ est. qz vidēdo ptra se venire aliqd multū terribile t pniciosus terreat t timeant. sicut ouis terref qñ videt cōtra se venire lupū. **¶** Figura hui⁹ p̄m ad hoies habet. **¶** Gen. xxxij. vbi habet. qz cū nū cij iacob retulissent ei de esau fratre suo. quē scz existimabat sibi esse terribile inimicum.

**¶** Et qñ dixerūt ei. Venim⁹ ad esau fratrem tuum: t ecce pperat in occursum tuū cū qdrins genitio vris. **¶** Timuit iacob valde. t pterit diuise pplm q̄ secū erat. **¶** Sz nihil ē hoi terribili⁹ naturalit ipa morte. **¶** Sñ dicit pbs in tertio **¶** Ebi. qz terribilissimū oim terribilius est mors. **¶** Et rōnē assignat. qz mors est termin⁹ p̄sentis vite. t nihil vt dicit: videt hoi post mortē esse vel bonū vel malū de his q̄ prinēt ad p̄sentē vitā q̄ nobis sūt nota. **¶** Ea enī q̄ prinēt ad statū aiarū post mortē: non sunt visibilia nobis. sed homo certissime videt ptra se cōtinue venire mortē p cōtinuū trāsitiū vite. qui cito terminādus ē p mortē **¶** Et ideo ipaz mortē sic ptra se venire cōsiderans dauid. magna formidine terrebat dices. Formido mortē cecidit sup me. **¶** **A** In quib⁹ qdē vbis tria dat intelligere de morte **¶** Primo ipsius potestatem. s. ex formidine eam dicit. formido.

**¶** Secundo ipsi⁹ mordacitate ex noie. s. mortis. qz dī mors a mordēdo vel morsu.

**¶** Tertio ipsi⁹ inuitabilitatē: eam addit. cecidit sup me. s. qui eā vitare nō possum.

**¶** Quantū ergo ad p̄mū videm⁹ qz aduersari⁹ tanto magis timetur q̄to potentior est. vñ aduersarij p̄as formidabilis ē. **¶** Santa autē ē p̄as mortis qz null⁹ eā pōt effugere: nec ab ei⁹ se virtute defen-

dere. **¶** Et hui⁹ rō est: qz mors velut quoddā iaculū siue telū est emissus a fortissimo brachio dei: cui⁹ icū null⁹ pōt effugere. **¶** Si enī in aliq̄ acie aduersarioz esset ali. quis iacula torz fortissim⁹ qui modo telū ipm emitteret cōtra vñū modo ptra aliū: t null⁹ quē vellet pfodere posset ei⁹ icū effugere: q̄libet tū meret de eoz: de fortitudine brachij sui. **¶** Talis iaculatoz ē de⁹: qui telū seu iaculū mortis modo ptra istū modo cōtra illū emittit: nec aliq̄s effugere pōt qñ qñ voluerit pfodiat ab eo. **¶** Prop̄ ea dī **¶** Ero. xv. de hoib⁹. **¶** Irruat sup eos formido t pauor in magnitudine brachij tui. **¶** Ubi aduertē dum ē qz tpe mortis tria valde terribilia occurrūt: ex qb⁹ tres effecer⁹ eueniūt q̄ inuuiunt i vbis pdicē iducē. **¶** Primus ē destructio nature. s. p mortē. **¶** Et hoc inducit formidīnē. ideo dicit pmo irruat super eos formido.

**¶** Secundū ē destructio iusticie. qz statim dicitur aia ad diuinā iusticiā: vbi ex diuina iusticia strictissime iudicat. t hoc inducit pauorem. ideo subdit. et pauor.

**¶** Tertiu ē ostēso potētē. qz in morte ostēdit insupabilitas diuine potētē cui nemo resistere pōt. **¶** Et hoc designat cū dī in magnitudine brachij tui. vñ glo. exponit. i. insupabili potētē. **¶** Et hoc inducit nō tantū terrore: sed etiam desperationē effugiendū mortem.

**¶** Sz quoad formidīnē mortis notādū ē qz sicut homo mlū formidaret si occurreret ei vñū aial seuū t magnū t multū mōstruosū. ita debz etiā formidare de morte. **¶** Potest ei mors cōgrue assimilari cuiā aiali valde feroci t mōstruoso: qd dī hyena. **¶** De hoc ei ab auctozib⁹ fert qz hz vipere collū: elephantis dorsum: fingit voce hoi z in quātitate t voracitate representat lupū: in pilis colli equū: t variat vt dī sexū. qz nūc mascul⁹ nūc femina eadē iuenit. **¶** Sic mors assimilaf vipere. ppter celeritatē. qz frequent hoies mortuū inopinatē t ante temp⁹ p̄cipue per mortē violētā. sicut accidit vipere cui cūz temp⁹ parietū aduenerit: filij cōcepti nō expectantes nature opationē ei⁹ latera rodut. t cūz matris interru exiunt. **¶** Et ideo dī vipera qñ vi parietes. **¶** Sic t multi diripiunt p̄p mortem ante tēp⁹ senectutē vel mortis naturalis. **¶** Elephanti vero assimilaf p̄p bellicositatē. qz elephātes ducunt ad bella. sed bellū vel pugna mortis ē maxima. **¶** Est enī ibi pugna nature: qz p mortēz dissoluit. **¶** Et ibi pugna aie que exire de domo p̄p̄ia t in res



glonem sibi ignorā ingredi compellit. Est  
ibi pugna cōsuetudine; que p̄tra se habz iudicē  
iratum si sit hō peccator: intra se pctōz re  
morsum: & sub se infernum preparatū. & ius  
p̄ta se aduersariū cruculentū. & formidabilē  
le valde est ad tale pugna venire. Vocē autē  
hoīs fingit p̄p̄ fallacitate. fallit em̄ moīs  
hoīs p̄p̄ incertitudine. Rescit em̄ hō sine  
suū. v̄ d̄ Eccl̄. ii. x. X̄p̄o vero assimilaf p̄  
pter voracitate. omēs em̄ hoīs deuorat &  
nūq̄ satiat. Collū equi habet p̄p̄ frenabilē  
litate. qz ponit frenū & terminū nequitiē hu  
mane. Secum variat. qz nūc masculos nūc  
feminas asportat. Propter illa sex predicta  
mors cōter hoīb⁹ & maxime pctōrib⁹ est in  
formidine & horrore maximo. Unde Eccl̄.  
xxij. Horrore nimio formidabit. **Se**  
cundo debet inesse hoīb⁹ t̄p̄e mortis pauor  
ex seueritate diuine iusticie. qz quilibz iudicē  
catur post mortē. Quādo aliquis est capt⁹  
ad iudiciū seueri iudicis tract⁹ si se sentit oī  
no innocentē min⁹ timet: si se sentit se male  
factorē maxime pauet. Sic aliquādo aliq̄s  
est capt⁹ per mortē & trahit ad dei iudiciū  
Prouer. xxi. Pauor operantib⁹ iniquitatē.  
Tamen nullus inuenit omnino innocens. et  
t̄do quilibet debz timere & pauere venire ad  
tale iudiciū. Dicit Plinius qz gallus timēs  
aquilam & vulturē perdones terref. & cum  
sit acuti visus vni oculū ad victum infert⁹  
deprimet: alterū in aera dirigit. v̄ aduen  
tum aquile & vulturis scire possit. Aquila si  
gnificat x̄pm; vultur significat mortē. Et  
vtriusqz aduentū scz mortis interitū: & x̄pi  
ad iudiciū v̄r sauct⁹ debz timere quī in gal  
lo significat. Unde etiā escam capiens mor  
tem corp̄is debet timeret ad ip̄i⁹ corp̄is  
destructionē futurā per mortē debet oculū  
mentis intendere: aduentū etiā districti  
iudicis pauida consideratiōe respicere. Du  
ra est ergo mortis cōditio cui mors vastat  
corp⁹ exercitū: & pauor diuini iudicij aiām  
prurbar inter⁹. s̄m̄ illud Deut. xxxij. Fortis  
scz in corpore vastabit eos gladi⁹ id ē mors  
diuidens aiām a corpore: & intus pauor di  
uini iudicij aiām condēnantis. **T**ertio ap  
paret in morte magnitudo diuini brachij.  
id est s̄m̄ glosam insuperabilitas diuine vir  
tutis: que maxime manifestatur in morte:  
quā nullius rei virtus superare vel impedi  
re potest quādo deus vult hoīem mori. Ap  
paret ergo in morte potentia brachij dei. id  
est diuine virtutis. ex eo qz per mortē om̄s

superbia dispergitur sicut cumulus pulueris  
dispergitur ad statum venti. ps. Sicut pul  
uis que proicit ventrys a facie terre. Item  
om̄s potentia dei iatur sicut celsitudo tecti  
per ruinā edificij. Unde beata Maria vir  
go dixit in cantico suo. Cecit potentiam in  
brachio suo etc. Et ita fit in morte. **E**

**Secūdo in auctoritate**

p̄ncipali ostendit ipsius mortis mordaci  
tas ex nomine ipsius. quia vocatur mors. s.  
a morsu. mordet em̄ mors hoīem. quia q̄st  
ad modū mordentis cibum partem auferū  
& partem relinquit: auferit em̄ vitam corp̄is  
sed vitam anime derelinquit. Unde per  
mortē corp̄is non moritur anima hoīs.  
sicut moritur anima cum corpore cū iustis  
iumentis. Nec obstat qd̄ dicit Eccl̄. iij. qz  
vniū est interitus hominū & iumentorum.  
& equa vtriusqz cōditio. Sicut moritur ho  
mo sic & illa moriuntur. Similiter spirant  
om̄ia. & nihil habet homo iumentis ampli⁹  
Primo quidē quia ibidem loquitur ex per  
sona insipientiū qui ita existimant: sed nō  
est ita in rei veritate: nisi quātum ad corp⁹  
tantum: non autem quātum ad animā que  
non moritur sed remanet viuēs. Unde Ec  
clesiastes vltimo. vbi loquitur in terram sa  
pientū dicit. Reuertatur puluis in terram  
suam vnde erat: & spiritus redeat ad deum  
qui dedit illū. Unde aīa humana immorta  
lis & incorruptibilis ē. Vñ & de aiab⁹ in in  
ferno existētib⁹ exponi pōt illd̄ Ap̄c. ix. De  
siderabunt mori & fugiet mors ab eis. Vbi  
duo dat intelligere de aiab⁹ damnatis.

**Primo supplicij acerbitate propter quas**

desiderabunt mori.

**Secundo deficiendi impossibilitate. quia**

fugiet mors ab eis.  
Circa p̄m̄ aduertēdū ē qz cū mors sit cor  
ruptio qd̄a siue puatio vite: & viuere viuētī  
bus sit eē. v̄ dic p̄bs. aiāz desiderare mortē  
desiderare puatōz sui eē. Tale autē desiderū  
nō ē possibile iesse aīe i miseriādanatōis existē  
tīz ei nō eē s̄m̄ se nullo mō sit appetibile: cū nō  
hēat aliquā rōnē boni & sit pura bōi puatio  
tū si p̄sideret v̄t ē ablatiū penal v̄l misē vi  
te: sic nō eē accipit rōnē bōi: qz carere malo  
est qd̄dā bonū. v̄ dic p̄bs. v. et̄bi. Et p̄ hūc  
modū damnatoz aīe appetit nō esse. qz sic  
meli⁹ est eis nō esse q̄ in tanta miseria esse  
Unde Adatr̄. xvi. dicitur de iuda dam  
nato. Bonum erat ei si natus non fuisset  
e ij



## ¶ Sermonū funebriū

homo ille. Et **Utere, xx.** Maledicta dies in qua natus sum, ubi dicit glo. **Biero.** Melius est non esse quam male esse. **¶** An hinc dānati hinc deliberatiū rōne possunt pēligere nō esse. **¶** Et pōtea dānatorū miseria oēs mūdi huius miseria excedit, sed ad vitā dā miseria huius mūdi appetibile est aliq̄b̄ mori. **¶** An dicit **Eccl̄i. xli.** Mors quam bonū est iudiciū tuū hōi indigentī: et q̄ minorat vitib̄: defecto et atet: et cui de oib̄ arra est et incredibili q̄ p̄dit sapiētia. Quia si tali mors appetit. ergo multo fortius est dānatis appetibile nō esse etiam hinc rōne deliberatiua. **¶** Secūdo est in dānatis impossibilitas moriēdi, unde additur in aucte inducta, qz fugiet mors ab eis, qz scz impossibile ē aīaz hoīs mori vel corū pi. Nō em̄ inuenit corruptio nisi ubi ē contrarietas, generatōes em̄ et corruptōnes ex contrarijs et in p̄raria sunt. **¶** Unde corpa celestia qz nō habēt materiā p̄rarietati subiectam incorruptibilia sunt. In aīa autē intellectiua cuiusmodi ē aīa hoīs nō pōt esse alia qua contrarietas, recipit em̄ hinc modū sui eē. **¶** Ea vero que in ip̄a recipiunt sunt absqz contrarietate, qz etiā rōnes contrariorū put sunt in intellectu non sunt contrarij: sed est vna sciētia contrariorū. Impossibile ē ergo qz aīa intellectiua sit corruptibilis, vñ nūqz suū eē sine sua vita cōsumit in tormētis. **¶** An b̄t̄is Dionysius dicit, ix. ca. de di. no. qz aīe hūane ex bonitate diuina habēt qz sint intellectuales, et qz habeāt substātiāle vitā et incōsumptibilem. **¶** Et iō etiā dicit de aiab̄ dānatorū **Apo cal. ix.** Querēt mortē et nō inueniēt eā. **¶**

**¶ Tertio in auctoritate** principali inuuit mortis inenitabilitas in eo qd̄ dicit. cecidit sup me, qui s. sum homo mortalis et ideo eā vitare nō possūz. **¶** Sz aduertendū qz alia formido mortis cadit sup eū q̄ mori bene: et alia sup eū q̄ mori male. **¶** Nā ille q̄ mori bene, i. bene discessit? hinc deū licz nō sine aliq̄ formidine vadat ad diuinā iusticiā: tñ multū cōfidit, et sperat de diuina mīa qz saltē nō dānabit eū ad penā in ferni. et si forte credat purgari pena purgatorij qz penalis ē. **¶** An ex p̄sona illi? qz ita moritur dicit p̄p̄ba in ps̄. lxxxv. Misericordia tua magna est sup me: et eruiisti aīaz meā ex inferno inferiori. q. d. ex p̄sona hoīs qui bene mortu? est. Misericordia tua magna ē, qz nō soluz eruiisti me a trāstrōijs malis qz sunt in mundo: s̄ etiā ab eternis supplicijs

que sunt in inferno. **¶** Et qz quis nō eripueris me ab inferno superiori ubi ē locus purgandorū: tñ eruiisti me ab inferno inferiori ubi est pena dānatorū. **¶** Et magna p̄fecto dei misericordia ē qz pena eterna in trāstrōriam cōmutes. **¶** Sz illi q̄ male et impenitētes moriunt terrentur a mortis instātia: et formidant de diuina iusticia: et desperāt de diuina mīa. et ideo post mortē mittunt ad eterna supplicia. **¶** An ex p̄sona taliter mortui et iam in inferno locati dicit ps̄. lxxxvii. Sup me cōfirmat? est furor tu? et oēs sicut tuos induxisti sup me. **¶** An quib? quidē vobis possum? notare de homie dānato qz tria circa se deplorat.

**¶** Primo suam infelicitatē: cui dicit. sup me supple infelicem.

**¶** Secundo sue pene irremediabilitatē: cum dicit. confirmat? est furor tuus.

**¶** Tertio penarū multiplicitatē sue generalitatē: qz oēs sicut tuos induxisti sup me.

**¶** Et prima aduertē qz tota infelicitas hoīs dānati ē ex ei? impenitētia finali. s. p̄pter defectū cōtritiōis et contemptū vere cōfessiōis aut neglectū plene satisfactōis, p̄ hoc em̄ dicit sup eū eterna indignatio dei. **¶** An pōt dicere talis illud **Job. iiij.** Nōne dissimulaui, s. p̄cā mea, s. ip̄a nō attendendo: neqz de eis dolendo p̄ cōtritiōne. **¶** Nōne filii. s. a cōfessiōne pcti. **¶** Et ideo supple venit super me indignatio tua, s. dei implacabilis. **¶** Secundo inuuit pene irremediabilitatē: cui dicit. confirmat? est furor tu?. i. furiosa pena a te inflicta sic cōfirmata ē vt nūqz a me valeat remoueri, et iō irremediabilis: qz nullo remedio pōt remoueri. **¶** Sicut ergo beati sunt in eternū cōfirmati in gloria: ita dānati in pena et miseria. ps̄. xxxvii. Cōfirmasti sup me manū tuā, i. virtutē tuā punitiua, de qz **Job. xiiij.** Manū tuā longe fac a me. **¶** Et vocat pena inferni furor rōne immēsi ardoris. **¶** Esa. xxx. Ardens furor ei?. **¶** Et p̄pter seueritatē qz ē iusticia sine misericordia. **¶** Prover. xxviij. Ira nō habet misericordiam: nec erumpēs furor. **¶** Tertio inuuit in eadē aucte inducta penarū generalitas, quia oēs sicut tuos induxisti sup me. i. omnes passus penarū tē

**¶** Octo em̄ genera penarū in legib? esse scripsit **Aull?** que omnia possunt penīs infernalis adaptari. Quarū prima est damnum, sive pena dānati: que est quia dānati amiserunt triplex bonū, et ideo patiuntur triplex damnum. **¶** Est em̄ bonū superi? qd̄ est species



boni eterni: quā scz ipsi damnati eternaliter amiserunt: quia scz sentiri de esse priuatos eternaliter gloria eterne beatitudinis: quā consecuti fuissent si nō fuisset culpa sua. **U**id est bonū exteri? sicut omnia ista tempora ista, quib? iuuamur. quo bono carent damnati. qz vident se priuatos adiutorio et utilitate oim creaturarum: siue eoz refrigerio. **A**liud est bonū interi? sicut est gratia et virtutes: quib? omib? carēt ipsi damnati: et habent p eis habit? viciosos qui eos cruciant et mordent ad modū verantū. **S**ecūda pena legalis est vinculoz seu carceris. **S**ic damnati erunt inclusi in terra in loco inferni p modū carceris: vnde nūq exibūt nisi in vltimo iudicio: quādo resurgent cū corporib? suis vt recipient sue dānatiōis completum. s. vt non tantū in aīa: sed etiā in corpore affligant. **E**t habebūt vincula in manib? et pedib? qz scz ligatos habebūt pedes affectionū: et manus operum. vt nec ex affectu nec actu mereri possint dicente dño. **M**atthei. xxi. **L**igatis manib? et pedibus mittite in tenebras exteriores. **E**t ps. cxxix. **A**d alligandos reges eoz in compedib? et nobiles eoz in manicijs ferreis. **T**ertia pena legalis est verberū. **Q**uasi enī verberib? ceduntur: qz varijs penis affligunt. **P**rouer. xix. **P**arata sunt denisiorib? iudicia: et mallei patientes stultoꝝ corporib?. **I**stud enī nō intelligit de malleis corporalib? s. de diuersitate penarū. vt iuxta quātitate delicti sit et plagarū modus. **Q**uarta pena legalis est talionis. de qua **A**poca. xvij. **Q**uātū gloriāficauit se et in delictis fuit tantū date illi tormentū et luctū. **Q**uinta ē pena ignominie scz in deformitate corporū damnatoꝝ post resurrectionē. **P**ropt quā aliqui dicūt qz tā ignominiosum erit corp? pctōis qz aīa res sumens ipm stupebit quādo videbit et vellet potius habere illud sicut fuit quādo erat in sepulchro comestū a vermib?. **S**ed sanctus **T**homas dicit qz deus qui naturā cōdidit corporis: naturā etiā in damnatis integre reparabit. **U**nde quicquid defect? vel turpitudinis ex corruptione vel debilitate nature siue principioꝝ naturalū in corpore fuerit: totū in resurrectione remouebitur sicut febriū Hippitudo etc. **E**t ideo generalit? dicit. i. **S**oz. xv. qz mo: tui resurgent incorrupti. glo. **M**o: tui id est peccatores vel generaliter omnes mortui resurgēt incorrupti id est sine aliqua diminutione membrorū:

Defectus autē qui naturaliter ex naturalibus principijs in corpore humano consequuntur. sicut ponderositas passibilitas obscuritas etc. in corporib? damnatoꝝ erunt: quos defectus ab electoꝝ corporib? gloria resurrectionis excludet. **U**nde in hoc erit magna ignominia damnatoꝝ qz videbunt se a sanctorū consortio expulsos et excludos: et eoz pulchritudine priuatos et indignos. **S**exta pena legalis est exilij. quia erit perētuo exclusi a ciuitate dei et sanctorū consortio: dicente dño et supremo iudice **E**sa. xxvi. **T**ollatur impius ne videat gloriā dñi. **S**eptima pena legalis est mortis. de qua in ps. xlvij. **S**icut oues i inferno positi sūt mors depascet eos. **N**am sicut ouis depascit herbam: et herba iterum in passum repullulat: vt iterum ouis pascatur: sic mors pene non nature illos depascit: et nihilominus adhuc semper viuunt vt iterum semp a morte pascantur. vnde semper viuunt vita nature: et semper moriunt morte pene. **Q**uarta pena legalis est seruitutis. de qua **1**iere. xvi. **S**eruetis dñs dabunt vobis requiem. **E**t **A**thenoz. i. **P**rinceps prouinciarum facta est sub tributo. **D**amnati enī semper sub tributo pene seruiunt: et tamē nūq tributū persolunt. **P**otest ergo dicere deo et supremo iudici congregatio damnatoꝝ illud ps. xli. **O**mnia excelsa tua. i. sm glōas pene maiores: et fluctus tui. id est pene minores super me transferunt. **E**runt enī ibi pene maiores et minores sm exigentiam culparum. **S**icut et in celesti gloria diuersi gradus beatificationis ex exigentia meritoꝝ. **A**b his ergo omnibus penis liberabuntur electi in celesti gloria letificati. vna voce dicentes. **R**eplebimur in bonis domus tue. et bonus est nos hic esse. **A**d quoz confortium nos perducet xp̄s rex celozum. Amen.

**D**e causa et origine mortis humane **Sermo III**  
**D**er vnum hominē peccatum intravit in mundum et per peccatum mors. apostoli Pauli Romani. v. verba premissa etc. Quos nam contrarij effectus procedunt ex contrarijs causis. sicut videmus qz a calore res soluitur illud qd a frigore constringitur. **A**d etiā spiritualiter accidit: quia cor peccatoris qd peccati malicia stringit et claudit



## ¶ Sermonū funebriū

gratie calor aperit et dissoluit. Sic etiā put  
vita corporis a vita anime procedit: sic et  
mors etiā mortis corporis que est ipsi vite oppo  
sita a morte anime provenit. Moritur au  
tem anima non quoad vitā nature sed gra  
tie per culpam et peccatū. sicut illud Ezechiel  
xviii. Anima que peccaverit ipsa morietur.  
Unde mors corporis ex peccato processit:  
et utraq; scz peccatum et mors ab eodem ori  
ginem habuerunt scz ab homine primo. Et  
hoc est qd dicitur in verbo proposito, quia  
per unum hominē peccatus intravit in mū  
dum etc. **¶** In quibus quidem verbis  
apostolus principaliter de tribus loquitur.

**¶** Primo de origine culpe, quia per unū ho  
minem peccatum intravit etc.

**¶** Secundo de infectione anime scilicet per  
peccatum.

**¶** Tertio de corruptioe vite: que est mors.

### ¶ Circa primū aduerten

dum est qd per unum hominē scilicet primum  
adam: qui scilicet primo peccavit: peccatū in  
trauit in mundum. id est in homines qui in  
mundo nascuntur et concipiuntur, quia oēs  
qui concipiuntur in mundo ex ipso peccato  
aderit ipsa sui conceptioe cōtrahunt origi  
nale peccatū: excepto xpo qui nō eodē modo  
quo alij est conceptus. s. non ex virili semine  
sed mystico spiramine carne sumens. Unde  
qd in ea natū ē. s. ex sanctissima matre ei  
de spūs sancto est. Idē nunc sentit ecclesia de  
rgine Maria matre dñi intemerata et im  
maculata. S; si aliq; diceret quomodo pōt  
hoc fieri qd ex pmi parētis pctō inficiantur  
filij ab eo descendentes. Cū em̄ nos videā  
mus qd sepe patres pctōes generant filios  
iustos et bonos: et nullū pro: sus pcti sui  
eis dē trāsferendū: qre pctm̄ ade magis trās  
fundit qd alioz parētū: et cū etiā pctm̄ sicut  
dicit Augu. adeo sit voluntariū: qd si nō est  
voluntariū nō est pctm̄. Et in pueris nullū  
vñs rōnis sicut aut defectū est oē pctm̄. sicut  
aut beat? Dionys? dicit. nec etiā voluntas  
peccandi in eis esse possit: quō ergo pctm̄  
habent? Dicendū ē ad hoc qd licet sit difficile  
hoc videre: ptermissis tñ ad p̄sens subtilia  
tib? et subtiliorib? vñs quib? hoc doctores  
ostendūt: sic tñ ostēdit pōt. Nos videm? qd  
illud qd est principū aliquoz in ipa que ab  
ipso dependet sicut p̄p̄: a dispositione influ  
it. sicut si radix arboris corrupta ē de illi? cor  
ruptioe et trunc? et radix et fruct? sentiūt. Et

similit? si vitens sit et bene disposita idē acci  
dit in recipiēdo. qz etiā de sua bona dispōne  
sentiūt qd ab ea p̄cedit. Adā autē p̄ncipiū  
fuit veri? hūane nature: et oēs hoies ab ipō  
descenderūt: et oēs sum? respectu ipi? tanq̄  
vni? corporis multa mēbra. Prop̄ea qz ipse  
fuit p̄ncipiū toti? hūane nature: et i eo tanq̄  
in p̄ncipio hūana natura cōtinebat: oēs qd  
ab eo descēderūt de ei? corruptioe sentiūt et  
ea inficiunt. Et quīs istud nō sit voluntariū  
um ex pre pueri nati: est tñ voluntariū ex pre  
ade: in q natura oīs cōtinebat tanq̄ in p̄n  
cipio. Et ē sile de mēbro quo cōmittit aliqd  
indebitū. sicut hō manu cōmittit homicidū  
um. istud homicidū nō ē voluntariū ex pre  
man?: s; ex pre volūtate ipi? mouētis manu  
ad hoc. Et nihilomin? puni? hō in manu et i  
toto corpe. Si autē p̄diderit man? s; se di  
uisa a toto corpe et ab hoie nō imputabit si  
bi homicidū nec puniet: s; qz ē aliqd hois  
hoc facientis: et moti a suo p̄ncipio motiuo  
qd ē volūtas. idē puni?. Sic etiā oēs hoies  
sūt aliqd ipi? ade inq̄tū qm̄ vni sūr. s. inq̄  
tū cōueniūt in natura quā ab eo accepterūt.  
Pctā autē alioz parētū idō nō traduntur:  
qz sūt mere p̄sonalia. Vñ etiā adā inq̄tū  
erat hec singularis p̄sona nō potuisset infi  
cere descendētes ab eo: nisi in eo cōtenta fu  
isset tota natura hūana. Et sic p̄s quō pctm̄  
p̄mi parētis trāsmit ad alios. Et iō dñi Ros  
mañ. v. q. p. vni? hois inobediētia pctōes  
p̄stituti sūt mlti. In qb? x̄bis ap̄s tria tagit

**¶** Primo initū humane transgressionis p  
vni? hominis inobedientiam.

**¶** Secundo p̄gressum transfuse corruptiois  
quia peccatores constituti sunt.

**¶** Tertio excessum corrupte propagationis  
quia multi.

**¶** Initū ergo hūane trāsgressiois fuit inobe  
diētia vni? hois. s. ade: qd de pomō sibi a deo  
verito comedit. Nec obstat qd dñi Eccl. xxv  
qd a muliere initū factū ē pcti. qz mulier fa  
it initū primū et incompletū: s; vir fuit initū  
um p̄ximū et cōpletū. Aduertendū etiā qd p̄  
mū pctm̄ p̄mi parētis ex qd i oēs pctm̄ ema  
nauit: nō fuit inobediētia s; qd inobediēt  
tia ē pctm̄ speciale: s; fuit supbia ex qd hō. p̄  
cessit ad inobediētiam. Et p̄p̄ea dñi Eccl. i.  
qd initū oīs pcti ē supbia. Vñ ap̄s accipit  
hic inobediētiam s; qd generalit? se habz ad  
oē pctm̄. S; iterū notādū ē qd inobediētia  
illa p̄mi hois aggrauat multiplicat. Primo  
ex pte p̄cipiētis qd fuit de? vñ nō hois s; de



## Distinctionis II

ceptu transgressus ē. Quis em̄ hō oēs curā  
apponere debeat ad hoc q̄ culit̄ et supiori  
obediatiōi est magi debiti q̄ hō obediāt su  
periori q̄ inferiori: prāti. **Et** signū ē. qz p̄  
ceptū inferioris p̄mittit. si sit p̄cepto su  
perioris cōtrariū. **Et** p̄sequens ē q̄ q̄ro su  
perior: ē ille q̄ p̄cipit: tanto ei mot̄ edicte eē  
firgiam. **Et** sic inobediētē esse deo ē graui⁹  
q̄ inobediētē esse hōi. **Et** q̄ dā cōtrariū faci  
unt filles sauli qui dixit samuēli. i. Reg. xv.  
Peccauit qz puaricat⁹ suz h̄mōne dñi ⁊ ver  
bum tuū: timēs pplm ⁊ obediēs voci eoz.  
**Secūdo** aggrauat⁹ ex pte transgrediētis. s.  
ade. **Pr̄o** qz nō peccauit ex ignorātia v̄l in  
firmitate: s̄ ex supbia elatōne. **Ex** ignorātia  
nō peccauit: qz sicut dicit aplus. i. Tim. ij.  
Adā nō est seduct⁹ s̄ mulier seducta in pua  
ricatiōe fuit. **Ex** quo apparet q̄ mulier pec  
cauit ex ignorātia: vir autē ex certa sciētia.  
Pctm̄ autē sciētis cōmissus graui⁹ ē eo qd̄  
cōmittit p̄ ignorātia. s̄m illud Luc. xij. **Al**  
le seru⁹ q̄ cognouit volūtate dñi sui ⁊ nō se  
pparam ⁊ nō fecit s̄m volūtate dñi sui: pla  
gis vapulabit multis: q̄ autē nō cognouit ⁊  
nō fecit digna: plagis vapulabit pauc⁹. **Et**  
qz ex hoc videtur sequi q̄ grauius peccauit  
adā q̄ peccauit ex certa sciētia: q̄ eua que  
peccauit ex ignorātia. **Sciēdiū** ē q̄ ista sedu  
ctio q̄ eua seducta ē: ex p̄cedēte elatiōe p̄ces  
sit. **Et** iō talis ignorātia nō excusauit s̄ ag  
grauat pctm̄ in q̄tū ignorādo i maiorē elat  
tiōne erecta est. vnde maior fuit elatio eius  
q̄ ade. **Credidit** em̄ mulier verum esse qd̄  
serpens suscit. s̄ discernēdo bonū ⁊ malū. **Et**  
ita dū per esum ligni veriti voluit p̄sequi diu  
nā similitudinē. supbia ad hoc se erexit q̄ con  
tra dei volūtate aliqd̄ voluit obtinere. **Et** vir  
nō credidit hoc esse verū. vñ nō voluit p̄se  
qui diuinā similitudinē p̄tra det volūtate: s̄ in  
hoc sup̄t iur q̄ voluit eā p̄sequi p̄ seips⁹. **Non**  
etiā peccauit adā ex infirmitate. qz sic fo: rē  
p̄fectū creatur em̄ de⁹ vt leuiter ⁊ sine diffi  
cultate possit oē pctm̄ vitare. qz nō habebat  
intrinsic⁹ qd̄ em̄ ad peccandū impelleret. **Et**  
iō sicut dicit Aug. in. xiiij. de ciuit. dei. c. xy.  
Adagna fuit i peccādo inq̄tas: vbi tāta fu  
it i nō peccādo facultas. **Peccauit** adā si ex  
infirmitate: s̄ ex elatōe sup̄bie: appetēs deo  
esse filius: nō q̄tū ad naturā: s̄ q̄tū ad sciam  
boni ⁊ mali. put. s̄ suggest⁹ erat sp̄s. s̄ vt p̄  
dicit p̄p̄e nature sciret det miare qd̄ bonus  
eēt ⁊ qd̄ malū ad agēdū: vel etiā vt p̄ seipm̄

## Sermo IIII

p̄cognosceret qd̄ sibi boni v̄l mali esset futu  
rū. **Et** ex h̄ appetitu sup̄bio p̄cessit inobediē  
tia ei⁹ vt de ligno sibi verito ip̄e sumeret. vt  
dicit sanct⁹ **Tho.** **Et** q̄ etiā habem⁹ q̄ supbia  
inobediētia parit. **Tertio** aggrauat⁹ inobedi  
entia p̄mi hōis rōe nouemē inde pueniē q̄  
**Qz** ex ei⁹ transgressiōe ⁊ pctō int̄rupta ē ino  
centia p̄mi star⁹: q̄ subtracta deordinata ē  
tota natura hūana: ⁊ pctō originali infecta  
**Pctm̄** ei⁹ originale ē qdā inordinata dispo  
sitiō i hōie: q̄ p̄cedit ex dissolutōne armonie ⁊  
p̄cordie q̄ erat i p̄mo parēte. qz hō in statu  
innocētie p̄fecte subdit⁹ erat deo: ⁊ pars sen  
situa p̄fecte erat subdita rōni: ⁊ creature a  
lie subdite erāt ip̄i hōi. **Et** si hō nō peccass⁹  
nulla creatura ei restitisset. **Sed** qz inobedi  
entia fuit suo creatori: cōueniēs fuit vt ei rest  
sterēt ⁊ ei inobediētes essent alie creature.  
**Et** videm⁹ q̄ hodie etiā hōis dei q̄ vere ei  
obediūt celestia ⁊ terrestria ⁊ ip̄i demones  
obediūt. in q̄b⁹ oib⁹ frequent̄ miracula ope  
rant. **Per** inobediētia etiam insuper p̄mit  
tunt bonis incurrim⁹ morte ⁊ alias penalitates  
hūane nature. vt senectutē ⁊ debilitatē ⁊ es  
gritudines varias ⁊ defect⁹. **Est** etiam ex eo  
vulnerata natura hūana. i. ei⁹ inclinatio ad  
d̄rurē q̄ est qdā bonū nature. qz incurrim⁹  
exinde ignorātia agēdo: ⁊ cupiscētia no  
xiō: infirmitatē ⁊ debilitatē opandit: etiā  
maliciā. i. p̄p̄eitu d̄nē ad malū. incurrim⁹  
etiā exinde inordinatiōne oib⁹ passionū. amā  
do. s̄ q̄ nō s̄ amāda: ⁊ tunc dō q̄ nō sūt tunc  
da: exultado sepe i his q̄b⁹ eēt dolēdiū: ⁊  
dolēdo de his de q̄b⁹ eēt exultādū. **Et** iō **Au**  
gu. dicit. q̄ malū rōnal creature ē puatio hōi  
ex q̄ nascit ignorātia rerū agēda: ⁊ cupi  
scētia noxiaruz q̄rū sūt cōiter labor ⁊ dolor.  
**Dedit** etiā adā p̄mi malū exēplū transgredi  
endi p̄cepta dei ⁊ peccādi. s̄ tñ nos q̄ ei⁹ ino  
bediētia scim⁹ tam graui⁹ eēt punita: ⁊ q̄ et  
altos q̄ fuerit inobediētes legim⁹ quōi fuisse  
punitos. sic p̄z de filiis isrl. Nūc. xiiij. vbi d̄r  
**Des** hōies q̄ vidēt maiestātē meā ⁊ s̄q̄ q̄  
feci i egypto ⁊ i solitudie: ⁊ tētauerūt me iā p̄  
decē vices: nec obediēt voci meo: nō vides  
būt terrā p̄ qua iurauī patrib⁹ eoz. **Et** etiā  
**Tho.** iij. d̄r in p̄sona ip̄oz. **Om̄** nō obedi  
uim⁹ p̄cept⁹ tuis iō traditi sum⁹ i direp̄toz  
⁊ captiuitatē ⁊ mortē ⁊ i fabulā ⁊ in ip̄oz  
rū oib⁹ natōib⁹ in q̄b⁹ dispersisti nos. **Ideo**  
nos debem⁹ cogitare q̄ si nos secuti fuerit  
mus exēplū inobediētis: nec nos effugiet  
mus vltionē dei. **Unde** dicit **Debre.** ij. **Si**  
e iij







non es lota in salute. **T**ertio in auctoritate apostoli in scriptis inducta tangit excessus corrupte propagationis in eo quod dicit. **M**ulti scilicet constituti sunt peccatores. Vere enim peccatores sunt multi: et comparati iusti sunt pauci. Et ratio est, quod homines contra refugium difficultia et penosa. Et e contrario sequuntur facilia et delectabilia. **V**ia autem peccati est facilia et delectabilis quantum ad sensum. **V**ia autem virtutis est difficilis et penosa secundum sensualitatem. et ideo multi vadunt per viam peccati que est via perditionis et pauci per viam virtutis que est via salutis. **E**t hoc est quod non attendit ad terminus vite futurum: sed solum ad presentia delectabile vel penosum. **E**t istam rationem tangit christus **M**at. vii dicens. **L**ata porta et spaciola via est que ducit ad perditionem: et multi intrant per eam etc.

**S**ecundo in auctoritate principali agit de insecto et aie scilicet per peccatum. **E**t nota quod peccatum in aia sicut sterilitas in terra. **S**i enim terra aliquis esset priuata vsu infusionis seu infusionis celestium corporum: vt non haberet pluuiam vel solem vel lunam vel stellas: multi dolerent: quod non prodesse sibi terra arare vel bene coleret: quia nullum fructum faceret. et tunc illud esset corruptibilem rerum damnum. **E**rgo quanto magis debet peccato: dolere eius per peccatum mortale aia sua sit priuata vsu celestium bonorum et auxilio beatorum et per se sit facta sine fructu. **N**am anima ad hoc quod fructificet mercedo operum quod habeat suam aquam scilicet gratiam dei: cuius vsu indiget ad fructificandum et merendum. **N**e operum quod habeat solem suum. id est amoris diuinum que calefaciat eam: et lunam et stellas. id est suffragationes et orationes beate virginis marie que est vt luna perfecta in eternum: et aliorum sanctorum que sunt vt stelle. **S**ed omnibus istis priuata est aia rationalis per mortale peccatum. et ideo sine fructu meriti. **S**ed remoto per penam peccato: iam ista restituntur: et tunc efficit vt terra fructifera. **E**t ideo dicit **1**sa. xxvii.

**H**ic est ois fructus vt auferat peccatum ex ea.

**S**ed nota tria bona que pueniunt homini penitenti.

**P**rimum est restitutio gratie: cui dicitur hic est. **S**ed est formatio gratie: cui subditur omnis fructus.

**T**ertium est expiatio malicie: cum subditur vt auferat peccatum ex ea.

**C**irca primum nota quod sicut per peccatum homo priuatur celesti hereditate: ita per penam homo restituitur ad eam. **E**t ideo de penitente potest dici

ci illud **M**at. xxi. **H**ic est heres. hic scilicet vere penitens est heres. id est restituitur ad hereditatem scilicet vite eterne vt si perseuerauerit habeat eam. **H**ic in spe et tandem in re. **C**irca secundum nota quod ex parte magna et longa siccitate terra non germinat: et arbores non fructificant propter defectum humoris. **S**ic homo diu viuens in peccato magnis. id est mortalibus propter defectum aquae gratie non fructificat faciendo germina bonorum operum et fructus meritorum: sed reddita in infusione pluuiie. id est infusione gratie per penitentiam in terra aie: pullulatur germina virtutis et fructus. id est merita bonorum operum. **E**t ideo reddentibus ad penam promittit. **E**zechiel. xxxiii. **P**luie benedictionis erunt: et dabit lignum agri fructum suum: et terra gignet germen suum. **F**igura huius ponit **I**aco. v. vbi refert quod tpe helye non pluit super terram annos tres et menses sex. **S**ed helya orate celum dedit pluuiam et terra dedit fructum suum. **N**am per tres annos siccitatis et sterilitatis quibus non pluit intelliguntur tres gradus peccati. scilicet peccatum cordis et operis: et consuetudinis. **A**d quos gradus sequuntur sex menses propter carentiam sex operum meritorum: quibus impeditur pluuiam. id est gratie infusionem. **S**ed restituta pluuiam. id est gratie infusionem per penam et orationes sanctorum: terra aie fructificat per merita bonorum operum. **T**ertio tangit expiatio malicie vt auferat peccatum. **D**e enim requirit vas cor diffractum et purum: alias non ponit ibi gratiam suam. **S**ed peccatum est iam sicut rubigo in vase argenteo vel eneo: consumens et deformans ipsum. **N**am ad hoc vt efficiat purum vt sit vas dei operum quod auferat per penam rubigo peccati. secundum illud **P**rouer. xxv. **A**ufer scilicet per penam rubiginem salis peccati. de argento. id est de conscientia: et egredietur vas purissimum.

**T**ertio agit in auctoritate principali de corruptioe vite que est mors que scilicet secura est in nobis ex peccato primi hominis. **U**bi nota quod mors est magna regina et domina non solum in vno regno sed in toto mundo. id est in omnibus hominibus mundi. **E**t ratio est: quia res transiit cum onere suo a parentibus ad heredes: sicut natura humana peccato viciata et debito mortis onerata transiit in oes homines et primo parente. **E**t ideo oes homines sunt onerati debito mortis: et operum necessario oes homines hoc debitum solvere. **U**bi dicit **R**o. v. quod per vnum hominem in ois homines mors praesertim in quibus oes peccauerunt. **S**ed sicut dicitur ibidem. **S**i vnius hominis delicto mors regnavit per vnum: multo magis abundans



## ¶ Sermonū funebriū

dantia gratie donationis et iusticie accipi  
entes in vita regnabit p vnu iesum xpm. q  
cu patre et spu sancto viuut et regnat p infini  
ta seculor secula. Amen.

¶ De separatione anime et resolutione  
corporis

¶ **E**xibit spiritus ei?

¶ **E**t reuertet in terrā suā: i illa die  
peribūt oēs cogitationes eorū. ps  
ctly. ¶ pmo siue error quorūdā antiquorū  
q fuerūt in pma erate mudi dī fuisse q cre  
diderunt hoies nō debere mori. Et ad hūc  
errorē adducit sunt ex cōsideratiōe q̄rūdas  
creaturarū. Nam videbāt solē et lunā alia  
celestia corpa nunq̄ deficere vel corripī. q̄  
re cū illa p̄cipue videant facta p̄p̄t fuituz  
hoim. et ipse homo fuisse q̄ si dñs p̄stitutus  
oīs creaturarū: nilto magi videbat credibi  
le q̄ ipse homo mori v̄l deficere nō deberet  
Secō adducebant in p̄dictū errorē ex p̄te  
creatoris videlz dei a quo sciebāt hoiem eē  
creatū ad imaginē et similitudinē suā. q̄re cuz  
ipse deus immortalis sit videbat etiā q̄ ipse  
homo deberet eē imo. talis. Tertio q̄z erra  
bat ex hō q̄ hoies p̄me eratis vixerūt lōgissi  
mo tpe. aliq̄ quidē septingētis annis: aliq̄ octi  
genis: et nōnulli nōgētis annis. Unde illi qui  
diu vixerāt et nodū viderāt aliquē mori cre  
debāt et existimabāt q̄ nullū hō mori debe  
ret. Et ex hac opione erronea ceperūt auda  
cius mala p̄petraret multē se pctis corripere  
Quare vidēs deus q̄ ex p̄te vite immortalis  
nilta malitia eēt in f̄a: corripuit errores p̄  
dictū. P̄mo p̄ sniaz h̄bi dices ad noe. Gen.  
vi. Nō p̄manebit spūs me⁹ in hoie in et̄nū  
q̄: caro est. q. d. Nō decet eū viuere in et̄nū  
neq̄ ex p̄te spūs q̄ ē a corpe sepabilis: neq̄  
etiā ex p̄te carnis. q̄ caro est corruptibilis:  
et in terrā resolubilis. Et iō etiā pp̄ba dōvi  
dens p̄ exp̄ientia p̄dictā sniam impleri fre  
quēter. hoc ipm de hoie in h̄bis p̄pos̄t ex  
p̄esse ponit dices. Exibit spūs ei⁹. s. hois a  
corpe p̄ morte: et reuertet. s. corpus i terras  
suā. in illa die scz mori p̄ibūt. i. frustrabunt  
oēs cogitationes eorū. ¶ **¶** In q̄b⁹ q̄des h̄bis  
tāgunt tria q̄ in morte hoib⁹ p̄tingunt.

¶ Prīmū est aie separtio. qz exibit spūs ei⁹  
id est anima eius a corpe: e.

¶ Secō est carnis resolutio. qz reuertet. s.  
post mortē in terram suam.

¶ Tertū est curari seu int̄ctionū frustratio  
qz in illa die peribūt oēs cogitationes eorū.

## ¶ Circa primū attenden

¶ **¶** dus est q̄ exitus spūs. i. separtio aie a corpe  
tāto est amarior q̄to aia magi adhefit car  
ni et magis dilexit eā et opa ei⁹. An. i. Reg.  
xv. dixit Agag pinguisim⁹. Sicine separt  
amara mors. Et h̄ iō qz dulcissima ē vnio  
aie ad carnē. An i vitis patrū dixit abbas  
helyas. Ego tres res timeo. Una ē quādo  
egressura aia est a corpe: alia q̄si occurrerit  
iudici. tertia est q̄si p̄tra me p̄feret sentētia  
Nā q̄si aliq̄s mittit ad cōfines: et cogit ad  
t̄ps exte de terra et domo sua. qz sperat cū  
to reuerti et reuocari: nō multū dolet. S; si  
exiret vt exul in p̄petuū nunq̄ reuerfurus.  
tūc maxime affigeret. Sic accidit de exitu  
spūs i morte. qz nō sperat reuerti. s̄m illud  
Eap. vi. Homo p̄ malitia occidit aias suā:  
et cū exierit spūs ei⁹ nō reuertet. ¶ **¶** In q̄  
bug quidē h̄bis tāḡ duplex mors hois.

¶ Quarū vna est spūalis. qz hō p̄ malitiaz  
scz peccati occidit aiam suam.

¶ Secō est carnalis: ideo subdit. et cum  
exierit spūs eius nō reuertet.

¶ Quātū ad p̄mā sciendū est q̄ sicut malis  
tia grauis infirmitatē occidit corpus. sic et  
malitia pcti mortalis occidit aiam. Sed qz  
pctm̄ volūtariū est. iō ille q̄ facit pctm̄ filis  
est ei. q̄ volūtate seipm̄ occidit: et filis illi q̄  
p̄p̄rio gladio se iterimit. sicut fecit armiger  
saul irruēs in gladiū suū. p̄m̄ Reg. vltimo  
An tales vere sunt hostes aie sue. An h̄o  
bie. xij. dī. Qui faciūt iniquitates et pctā ho  
stes sunt aie sue. Propriū em̄ hostis est nō  
amare s̄ odire. S; tales pctōres tanq̄ vere  
hostes aias suā vere nō amāt. Q̄ p̄bat ex  
p̄ho. v. et b. p̄ q̄nq̄ q̄ s̄ amicitie p̄p̄a. Amus  
q̄sq̄ em̄ amic⁹ p̄mo q̄dēv̄ nūq̄ amicu⁹ suū eē et  
viuere. Q̄ q̄dē pctōres de aia sua nō faciūt  
unt. qz nolūt eā p̄suare in integritate vite  
spūalis q̄ est p̄ ḡfam. Secō vult ei bona: s̄  
tales nō appetūt bona spūalia q̄ sūt pctōs  
ra. Tertio opatur bona ad ipm̄: s̄ mali nō  
opāt ad bonū aie sue. Quarto quirit ei de  
lectabil: s̄ mal⁹ nō est delectabilis secus. i.  
cū aia sua redeūdo ad cor. qz inuenit ibidē  
vitiā p̄terita p̄ntia et futura q̄ abhorret.  
Quinto p̄cordat cū ipō q̄si in eisdē delectat⁹  
et p̄ristat⁹: s̄ mali nō p̄cordat cū cōsciētia  
sua p̄pter p̄sciētia remordētē: vñ iurgius  
h̄it in seipsis. P̄pter que oia dī in ps. x.  
Qui diligit iniquitatē odit aias suā. Et v̄keri⁹  
faciēdo iniquitatē occidit aiam suā. Eze. xvij.



In iniusticia sua qua operatur est mozierur. Secdo in auerte inducta tagit mors carnalis cu subdit. Cu exierit spūs ei nō reuertetur. De q morte iueniunt duo. Primū q est formidabilis. scilicet ppter exitū spūs. cū exierit spūs ei. Exit em spūs. i. aie a corpore formidabilis est hoib' triplici rōne.

**P**rimo ppter recessum  
**S**ecdo ppter ingressum  
**T**ertio ppter occursum

**P**rimo in q ppter recessum. **C**ōpellitur em recedere r a filijs r a cōsanguineis: r a diuitijs r possessionib' suis: r ab oib' tpali bus bonis de quib' nihil ipm cōcomitaf. **U**bi iste recessus tāto est amarior q̄to ista magis dilexit. **F**erf q qdā iuuenis lothoringie cū esset in extremis respiciēs domos suas r castra dicebat. **H**ic deus q̄ contemnedus est mūd' iste. qz ego q̄ tot habeo castra r palacia: r tot potui hospitare: nescio adhuc quō in hac nocte debeo ire: r oibus istis carere: aut q̄s debet me hospitari. **E**t ideo diues moriens est filius ribaldo somniāti se esse diuitē: q̄ exatatus inuenit se miserū et nudū. **S**icut dicit Job. xxvij. **D**iues cū dormierit nihil fecit affereret apert oculos suos r nihil inuenit. **E**t ps. lxxv. **D**ormierūt somnū suū r nihil inuenerūt oēs viri diuitiarū in manib' suis. **U**nde sicut nud' exiit de vtero: ita denudat' exit de mūdo. Job. i. **N**ud' egressus sum de vtero mris me: nudus reuertar illuc. **S**ecda rō ē ppter igressum. qz exiens a corpore spūs hois cōpellit irare nouā r ignotā regionē. **U**bi figuratū est i ioseph de quo dicit in ps. lxxx. **I**oseph cū exiret de terra egypti. i. de mūdo ligatū quā nō nouerat audiuit. **E**t si exeat spūs cū peccato r impenitēs exit de morte tpali ad regionē mortis eterne. vnde p̄oditur gladio doloris vsqz ad intima penetrātis. **U**bi patitur famē r penuriā oīs bonorū. vbi est carcer p̄fundus r tenebrosus scz inferni locus. **U**nde hier. xv. **S**i dixerint ad te quo egrediemur: dices. **Q**ui ad mortē ad mortē: et q̄ ad gladiū ad gladiū: q̄ ad famē ad famē: r q̄ ad captiuitatē ad captiuitatē. **D**e h' carere r captiuitate nūq̄ exire poterit q̄ ibi clusus fuerit. **U**bi dicitur. **A**me dico tibi. nō exi bis ide dōec reddas nouissimū q̄ drāte. **P**er nouissimū q̄ drāte pōt intelligi final' penitētia quā p̄cō: dānamus in morte nō habuit. et ideo nō p̄soluit: si post mortē nūq̄ reddeat aut p̄soluere poterit. r ideo si donec p̄sol-

rit nō exi bit: si nunq̄ tibi p̄soluere penitēs do poterit. sequit q̄ nunq̄ exi bit. **U**el s̄m Augustinū. **P**er nouissimū quadrante ite liguntur terrena p̄cā. quia terra in q̄ peccamus est nouissimū elementū. **T**ūc q̄ reddit' nouissimū quadrās quādo p̄ quolibet p̄cō vsqz ad vltimū in terra cōmissio hō puniet. sed in inferno quodlibet p̄cā puniet pena eterna. **U**nde semp reddet nouissimū q̄ drātem: qz semp illic puniet p̄ q̄libet p̄cō hō cōmissio. **E**t ideo istud donec nunq̄ finiet. **E**t cut etiā in ps. cix. dixit deus p̄ xpo. **S**ede a dextris meis: donec ponā inimicos tuos scabellū pedū tuorū. **U**bi sic intelligit q̄ subiectis ei inimicis desinat regnare: sed semp regnabit. **U**nde miserū r damnatū nūq̄ poterūt exire vt ab illis penis liberent'. **V**ie r. xi. **I**nducas sup eos mala de q̄bus exte non poterūt. **T**ertia rō quare exitus spūs a corpore est formidabilis. est ppter occursum scz demonū ad rapiendū ipas aiām. **D**eus. xxxi. **O**ccurrēt vobis mala scz demonia in extremo tpe. **B**ernard'. **Q**uāt' erit tibi pas uor o anima misera: cū dimissis oibus quorum est tam iocūda presentia: tam grauis aspectus: tam familiaris habitatio in aliena nam penitus regionē ingredieris: et cater' natim tibi infinita demonia cōmūm exire videbis. **N**ec tamen demonia licet electis exētib' nocere nō possint quin ad p̄mā um celeste perueniāt: reprobos tamen non solum terrebūt: sed etiā p̄rahēt ad eterna supplicia. **U**trunqz enim in exitu spiritus diuino iudicio agitur. vt reus trahatur ad penam. et iustus perducatur ad gloriā. **E**t hoc inuuit in ps. lxxij. vbi dicitur. **D**omini dñi exitus mortis. domini scilicet puniētis mala: r domini premiātis bona. quia vtrū qz fit in exitu mortis. **S**ecūdo ostenditur de exitu mortis q̄ est irremediabilis. q̄ nō reuertet scz ad corpus postq̄ scz exierit per mortē. **S**ed cōtra. ij. **R**eg. xvij. legit' cū helyas orauit sup filiū vidue q̄ exaudiuit dñs vocem helye: r reuersa est anima pueri intra eum r reuicit. **E**t simile fuit de filio sumanitis quē suscitauit helyseus. r d' mortuis alijs suscitatis a xpo vel ab apl's suis. **S**ed dicēdū q̄ aliud ē quod fit eōi lege nature: r aliud qd fit ex sp̄ali p̄uilegio grē r diuine omnipotentie. **U**trūm est: est ex cōmuni lege nature humane: non est reuersio finis nostri. vt dicit' Sapientie secundo. et in ps. lxxvij. **S**piritus vadēs r nō rediens



## ¶ Sermonū funebriū

Sed p̄dicti suscitati sunt et reuersi sunt ex speciali p̄uilegio gratie et omnipotentie et p̄miraculum virtutis diuine. Sed posses dicere imo ḡnalr̄ rota h̄iana natura resurget: et q̄ liber sp̄s reuertet ad corpus i generali resurrectione, quādo om̄s qui in monumentū sunt: audiunt vocē filij dei: et qui audierint uiuent, vt d̄r̄ Job. v. Sed dicendū q̄ cū d̄r̄ q̄ sp̄s cum exierit ab hoīe nō reuertet in telluris ad eandē vitam corporalē non virtute nature sed dei omnipotentis. Sed q̄ beatus gregorius dicit q̄ qualis q̄scq̄ hinc exit talis in iudicio p̄ntabitur, vt possit hic homo exire secure, debet se ante exitū opib⁹ iusticie ac penitētie p̄munire. Propt̄ ea dicebat Job. x. Dimitte me vt plangā paululū dolo rem meū atēq̄ vadā et nō reuertar etc. **S**

### ¶ Secundo in auctoritate

te principali agitur de corp̄is resolutione. quā sc̄ post mortē reuertet in terrā suā de qua p̄mitus fuit formatū. Hoc em̄ cōiter et naturaliter videmus in his que generantur et corrumpunt q̄ finaliter redeunt ad suū p̄ncipium. sicut humētat alia que oriuntur ex seminibus: finaliter semina reddūt, et vapores aquei finaliter resolunt in aquā, sic corpora h̄iana in terrā v̄n facta sunt. s̄m illō Sene. ij. fecit deus hoīes, i. corpus hominis de limo terre, et finaliter reuertet in terram s̄m illud. Eccl̄s. ij. de terra facta sumus: et in terrā pariter reuertemur. Sed notandum q̄ quia homo componit̄ ex sp̄u rōnalit̄ corp̄e terrestri: vtraq̄ pars in morte ad p̄ncipiū suū reuertit. Nam sp̄s rōnalis creatur a deo ex nihilo, et ideo nō habet p̄ncipium materiale, s̄ p̄ se actiū sc̄lz ipsum deum creatorē: sed corpus habet materiale p̄ncipii sc̄z terrā. Et inde est q̄ in morte sp̄s hoīs ad deū reducat̄: et corpus in terrā resoluit̄, s̄m illud. Eccl̄s. vltimo. Reuertat puluis in terrā suam vnde erat: et sp̄s redeat ad deū qui dedit illū. **¶** In quibus v̄bis salomon duo breuiter describit que p̄cipue oriuntur in morte.

**¶** Primo ex parte corp̄is ostendit hominis vilitatem: cum dicit, reuertatur puluis in terrā suam vnde erat.

**¶** Secūdo ex parte anime hominis nobilitatem: cum subditur, et spiritus redeat ad deum etc.

**¶** Quātum aut̄ ad p̄mū describit vilitatem corp̄is humani triplr̄ sc̄z ex p̄te termini ex

parte mediij et ex parte sui p̄ncipij. Vocatur em̄ p̄mo corpus hoīs puluis, q̄ puluis ē vltimus termin⁹ resolutionis h̄iani corp̄is, v̄n vocat̄ puluis, q̄ sc̄z finalit̄ est in puluerem redigendū. Vocat̄ etiā puluis vt ostendat ei⁹ vilitas: fragilitas et defectibilitas. Nā puluis est materia vilis, q̄ sc̄z est terra humore desiccata: q̄ terra est fex elemētōz: et est puluis coadunat⁹ a modica vi distūgibilis et dissolubilis: et est etiā a fructu sterilis: et lz cumulat⁹ parū t̄n durabilis, et talis ē homo ex parte corp̄is sc̄z vilis et q̄ si facus fecit: et a modica violētia vel infirmitatē v̄l p̄SSIONIS occidit et morit̄: et in fenectute sterilis et inutilis efficit̄ et modico t̄pe uiuit quātūcūq̄ multas diuitias h̄ear cumulat⁹. Et ideo dictū est hominū post p̄ctm̄. Bene. ij. Puluis es et i puluerē reuertetis. Et iō sancti viri ad sup̄bie exclusionē et hūilitatis p̄uationē vocabāt se puluerē, sicut abrahā Sēn. xvij. Loquar ad d̄m dei meū cum sim puluis et cinis. Unde Seg. x. lib. mora lūm, Quid abrahā suas diuitias estimare nouerat qui semetip̄m puluerem et cinerez p̄sabat, quasi dicit. Pro nihilo estimabat.

Principiū aut̄ humani corp̄is est terra de qua erat formatū et assumpt⁹, s̄ quasi medium inter hoc p̄ncipiū et puluerem terminū est motus, i. reuersio corruptionis in terrā

**¶** Primo ergo loquit̄ de medio: cum dicit, reuertat̄ in terrā suam, Ubi aduertendū q̄ in hac reuersione sunt plures gradus p̄tinentes ad ignominia et vilitatē hominū, ex quozum cōsideratione etiam multuz debet homo humiliari. Primus gradus est i accidentiū mutatione, quia omnia accidētia que faciebāt ad honoz: ē et p̄fectionē humani corp̄is in contrariū permutantur. Nam a sua pulchritudine mutat̄ in horribilem feditatem. Unde Bernardus, cuius erat gratissimus amplexus fit post mortē horribilissim⁹ aspect⁹. Unde legitur in v̄tis patrum, q̄ cum quidam heremita temptaretur de pulchritudine cuiusdam mulieris: audiens eam mortuā post paucos dies venit ad sepulchrum vt videret quid esset amor suus. Et aperto sepulchro abstergens famem de corpore eius cuius pallio suo postq̄ temptabatur opponebat famem ac desolamitatem eius temptationi sue dicebat. Uide qualis est amor tuus. **¶** Item a sua potentia et fortitudine mutatur in impotentiam et in nullam possibilitatem: ita vt







## ¶ Sermōnū funebriū

post mortē reducit ad dei iudiciū. Et isto modo oīs spūs humanus redibit ad deum vt ponderet in statera iusticie sue. et hinc pōdus meritorū suoz damnet vel saluet. Propter quod dicit Prover. xvi. Spūm pōderatoz est dñs. **S**ecūdo ostenditur nobilitas spūs humani ex parte originis. qz deus dedit illum scz creando et corpoz infundendo. Non enī anima hominis est ex traduce vel ex materia educta. sed est forma a deo creata et corpoz data. Unde ij. Macha. vii. dicit mater septem fratrum filijs suis. Neqz ego aīam et spm̄ donauī vobis et vitā et singulorūz mēbra nō ego ipsa compegi. h est mūdici creator qui formauit hominis natiuitatem. quoz oīm inuenit originē: et spūm̄ vobis iterū cūm mīa reddet.

### ¶ Tertio ostēdit in aucto

ritate pncipali quomodo in morte frustratur oīs cure et intēctioes hoīm q̄s habēt circa mūdāna. Unde dicit. q̄ in illa die scz mortis peribūt. i. frustrabunt oīs cogitationes eoz: quibus scz circa mūdāna inhābant. Quādo aliquis inuenit thesaurū magnum aliquādo cogitat multa facere de eo sed si venit aliquis et furetur ei totum: tūc frustrat: et perent oēs cogitationes sue. Sic homo credit habere thesaurū lōge vite cogitat d̄ diuitijs cōgregādis de honorib⁹. al sequēdis. et de delictijs pfrūēdis. Sed venit fur. i. dies mortis inopināte et auferit ei thesaurum vite: et tūc perent oīs cogitationes sue. p̄me Thessal. v. Dies dñi sicut fur i nos ete ita veniet. Sic ergo peccator dicit illud Job. xvij. Cogitationes mee dissipate sunt. Hoc autē sanctis viris nō cōtingit. qz vt dicit Sap. v. Cogitatio eoz apud altissimūz. A quo scz recipiunt et remunerant in glia celesti. Ad quā nos perducatur christus piissimus nostrum suscipiens spm̄ suo sanguine redemptum. Amen.

### ¶ De gñalitate mortē hūane. Sermo VI

## ¶ O mnes morimur

**O** et quasi aque dilabimur in frā ij. Regum. xliij. Tam diuina q̄ humana iuravolunt q̄ pena proportio nēf culpe siue peccato autus ē pena. Unde Deut. xxv. dicit. Pro mēsurā delicti erit et plagarū modus. Mors autē pena est original peccati. Unde de illo pctō dicit apls Ro. vi. Stipendia pcti mors. Et Ro. viij. Cor

pus mortuū est. ppter pctm̄. Peccatū autē originale ab vno pmo hoīe scz a pmo parēte transit in oīs alios ab eo descēdentes. Et ideo similit̄ mors q̄ est illius peccati pena: ab ipso etiā pmo hoīe in oīs p̄transit. Et istam rōnem tāgit apls Ro. v. dicens. Per vñū hoīem pctm̄ in hūc mundū intravit: et p pctm̄ mors. Et inde est q̄ sicut dicitur in aucte p̄posita. Omnes morimur. **I**n quibus quidē verbis de hoīb⁹ morientūz tria insinuant.

**E**t primū est. qz morimur gñalit̄ sine exceptionē dicit. oīs morimur.

**S**ecō cōtinuabiliter sine interpolatiōe. quia quasi aque dilabimur.

**T**ertio humilit̄ sine ambitōe. qz in terrā et ideo p mortē nō ad sublime aliqd̄ eleuamur: sed dep̄mimur in infimūz. i. in terram.

## ¶ Circa p̄mū aduertēdū

est q̄ qñ venenū igredit ad cor: a quo vite h̄i oīa mēbra pcedit: exinde oīa mēbra corpis moriunt. Sic qñ venenū pcti intravit in adam: a quo trāfusa est humana natura in oīs hoīes: oīa mēbra humane nature. i. omnes hoīes moriunt. Unde dicit Roma. quinto. In omnes homines mors p̄transiit in quo oīs peccauerūt. In quibus verbis tanguntur duo.

**P**rimū est generalitas pene. qz in oīs homines mors p̄transit.

**S**ecundū est generalitas culpe. qz oīs peccauerunt.

**Q**uātum ad p̄mū attende. Primo pene terribilitatē. qz mors. Secō generalitatē. qz in oīs p̄transit. Nihil quippe in vita humana pcti videt terribilius morte: qz per eam oīa mūdāna gaudia terminant. et maximus vñio et amor qui possit esse in mūndo p eaz etiā dissoluūt. sicut est amor vñio anime ad corpus. Propterea philosphus dicit q̄ terribilissimūz omnium terribilium est mors. Est enī terribilis homini ppter bonoz amissionē: et terribilioz ppter appetitus destructionē. et est terribilissima ppter vñiois dissolutionē. **I**n primo dico q̄ ē terribilis ppter bonoz scz t̄paliū amissionē. Sicut ei hō q̄ p mortē oportebit eū amittere omnes corporeas delicias: oīs mūdiciuitas: oīs honores: et glia: qñ cū interierit nō sumet omnia: neqz descēdet cū eo gloria eius. vt dicit in ps. xlvij. Unde nō tantū ipa mors iminēs: sed etiā ei mēoria et cō



sideratio multū terret hoīes talia diligētes  
 vel habētes. et etiā talia habere sperātes: si  
 aut sunt cupidī qui sperāt se lucraturōs mul-  
 tas pecūnias et diuitias: et iuuenes lascīui  
 qui sperāt se assecuturos multos honores  
 et glorias: sed q̄a p̄ mortē imminētē vident  
 oēm spem suā esse p̄scindendā: valde terret̄  
 tur et anxiant̄: et tunc dicere compelluntur.  
 Posuimus mendaciū spem nostrā. sicut d̄r  
 Esa. xxviii. Itēz terribilio: est mors p̄pter  
 naturalis appetitus destructionē. q̄a om̄ie  
 animal appetit se in esse et vitam p̄seruare.  
 Unde Boetius dicit. q̄ om̄ie animal vitam  
 tuert laborat: mortēz vō p̄niciōz deuītat.  
 Sed quādo homo mortē esse et vita homi-  
 nis quoad corpus destruit. et sic appetit  
 naturalis frustrat et euanescit. et ideo mors  
 est homini valde terribilis tanq̄ appetitui  
 naturali vitēz sue repugnās. S̄z in q̄ h̄m  
 p̄b̄m oīa agūt p̄pter finē. et finis ē q̄ maxie  
 appetit. Finis autē est vita eterna que ī dei  
 vīsiōne. i. cognitione cōsistit. s̄m illud Job.  
 xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te so-  
 lum deū verū et. et ad hanc hō puenire nō  
 potest nisi per mortē corpis. Propter quod  
 dicit ip̄e deus Exo. xxxiiij. Non videbit me  
 homo et viuet. Unde ē q̄ nō debem̄ timere  
 mortē corpis. q̄ p̄ eā ad eternā et bt̄z vitā  
 transimus. Alioq̄n sicut dicit Gregori⁹. stul-  
 t̄is viator est q̄ amena in itinere p̄zata cō-  
 spiciens delectatus in eis obliuiscit quo tē  
 debat. Sic est stultus qui p̄pter amorē vitē  
 p̄ntis nō vult transire ad eternā vitam.  
 Item videt̄ mors terribilissima esse p̄pter  
 dissolutionē amabilis vniōnis sc̄z anime et  
 carnis. Nam quādo sunt duo socij plurimū  
 se diligētes et insimul habitātes multum ti-  
 ment separari abinūicē et maxime si alī eos  
 rum: p̄ talem separationē destruat. S̄z ani-  
 ma alligata est corpō: vinculo naturalis  
 vniōnis et maxime dilectiōis: nec potest se-  
 parari ab ea nisi per mortē et cū destructiōe  
 ip̄ius corpis. Et ideo ip̄a mors terribilissi-  
 mū quid est homini ex tali vniōne p̄stētī.  
 Sed tamē quia ip̄a anima nō p̄t creatori  
 suo deo p̄fecta vniōne vniūi p̄ quā sc̄z bea-  
 tificatur: nisi post separationē a corp̄e p̄ ip̄  
 suū corpus mortē. Propt̄ qd̄ d̄r Apoc. xiiij  
 Beati mortui qui in d̄io moriunt. ideo nō  
 timere sed appetere debz aīa talē separatio-  
 nem siue dissolutionē a corp̄e. vt sc̄z cū apo-  
 stolo dicat Philip. p̄mo. Desideriū habens  
 dissolui et esse cum xp̄o. Sed in quia pecca-

tor: ista nō p̄siderat: videt̄ ei mors formida-  
 bilissima. ita vt dicat illud ps. liiij. Formido  
 mortis cecidit sup me. timor et tremor ves-  
 nerunt sup me. Formido sc̄z p̄pter bonozū  
 temporalium amissionē. timor p̄pter appeti-  
 tus naturalis destructionē. tremor p̄pter  
 vniōnis naturalis et amabilis dissolutionē.  
**S**ecundo in auctē p̄allegata ostendit ip̄s  
 finis mortis generalitas ex eo q̄ ip̄a dicit  
 q̄ p̄transit in om̄is hoīes. Et ista mortis ge-  
 neralitas ex tribus puenit. Primo ex diuina  
 equitate. q̄z deus in p̄mo hoīe toti humane  
 nature. q̄ tūc in eo solo erat: legē dedit de li-  
 gno paradisi in q̄ eū posuerat dicēs. Gene.  
 ij. Quacūq̄ die cōderitis ex eo morte mor-  
 riemini. In q̄ ip̄e p̄m⁹ homo h̄mōi legis  
 dei p̄ceptū trāsgressus fuit: nō solū ei⁹ p̄so-  
 na: sed generalr̄ oīs h̄uane nature p̄iceps  
 id est oīs homo ex diuina iusticia penā p̄e-  
 dicte legis. i. necessitatē mortis incurrit. Et  
 ratio est. quia p̄mi parētes cōstituti sunt a  
 deo. nō solum sicut quedā p̄sona singularē  
 sed sicut quedā p̄ncipia totius humane na-  
 ture ab eis in posterū deriuādē simul cum  
 beneficio diuino p̄seruātē a morte. Et ideo  
 per eoz p̄ctm̄ tota humana natura ī poste-  
 ros tali beneficio destituta mortē incurrit.  
 Et ideo d̄r p̄m⁹ Gen. xv. q̄ in adam om̄ies  
 moriunt. **S**ecundo prouenit generalitas  
 mortis ex diuina pietate. Nullus est enī ho-  
 mo in hac vita qui nō viuat in aliq̄ miseria  
 culpe vel pene. Non enī solum pena. s̄ etiā  
 culpa ad miseriāz p̄tinet. Propter quod di-  
 citur P̄ouerbioz. xiiij. q̄ miserōs facit po-  
 pulos peccatum. Unde quia nullus homo  
 viuit aut sine culpa aut sine pena. iō q̄libet  
 homo viuit in aliqua miseria. imo sicut d̄r  
 Job. xiiij. Homo nat⁹ de muliere breui vi-  
 uens tempe replet multis miserijs. Et quo  
 patet q̄ om̄is homo si semper h̄c viueret  
 semp in miseria esset. Unde ex magna dei  
 pietate est. q̄ quādoq̄ homo q̄libet ab hac  
 miseria subtrahat et ad beate vite requiem  
 p̄ducatur. Et ideo d̄r Eccli. xxx. Melior est  
 mors q̄ vita amara: et requies eterna q̄ lā-  
 guor p̄seuerans. **T**ertio. puenit ḡnralitas  
 mortis ex cōi defectibilitate. Suis autē des-  
 fectibilitatis necessitas in quolibet hoīe p̄-  
 uenit ex duob⁹. Primo ex p̄mōz cōpositiōe  
 q̄z corp⁹ hoīs est cōpositū ex. iij. elemēt⁹  
 r̄ijs. Et om̄ie tale cōpositūz necessē est aliq̄  
 deficere et corrūpi. Secundo puenit ex insuffi-  
 ciētī restauratiōne: qm̄ cum vita hominis



## ¶ Sermonū funebriū

et calido conseruet et humido, et calor cōtinue cōsumat ipm humidus; oportet qd fiat de pediti seu cōsumpti humidū restauratio p alimentū assumptū. **S** illud quod et alimēto aggenerat est quasi ex neū respectu eius in quo fundat xpus speciei humane. **U**nde sicut xpus vini p admixtiones aque paulatim minorat et tandē deficit, sic i homo mine necesse est diminui et tandē mori, vt dicit in pmo de generatione. **P**ropter quod dicit **Eccli. viii.** qd omis in corruptione sumus et moris. **T**ertio in aucte inducta tangit generalitas culperū dicit. **I**n quo oēs peccauerūt. **E**t hec generalitas vt itatē hystoriaz de peccato originali qd de actuali. **Q**uā tum em ad peccatū originale **A**dā p̄mus homo fuit ille in quo oēs peccauerūt, qz scz omis qui seminaliter ab adā ppagant: p̄ctm originale h̄nt ab ip̄o mox in ip̄a sua am̄tatione. **E**t rō est, qz p̄sona ade in qua in dūdebat natura humana quādo peccauit: infecta ip̄am naturā. **E**t qz a p̄sona p̄mi parentis p̄one oēs que ab ip̄o seminali ppagantur naturā humanā accipiūt: idō talis corruptio nature deriuat ad omis. **S**icut si aqua corūm p̄ref in fonte; corruptio deueniret ad totūz riuū deriuatū ex fonte. **E**t ad istam generalitatem peccati originalis referri potest quod dicit in ps. xlii. **O**mis declinauerūt sicut inutiles facti sunt. **E**t potest exponi, omis scz ab adam descendentes: declinauerunt salicē a rectitudine originalis iusticie. **O**riginalis em iusticia erat quoddā donū sup̄naturale p̄mo homini diuinitatē datū in sua institutione p̄ quod rō subdebat deo; et inferiores vires rationi, et corpus anime. **H**oc autē donū nō fuerat datū p̄mo hōi vt singulari p̄sonae; sed vt cuidaz p̄ncipio toti nature humane, vt scz ab eo p̄ origine deriuaret in posteros. **H**oc autē donū acceptūz p̄mus homo p̄ liberū arbitriūz peccās am̄tū sit eo tenore quo sibi datū fuerat: scz p̄ se et tota sua posteritate. **U**nde defectus h̄mōi doni, i. originalis iusticie q̄ erat quedā hominis rectitudo; totā ip̄ius hominis posteritatem consequit. **I** omis homines; qz oēs ab eo descēderūt. **E**t sic p̄ omis a rectitudine originalis iusticie p̄ cum declinauerūt: similes et inutiles facti sunt; p̄pter carentiam visionis diuine q̄ est vita eterna et vltimus finis hōis. **N**am inutile dicit qd nō pertinēt ad finem suūz. sicut medicina dicit iuribus; qz nō valet ad sanitatē q̄ est finis medici-

cine. **E**t sic homo inutilis dicit qui ad finē vltimū nō puenit qui est vita eterna. **S**ed per peccatū originale p̄uati sunt homines visione diuine essentie. **U**nde **Innocentius** tertius dicit in quadā de heretici. qd originale peccato p̄ pena debet carentia visionis diuine. **E**t inde est qd p̄ueri q̄ moriunt nō baptizati, quia nō fuit purgati originale peccatū p̄ baptismū; semp̄ carebūt visōe diuine vite. **E**t erunt semp̄ in limbo; et nō habebūt vitam eternā. **E**t ideo qz peccato originali oēs infecti sunt: patet qd q̄ntū est ex eo oēs inutiles facti sunt. **H**ic autē dicit pius lector et xp̄iane veritatis cultor, qd ab vli hac sententia vti modē qz tenet ecclia excipitur virgo maria in cōceptione purissima: que p̄ gram p̄uicentē p̄seruata credit et colit. **R**osequeter dicit ps. qd nō ē q̄ faciat bonūz et hoc p̄pter p̄nitatē hōim ad malū et diffcultatē ad bonū; que sunt ex p̄cto p̄mi parentis secuta, qz subtracta originali iusticia; in inferiores vires rebellat rōni. sicut ratio deo; et corpus aie. **E**t quo sequit difficultas ad bonū quod est s̄m rōnem. et p̄nitās ad malū quod tñ sensualitati et carni videt bonū. **S**ed subtracta gratia p̄ctm nō est qui facit ad bonū; quod sit vite eterne meritorū. **S**ed ne credatur qd in hac generalitate xp̄s iclu datur. subdit ps. nō est v̄qz ad vni. **E**t iclu siue p̄pter vnū scz xp̄m qui nō fuit in originali peccato cōceptus. **E**t ideo neqz ab originali iusticia declinauit: neqz p̄ p̄uationē diuine visionis inutilis factus fuit; neqz difficultatē ad bonū et p̄nitatē ad malū habuit, et ideo oia bene fecit. **D**e p̄dicta etiaz generalitate originalis p̄cti dicit ap̄t̄s **Ro. iij.** qd oēs peccauerūt et egerūt glia dei. **P**otest etia p̄dicta ḡn̄alitas que dicit qd oēs peccauerūt referri ad actualia p̄ctā. quia sicut dicit **Iacobi. iij.** **I**n multis scz peccatū offendim⁹ omis, s. vel mortalit̄ vel venialit̄. qz excepto xp̄o et beata v̄gine matre eius. de omnibus alijs dicit **Io. i.** **S**i dixerimus qz p̄ctm non habemus: ip̄i nos seducimus et.

¶ **S**ecūdo ostendit i auctoritate p̄ncipali qd morimur cōtinue sine interpolatione. et ideo ass̄milat mortalitatem hōis aque labēt: cum dicit, quasi aque dilabimur. **A**que em que labunt et decurrūt sup̄ terrā. sunt aque fluminū vel torrentiū. **A**ssimilatur ergo hōis mortalitas sicut mortalitas vita. **P**rimo aq̄ fluminū de q̄ cōtinue







## ¶ Sermonū funebrū

o: dine debito. Et s̄m ipsam priuationē dicitur nihil: vel s̄m cōmunē vsū loquendi. quādo aliquis perditis magnis diuitijs. venit ad magnā paupertatē: vel perditō magno statu deicitur in magnā humilitatem: consuevit dici. iste deuenit ad nihilū. Et sic accidit peccanti. quia perditis diuitijs spiritalibus. scz virtutū et meritorū per peccatū: efficitur omnino pauper in anima. et de statu gratie et charitatē in quo adnumerabat inf̄ filios dei. deuenit ad statum miserrimū reproborū et damnatorū. Et ideo vere peccatum dicitur ad nihilū redigi: quia miser homo dum peccat hoc nesciat: quia nō attendit. Unde ps̄. lxxij. ex persona peccatoris dicitur. Ad nihilum redact⁹ sum et nesciui. **A** Secūdo declarat in auctoritate allegata q̄ homines mortales ad nihilum deueniunt per similitudinē aque fluentis. vnde dicit sicut aqua decurrens. Ad expositō glossa de aqua torrentis cui⁹ alueus quandoq; ex multis pluuijs inundantib⁹ multa aqua repletur: et tunc decurrens magnū sonitum facit: sed desinente pluuiā dilabit aqua et continue diminuit⁹ ita in breui siccatur. vt nihil ibi de illa inueniat. Sic quandoq; homo mortalis multis fauorib⁹ fortune vel mūdi cōcurrentibus repletur multis diuitijs et bonis temporalib⁹: et tunc habens cursum fortune facit sonū ex auditu nominis et fame sue: sed cessantibus fortune fauorib⁹ et corrente vita sua ad mortē et extenuata aqua vite sue per senectutē vel infirmitatē: ita tandē per mortem consumit⁹ vt ad nihilum redact⁹ dicat̄ iij. Reg. xvij. Post aliquātos dies siccatus est torrentis. eo q̄ nō essent pluuię. Non solū aqua torrentis: sed etiā si sit aqua maris id est vita hominis positi in magna amaritudine aduersitatis: vel aqua dulcis fluij. id ē vita posita in dulcedine prosperitatis. siue sint flumina magna id est magni et potentes: siue riui. id est parui et humiles: omnes tandem siccabunt. id est deficiēt per mortē. Unde Esa. xix. Prescet aqua de mari: et flus uiuis desolabitur atq; siccabitur: et deficient flumina: attenuabunt⁹ et desiccabuntur riui aggerum. ¶

**T**ertio in auctoritate principali ostenditur q̄ nos morimur humiliter sine ambitione. quia in terram deiciuntur: et non in sublime extollimur. Nec est ergo terra sepulture que ex cōmuni vsu et

nature conditōe omnib⁹ debetur. Unde quis libet potest dicere alteri illud Ruth. i. Que te terra susceperit morietur: in ea moriartē: ubiq; locum accipiam sepulture. Nec refert q̄ quā sepeliunt in petra: cū et ipsa petra ex terra sit id ē ex luto terre. quia dum fortiter per suarum partū cōagulationē constringitur in lapidem cōmutatur. Unde Ambrosius dicit. Petre sunt ossa terre. Item etiā quia corpus in petra sepultū in puluerem siue terras tandē reuertitur. Unde in hac terra corporis et sepulchri ois dignitas et sublimitas et potestas hominis humiliat⁹ et depōnitur. Propterea legitur in gestis alexandri magni q̄ lapis quidā missus fuit alexandro: qui positus in vna parte staterē ponderabat pl⁹ q̄ omnia quęcūq; poni potuissent in alia parte. Posito vero puluere super euz minus ponderabat q̄ quodcumq; aliud qd poni posset in alia parte staterē. Ad videns res multi sapientes nimis mirabant. quoz vnus ait. Iste lapis domine nobis demonstrat quid estis. Nunc em̄ vitus plus ponderatis q̄ totus mundus qui vos sustinet re non potest: sed posito super vos puluere in morte minus eritis q̄ aliquis mūdi. **E**cclēsiasti. x. Quid superbis terra et cinis: et notandū q̄ est alia terra per similitudinē dicta: non tamē infima sed summa: nō morientium sed viuentium. ad quā post mortē eleuatur anima sancta: in qua habitantes perfructur eterna gloria. Cuius habitatio nem desiderabat dauid dicens. ps̄. cxi. Porrio mea domine sit in terra viuentium. Ad quam nos perducatur iesus benedictus dei filius rex glorie. Amen.

**De velocitate mortis hūane. Ser. VII**

**M**oz esto: quoniam **M**am moꝝ nō tardat. **E**cclēsiasti. x. iij. Videmus naturaliter q̄ vnum contrariū aliud expellit et tollit. sicut virtus medicine. quia contraria contrarijs curantur. Unde nisi virt⁹ medicine contraria retur infirmitati: neq; tolleretur eam. Propter qd contra infirmitates calidas: frigida medicamenta exhibent. et contra. Mala xima autē infirmitas anime ē supbia: que est vt hydropisis tumens: vel auaricia que est vt febris ardens et sitiens: et etiam luxuria que est vt lepra sedans et inficiens. In morte autem hominis est mundi derelictio que opponitur auaricie: et sepulture humi-



liatio que opponitur superbie: corporis de-  
structio que opponitur luxurie. Et ideo  
ad has infirmitates tollendas maxime va-  
let mortis memoria. Valer enim contra super-  
biam. **Unde** Antiochus. ij. Machabeo. ix.  
Mortali infirmitate percussus et occupa-  
tum se sentiens mortis timore cepit graui su-  
perbia deducere ad agnitione sui venire et se  
humiliare. Valer etiam contra auaricia. qz  
facile contemnit omnia qui semper se cogitat  
esse morturum. put. beatus Hierony. dicit.  
Valer insuper ad expellendas luxuriam. qz  
vt dicitur **Eccli. xi. Adalicia vni** hore obli-  
uionem facit luxurie se cogitata et ad me-  
mortia reducta. **Et** hinc est q in verbo pro-  
posito non inutiliter homo quilibet viuens  
inducitur ad mortis remissentia: cum di-  
citur. **Memor esto.** **Et** In quibus ver-  
bis ostenduntur tria.

**Primo** qz debet in nobis preuenire mor-  
tis remissentia: cum dicitur. memor esto.  
**Secundo** qz debet nos exterrere ipi mor-  
tis inimicitia. quonia mors. que se est ini-  
mica vite et eius destructiua.

**Tertio** qz debet nos premunire mortis fe-  
linitaria. quonia non tardat.

**Inducitur ergo primo**  
homo ad mortis remissentia: cum dicitur.  
memor esto. **Obi** aduertendum est qz prudens  
homo qui habet ire ad aliam patriam primo  
habet in memoria et in consideratione sua  
terminu vite sue: deinde attendit an habeat  
tempus multu vel paruz qtu sufficiat ad  
faciendu viam suam vt expedit. **Et** si videt  
se habere temp modicum: magis festinat  
se expedit de his que pertinent ad iter suu  
**Vos** autem oportet ire ad aliam patriam. quia  
non habem hic manentem ciuitate sed futu-  
ram inquirim. vt dicit apulus **Debre. xiiij.**  
**Et** ideo finaliter oportebit nos omnia hic re-  
linquere: et nihil asportare poterim. sicut il-  
le qui exit de hospicio alieno: relinquit hos-  
piti que sua sunt: et que in hospicio inuenit  
quando intrauit. **Vos** autem nihil intulimus  
in hunc mundu: nec dabim qz nec auferre qd  
poterim. vt dicitur. **i. Timo. vi. Debemus**  
ergo primo habere in memoria terminum  
vite. id est terminu vite nostre qui est ipsa  
mors: et attendere qz ad debite faciendum  
iter nostrum tempus valde breue est. **Quia**  
sic habem qz facere viam istam vt in termino  
ei. i. in morte inueniam qd optam. **Et** eter

nam vita et requirit ad qd est necessarius qz  
bene operemur et bene viuam. **Unde** **Aug.**  
dicit qz ad hoc potest homini bene viuere  
vt detur ei semper viuere. **Et** ideo qz qua  
hoc tempus qd habemus breue est salz in  
quo possumus bene viuere et bene operari:  
debem multu festinare et sollicitari. vt dunt  
tempus habemus operemur bonum. **Gal.**  
**vi.** **Et** sic habemus duo. **Primu** est qz debe-  
mus festinare ad bene operandum p: oper  
temporis breuitate. **Secundum** est qz debe-  
mus habere in memoria finem vite nostre  
id est mortem. **Et** de istis duobus dicitur  
**Eccli. xxxvi. Festina tempus et memento**  
fims. **Et** In quibus quidem verbis fa-  
cit tria.

**Primo** inducit ad accelerationem operis:  
cum dicit. festina.

**Secundo** ad preoccupationem temporis  
vnde dicit tempus se3 pueniendo.

**Tertio** ad preuisionem mortis: cum dicit.  
memento fims.

**Quantu** ad primu nos videm qz illi qui  
veniunt ad ciuitate de fero tarda hora: festi-  
nant venire cito anteq porta claudat: ne  
remaneant foris et habeant malu hospitii.  
**Sed** nos sum in tarda hora diei. qz nouis-  
sima hora est: et ciuitas ad quam debemus  
venire est celestis hierlm: in qua est pax et  
beatitudo eterna: et porta per qua ingredi  
oportet peccatores est diuina misericordia:  
que aperitur peccatori per penitentia: et hec  
porta claudit in nocte. i. in morte p iusticia  
qz postea no est temp penitentie vel misericor-  
die. **Un** si volum ingredi ciuitate celestem  
oportz nos ante morte festinare ad penite-  
ntiam. **Nam** penitencia post morte est omnino  
inutilis. qz iam clausa est ianua celestis glo-  
rie ipi peccatori sine penitencia decedeti. **Sz**  
penitencia in hora mortis e valde dubitabilis.  
**Pr**o qde: qz talis pnia no videt volunta-  
ria: cu tñ opa nostra bona vel mala: et meri-  
toria vel demeritoria sunt in qtu voluntaria  
sunt **fm** **Aug.** **Sz** si qs pponit penitere solu  
in morte: no videt voluntarie penitere. qz si  
mors nuq veniet nunq peniteret. **Et** sic  
cum vellet morte nuq venire: nunq vellet  
vere penitere. **Et** ideo si tunc tantu peccata  
dimittit non videtur esse ex voluntate sed  
ex necessitate. **Unde** **Augustin** dicit in li-  
bro de penitentia. qz si tunc tantum peccare  
desinis quando iam amplius peccare non  
potes: peccata te dimiserunt: et non tu illa.



## ¶ Sermonū funebriū

Item quia illa penitētia est nimis impedita. **V**idemus enim quod una qualitas impedit ne alia sentiantur. sicut patet in saporibus. **C**um enim gustus est infectus aliquo sapore amaro: non discernit alios sabores. quia omnia que gustat videntur sibi amara. **S**imiliter in coloribus? **S**i pupilla oculi esset colorata aliquo determinato colore: non posset discernere inter alios colores. quia omnia que videret viderentur sibi esse illius coloris. sicut in vase vitreo colorato aliquo colore determinato: liquor quilibet immixtus videtur esse illius coloris: ita quod vinus album videtur rubeum in vase vitreo rubeo. **S**ed sicut vinus color vel sapor impedit alium: ita et una delectatio impedit aliam. scilicet delectatio sensibilis intellectualem. **P**ropter quod dicitur. **i. Cor. ij.** Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus dei. **E**t similiter dolor sensibilis impedit intellectualem. et tanto magis quanto interior est. sed omnis dolor sensibilis superat a morte vel a dolore qui mortem inducit. dolor autem contritionis qui est in voluntate id est in displicentia voluntatis: debet esse maximus. **N**am ut dicit **Aug.** Omnis dolor in amore fundatur: sed amor charitatis in quo fundatur dolor contritionis excedit omnes amores. ergo dolor contritionis debet excedere omnes dolores. **U**nde **secundum Augustinum** in libro de penitentiā. **C**ulpabiliter est damnatus qui potest flere damna corporis vel amici: et non potest flere damnum anime de amissione dei. **N**on ergo potest homo simul ad tales duos dolores attendere. **E**t super hoc etiam addit impedimentum propter viciniam circumstantium et expectantium solum relicta temporalia: et frequenter molestantium et impedientium ne bene disponat que dispone debet pro anima sua. **I**tem talis penitentiā est nimis modica. quia nimis habet breue tempus. **C**um nos frequenter videamus quod mala facilius et breviori tempore inducantur quam remoueantur. **N**am in modica hora dominus succendit: sed non in modica succensa extinguuntur. **I**n modico etiam tempore sanus infirmatur: sed non in modico infirmus sanatur. **M**inimum filium cito potest in multis nexibus inmoderatim tamen cito solui. **S**ic homo peccator: qui toto tempore vite sue se in nodauit vinculis peccatorum. et longo tempore inquit in peccatis: quomodo in tam modico spacio solui et liberari credit? **P**ropter hec omnia horat nos apostolus **1. Pet. iij.** dicens. **F**estinus nemo ingredi in illas requies. **F**estiuemus

scilicet ad penitentiā ante mortem ingredi id est ut ingrediamur per diuinā misericordiam in illam requiem scilicet eternam. **N**ota quod quando aliquis est in loco non tuto et est imunitus: et sensit contra se venire hostem suum fortiore se festinat exire de loco illo: et fugere ad tutiorem locum ne comprehendatur ab hoste et pereat. **L**ocus autem non tutus est mundus vel status peccati: in quo homo stat semper in periculo: et non est munus armis spiritualibus gratie dei et virtutum: et hostis validior videtur licet diabolus vel mors venit ut comprehendat eum: et ducat ad carcerem inferni: et ad mortem eternam. **E**t ideo debet homo festinare et fugere ad penitentiā. ut fugiat a statu peccati antequam mors superueniat: et fugere ad statum tutiorem scilicet gratie dei in quo saluetur **ij. Reg. xv.** habet de dauid. qui existens in hierusalem: et audiens quod numerus israel sequebatur ab salone: ait seruis suis. **S**urgite et fugiamus. non enim erit nobis effugium a facie ab salonis. **F**estinate egredi ne forte venies occupet nos: et impleat super nos ruinam. **D**auid ergo in hoc loco significat rationem et mentem hominis: cuius serui sunt membra corporis. vel vires anime existentes in peccato. **A**bsalon autem significat mortem que omnis populus sequitur. quia omnes vadunt post mortem: quousque vitius citius alio pertingat ad eam. **U**t dicitur considerans dauid id est ratio hominis peccatoris: commonet omnes seruos suos. id est omnes potentias: dicens. **S**urgite scilicet a casu peccati per penitentiā: fugiamus scilicet peccatum. quia non erit nobis effugium a facie ab salonis id est a morte. **F**estinate ergo exire scilicet a statu peccati per penitentiā: ne forte venies ab salon id est mors occupet nos et imponit: et impleat super nos ruinam. scilicet eterne damnationis. **N**am ruina peccatoris inchoatur in morte: sed impletur in eterne damnatione. **S**ecundo in auctoritate allegata ecclesiastica videtur homo ad occupationem temporis: cui dicitur festina tempus. id est ante tempus scilicet mortis vel iudicii. **A**gricola enim si non coleret nec seminaret terram suam ante tempus messis. non recolleret fructum. **S**ic qui ante mortem non colit agrum anime suae: non mittit semina eleemosynarum et aliorum bonorum operum ex quibus nascuntur fructus meritorum: non recolligit tempore messis id est mortis vel iudicii fructum mercedis eterne. **P**ropter quod sollicitamur **Eccl. li.** **O**peramini opus vestrum ante



Temp<sup>9</sup> & reſcriptis mercede veſtra in reſpoſe ſuo. Nota q<sup>o</sup> opera bona que facim<sup>9</sup> dñi ſunt & noſtra. Dñi quidē per gratiā preueniēte; ſi noſtra quādo fiunt nō ex coactōe ſed volūtate ex noſtra libera volūtate. **U**n<sup>o</sup> Grego. Opera bona q<sup>o</sup> facim<sup>9</sup> & dei om̄i<sup>9</sup> temp<sup>9</sup> ſunt. & noſtra. Dei p<sup>o</sup> preueniēte gratiā; & noſtra p<sup>o</sup> ſubſequentē liberā volūtate. **U**lt ergo eccliaſtic<sup>9</sup> dicere. Operami ni nō ſitis oſioſi; opus veſtrū. i. voluntarie facite nō coacti; ante temp<sup>9</sup> ſcilz mortis vel iudicij. tunc enī nō erit temp<sup>9</sup> operandi ſed recipiēdi. Eccl<sup>9</sup>. xvij. Ante iudicij para iuſticiā. Nunc ergo ante illud ē temp<sup>9</sup> oprandi. Apl<sup>9</sup> Gal. vi. Dum temp<sup>9</sup> habem<sup>9</sup> operemur bonū.

**T**ertio in auctoritate preſata inducit homo ad pūſionē mortis; cuſ dicit. memēto finis. i. mortis. **A**duerſe diſſerentias inter bonos & malos. q<sup>o</sup> finis malorum eſt mors. **V**alent enī finem coniunctorum; finem p<sup>o</sup>pinquū; finē vltimū. **F**inis cōiunctorum eſt mors culpe; finis p<sup>o</sup>pinquus ē mors nature; ſed finis vltim<sup>9</sup> ē mors gehēne. **U**nde Roſ. vi. Finis illorum ſc<sup>9</sup> peccatorum eſt mors. **E**t ibidē. **S**tipendia peccatorum eſt mors. ſed finis bonoz nō dicit eſſe mors ſed vita; nō temporalis ſed eterna. **E**t ad iſtū finē perueniunt per ſanctificationē factorū & etiā per fructū. i. per merita bonoz operū. **U**nd<sup>o</sup> talib<sup>9</sup> dicit apl<sup>9</sup> Roſ. vi. **H**abebis fructū veſtrū in ſanctificationē; finē vero vitam eternam. **P**ater ergo q<sup>o</sup> ē triplex finis de quo vult dicere ſapient<sup>9</sup> q<sup>o</sup> homo debet habere memoriā; cū dicit. memēto finis.

**P**rimus eſt cōmunis bonis & malis; ſcilz mors nature.

**S**ecundus eſt proprius tantū malis; ſcilz mors gehēne.

**T**ertius competit tantū bonis ſcilz gloria patrie.

**D**e his dicitur Eccl<sup>9</sup>. vij. **N**emozare noſiſſima tua; & in eternū non peccabis. **N**oſiſſimū vite preſentis eſt mors nature; noſiſſimū anime peccatricis eſt mors gehēne; ſed noſiſſimū bene morientis ē gloria vite eterne; que ſi homo in memoria & in actu conſideratiōis haberet; in eternū non peccaret. id eſt nunq<sup>o</sup> peccaret. **D**

**S**ecūdo oſtēdit in auctoritate principali illud q<sup>o</sup> maxime debet terrere hoīem ſc<sup>9</sup> mors; que ē vite & nature inimica. Eccl<sup>9</sup>. xxij. **C**ontra vitam mors.

**N**ota quādo aliquis crudelis miles iret cū ſcutifero ſuo querendo inimicū ſuū; & inueniret eū in aliquo loco dormientē & inermē tunc pro velle ſuo ipſe & ſcutifer ſuus irruerent in eū & preualerent & occiderent ſi vellet. ſed ſi talis ante habuiſſet oculos apertos & vigiſaſſet & prouidiſſet eos venientes a remotis aut fugiſſet ad tutiorē locū; aut ſe armaſſet; & ſe preparaſſet; ita q<sup>o</sup> forte euafiſſet man<sup>9</sup> ipſoz. **M**iles iſte diabolus eſt qui ex inuidia inimicatur homi; & ſemp<sup>9</sup> vadit querendo quomodo poſſit eū capere; & animam eius ſpūaliter extinguere. **S**ed quaſi ſcutifer diaboli contra hoīem peccatorē eſt mors; que ſc<sup>9</sup> preuenit ad occidendū corp<sup>9</sup> & diabolus ſequit<sup>9</sup> ad rapiendū aiām. **P**ropter q<sup>o</sup> dicit **A**bachuc. iij. q<sup>o</sup> ante faciē ei<sup>9</sup> ibit mors. **E**grediet<sup>9</sup> diabolus ante pedes eius &c. **E**t ſi miſer peccator habet oculos mentis tunc clauſos & dormitat in lecto peccati; tunc mors preualet cōtra corp<sup>9</sup>; & diabolus contra aiām rapiens eam & ducens eam ſecū in infernū. **S**ed ſi homo tunc vigiſaret & haberet oculos apertos & illuminaſſet ad prendendā mortem antea; fugeret ad penitentia; & preparaſſet aiām ſuā & muniret eam cū armis ſacramentoz ſc<sup>9</sup> penitentię & ſacre cōmunionis & extreme vinctiōis & iuuaret ſe elemoſynis & ſanctis oratiōib<sup>9</sup> & ſimilib<sup>9</sup>; in pugna mortis euaderet manū diaboli; & nō preualeret contra eū. **P**ropter q<sup>o</sup> pecebat pſ. pſal. xij. a deo. **I**llumina oculos meos ne vñq<sup>o</sup> obdormiā in morte; ne quādo dicat inimic<sup>9</sup> me<sup>9</sup> pualit<sup>9</sup> aduerſus eum. **I**n quib<sup>9</sup> verbis aduerſe q<sup>o</sup> quat tuoz pretebat ab eo; contra quattuor modos male morientū. **N**am q<sup>o</sup> dā ſūt q<sup>o</sup> moriunt<sup>9</sup>.

**U**t excecari.

**Q**uidam vt ſopozati.

**Q**uidam vt obſtinari.

**Q**uidā vt victi vel ſuperati.

**M**oriunt<sup>9</sup> quidē vt excecati omnes qui moriunt<sup>9</sup> in cecitate infidelitatis. **U**nde apl<sup>9</sup> ſ. Coz. iij. **D**eus hui<sup>9</sup> ſeculi excecavit mentes infidelit<sup>9</sup>. **I**ſti ſunt ſimiles ſanfoni; qui cecus exiſtens dixit. **M**oriatur aiā mea cū philiſtijn. **J**udicij. xvi. quia tales cū moriunt<sup>9</sup> in corpore morte temporalis; moriunt<sup>9</sup> etiam in aiā morte eternalis. ſimul cum philiſtijn. i. cū ipſis demoribus. **U**nde etiam in hora mortis diabolus chriſtianos maxime temptat de fide; vel q<sup>o</sup> nō ſit alia vita & anima non remaneat poſt corpus; vel q<sup>o</sup> p<sup>o</sup> p<sup>o</sup> p<sup>o</sup>



## ¶ Sermonū funebriū

sentia nihil valeat. et de similibus. Sublato ergo lumine fidei ab intellectu oculo: facillime vincit eos in pugna mortis: faciens obstinatos et impenitentes. Et hoc figuratum est i. Reg. xi. in naas rege filioꝝ amon: qui dixit viris iab es. In hoc feriā vobiscuz sedus vt eruat oim vestru oculos dextros. Hoc enī ex industria petiuit: volens eos facere inualidos ad pugnādū. Unde cū homo portet scutu in sinistra parte eleuando scutu in altu contra ictus: obrurat oculū sinistru. vñ si tunc careret oculo dextro neutro oculo videret. et ideo se defendere nō valeret. Quasi erū lumen sinistri oculi est noticia naturalis qd facilliter obscurat et impeditur ex aliqua ignorantia vel fantasia: vel etiā infirmitate: vt patet in freneticis. Sed quasi lumen oculi dextri est lumen fidei: quo sublato nō videtur homo armis sacrametoz. et tunc diabolus vincit aiām sicut vult. Unde contra hoc perebat ps̄. Illumina oculos meos sermōnis: lumine vere fidei. Sz nota q̄ sicut oculi corporis excecant quandoq̄ ex malicia cuiusdā infirmitatis ex aliquo humore corrupto defluente in oculos: ita etiam oculi mentis excecant ex malicia peccati. s̄m illud Sap. ij. Excecavit illos malicia eorum. que cecitas maxime puenit ex amore coruptionis cupiditatis vel etiā carnalitatē filioꝝ: et nepotū. sicut patz in vsurarijs: et in ditans de illicito luero. qz etiā in morte nolunt confiteri: vel sufficienter cauere de retributione. Sed excecati interi⁹ ex cupiditate vel amore carnali filioꝝ et nepotū cadunt in baratriū eterne damnationis. Et ergo oculi peccatoris in morte illuminent lumine gr̄e et nō moriant excecati: oportz pmo q̄ munantur et mundent collyrio vere penitētie. s̄m illud Apoca. ij. Collyrio inunge oculos tuos vt videas. Et apls. Ephe. v. Exurge a mortuis. i. a peccis mortalib⁹. s. per penitētiām: et illuminabit te xps̄. Quidam vero alij sunt qui moriunt vt soporati. s. sopore peccati. Et tales sunt qui moriunt in peccato impenitentes et desperati. Et isti sunt similes vsurari: cui iabel infixit clauū per tempus qui soporem morti sociās defecit et mortu⁹ est. vt dicit Iudicij. iij. Sic diabolus hominē nō vigilianti sed dormienti in peccato infixit clauū obstinationis et desperatōis: ita q̄ sopore mortis corporalis vel peccati sociatur pene mortis eterne. Et ideo cōtra hoc petit ps̄. Ne vnq̄ obdormiā in morte. Sicut dicit glo.

Ille obdormit in morte qui moritur in aliquo crimine inuolūt⁹. Et talis ē qui tepore mortis nō excitat: nec cōuertit vt surgat per penitentiām a somno peccati. Vnde p̄cipue puenire videt ex defectu timoris. Nam frequēter contingit q̄ peccator: licz grauer infirmus: nō credit tunc mori: sed sperat euadere. Et medici et alij amici licz dubitēt nolunt sibi dicere veritatē. siue faciant hoc ex cupiditate siue ex timore. qz ergo nō credit mori: nō timet. Et ideo non curat facere penitentiām et ordinare facta aię sue. Et quo accidit q̄ nō nunq̄ occupat a morte: et moritur in peccato sopitus. Hoc figuratū ē. ij. Regum. iij. in ysobseth. dicit emi. iij. q̄ rechab et banaa ingressi sunt feruenti die domū ysobseth: qui dormiebat sup stratū suū. et ancilla ostiaria dom⁹ purgans triticū obdormiuit. Sūqz ingressi fuissent domū per. us tientes interfecerūt eū. ysobseth dormiens in lecto significat peccatōem quiescentē et manentē in peccato. ad quē in seruoꝝ diei. i. in seruoꝝ infirmitatis: intrant ad vsurarium infirmū vel dimitte auarū rechab: qui interpretatur teneritudo. i. confanguine⁹ quicunqz vel p̄pinqus ad assistendū et seruendū ei. vt ostendat erga est teneritudinē amoris: vt dimittat sibi de bonis suis: et banaa: qui interpretat⁹ venit gratificat⁹: et signat medicū cui⁹ medicatio et aduent⁹ est multum grat⁹ infirmo. Sed isti vidētes infirmū ag grauari et nō indicando sibi: nec p̄mittēdo aliquādo q̄ ingrediant religiosi qui solliciti tenent eū de aiā sua: tollunt ei timorē mortis: qui intelligit per ancillā ostiariā purgantem triticū. Nam timor mortis et pene vocatur timor seruilis. Unde bene p̄ ancillā significat⁹: qui tū timor ad penitentiām inducendo purgat triticū. i. animū: qui si purgatus esset reponeret in horreo celi. Sed hec ancilla bene obdormit quando talis timor in infirmo moriente nō consurgit. Et dicit ancilla ostiaria. qz talis timor in domū aię introducit amorē. sicut sera introducit filiz in coriū vt dicit Aug. Et sic dum talis impunitens mori. patz q̄ rechab et banaa. i. confanguinei seu domestici eius interfecerunt eū. quia inimici hominis domestici ei⁹. vt dicitur Al. i. i. i. v. Quidam vero alij sunt qui moriunt imp̄parati. qz scz mors non inuenit eos p̄paratos ad eundē ad iudiciū dei ad reddendā bonaz rationē de vita sua. Nam sicut dicit⁹ Debe. ix. Statutū est



hominib<sup>9</sup> semel mori. post hoc autem iudis  
cium. Et post mortē non est tempus prepa  
randi se. Propter qd dicit **Eccli. xvij.** An  
te iudicium para iusticiā. Unde notāter dicit  
ne obdormiā in morte. **Sule<sup>9</sup>** esset qui itū  
rus ad bellum differret. curare arma vsqz  
ad congressum belli. Sic qui differunt vsqz  
ad pugnā et tempus moris curare arma  
penitentie. Unde **Eccli. xvij.** Ante mortē cō  
fitere. Nam instante morte homo graui oc  
cupat<sup>9</sup> infirmitate male potest confiteri. qz  
male potest recordari pctōz suoz et male p  
ferre. Et ideo subdit. **Quis et san<sup>9</sup>** confite  
beris. Quidā vero alij sunt qui mortē  
vici et superari a diabolo: et tunc diabolus  
maxime insultat. qz si in morte vincit et su  
perat. nunq̄ postea perdere potest. Et ideo  
dicit ps in auctoritate inducta. Ne quando  
dicat inimic<sup>9</sup> me<sup>9</sup>. s. diabolus insultādo p̄e  
ualui aduersus eū. Si quis vult qd diabol<sup>9</sup>  
in morte nō p̄ualeat aduersus eū sed potius  
ipse p̄ualeat: oportet qd bene armet se om  
nibus armis penitētie. Hoc figuratū est in  
dauid de quo dicit. **1. Reg. xvij.** qd p̄ualuit  
dauid in philistin in funda et lapide in no  
mine dñi. Funda est penitētia: lapis est  
christus in sacramento assumptus: quinqz  
lapides in funda dauid fuerunt sicut pater  
ibidem: et sunt quinqz penitētie opera qb<sup>9</sup>  
philistid est diaboli virtus enervatur. scz  
contritio: confessio: restitutio: oratio: et ele  
mosyna.

**T**ertio in auctoritate  
principali ostendit qd debem<sup>9</sup> nos premu  
nire ppter mortis festinantā. quia non tar  
dar. Quādo sunt duo veloces cursores quo  
rum vnus cōtinue vadit versus alium: etiā  
si a principio multum distarent: non tamen  
eorum concursus tardaretur: sic cito conue  
nirēt. Et isti duo cursores sunt vita et mors  
et vnus cōtinue et velocissime currit versus  
alium. quia scz vita nostra velociter et con  
tinue currit ad mortem: et mors continue  
appropinquat cōtra vitam. Unde propter  
continū deorsum vite versus mortem di  
cebat **Job.** Dies mei velociores fuerūt cur  
sore. **Job. ix.** quia scilz continue dies homis  
currunt ad mortē comedendo: bibēdo: do  
miendo: vigilando: et quicquid aliud facien  
do qd cursor non facit. Et sequitur ibidem.  
Pertransierunt quasi naues poma portan  
tes: de quibus nescitur ad quē portum per

ueniāt vel quando vel si euadent a periculis  
lo mortis. Item sequitur ibidem. Et sicut  
aquila volans ad escam. que licet velociter  
volet: nescitur tamen si comprehendet qd  
sequitur. Ita et nos nescimus si ad salutis  
portum peruenient dies nostri: si a periculis  
lis mundi siue anime euadent: et si deum  
quē sequunt apprehēderēt. Item mors ve  
lociter et continue contra vitam venit vt  
eam succidat. Unde iam securis mortis ad  
radicem arboris posita est succidens ho  
minis vitam: et aliquando succidit vsqz ad  
corticem senectutis et tunc arbor concu  
tur: necdum tamen timet ruinam. **Senes  
ca.** Venue intervallum quo mors a vita dis  
uiditur vix est vnus digitus. scilz aduersus  
vitam cordis aut corporis cuius domum  
suffodit. Unde de die mortis potest dici il  
lud **Abachuc. ij.** Temens veniet et non tar  
dabit. Si ergo tali die de congressu mor  
tis contra vitam homo vult esse in certo vt  
animam saltem non perdat: non debet mo  
do tardare conuersionem penitentie. s. m  
illud **Eccl. i.** Ne tardes conuer  
ti ad dominum: et ne differas de die in diem  
Subito enim veniet ira illius: et in tem  
pore vindicę disperdet te. Quomodo em̄  
homini impentitēti ira dei et vindicta sub  
ito ex sperato veniat et eum disperdat:  
pater per multa exempla sacre scripture.  
Nam **Pharao** et **egyptij** diu credebant vi  
uere et israelitico populo dominari: et ta  
men in mari rubro subito sunt submersi.  
**Exodi. xij.** **Dathan** et **abyron** summo sa  
cerdotio diu gaudere crediderunt: subito  
sunt absorpti. **Numeri. xvi.** **Sodomite** cre  
diderunt diu viuere in fecibus suis: et sub  
ito sunt extincti et succensi. **Genesis. xix.**  
**Sennacherib** cum assyrijs obtinere et pos  
sidere hierusalem crediderunt: et tamen  
eorum centum octogintaquinqz milia ab  
angelo sunt incinerati. **iii. Regum. xix.**  
**Holofernes** et **babylonij** crediderunt sibi et  
dominio suo mundum subiugare: et subito  
a femina sunt deuicti. **Judith. xij.** **Aman**  
cum suis longum honorem et dignitatem  
possidere credentes: et de suspensio ad  
uersario: tum gaudere: subito sunt cruci af  
fixi. honore eorum ad inimicos transla  
to. **Deuter. vij.** Similiter filij iambri cre  
dentes nuptias cum maxima ambitione  
celebrare: subito occisi sunt. **i. Machab. ix.**  
Et habet ibidē de subita passione alchimī



## Sermonū funebrū

Item. ij. Macha. it. de subitanea percussio  
ne antiochi. Et Act. v. habetur de saphira et  
anania: qui cum retenta pecunia agri diu  
uiuere crediderunt: et subito increpati a pe  
tro mortui sunt. Et propterea dicit Eccli. viij.  
Memento ire. i. vindicte: quoniam nō tarda  
bit. Et si aliquādo tardare videatur de<sup>o</sup> cō  
tra aliquos vindictā vel iram suam: totum  
redit in p. iudiciū eor. qz ex hoc accipien  
tes audaciā amplius peccādūt: et diutius ad  
penitentiā expectatū: accipient mai<sup>o</sup> iudici  
um: et patient grauiora supplicia. **U**n̄ Ha  
lerius maxim<sup>o</sup> dicit. qz lento gradu ad vin  
dictam suū: diuina pcedit ira: tarditate mōz  
supplicij pene grauitate cōpensat. Rom. ij.  
Secūm duriciā tuam et impenitens cor: the  
sauris tibi iram in die ire et reuelationis  
iusti iudicij dei: sed si redeat cito ad peniten  
tiam: effugit iram: recuperat gratiā. et tan  
dem consequit eternam gloriā. Ad quam  
nos perducit patris misericordiarū fili<sup>o</sup> et c.

De memoria mortis habenda continue

Sermo VIII

**I**n omnibus operi  
bus tuis memorare nouissima  
tua: et in eternum non peccabis.  
Eccli. viij. **B**eat<sup>o</sup> dionysius dicit. iij. de diu  
nis nomib<sup>o</sup> qz null<sup>o</sup> intendēs ad malū ope  
ratur. **U**n̄ quidē ratio esse potest: qz vnū  
quisqz mouet ad operandū ex intētiōe ali  
cui<sup>o</sup> finis quē appetit. sicut mercator: ex ap  
petitu lucri: et bellator: ex appetitu victorie.  
**M**alū autē vt malū nō est appetibile: imo  
repugnat appetitui. sicut ecōtrario bonum  
est appetitui consonū et cōueniēs ei. Et ideo  
vt dicit pbs. antiqui bene enūciauerūt di  
centes. Bonū est qd oia appetunt. nullus er  
go mouet ad operandū nisi incōptum ex sua  
operatione intendit consequi aliqd bonum  
qd est appetibile sibi. alias si contrariū cre  
deret sequi scz malū illi bono oppositū non  
operaretur. sicut mercator nō negociaret. si  
crederet inde nō lucrum sed damnum repo  
sitare. Et quo etiā apparet qz sicut apprehen  
sio boni finis mouet ad operandū: ita appre  
hensio finis mali retrahit ab operatiōe. Nā  
latro quādo temptatur de aliquo furto faci  
endo. si apprehēderet comprehendi et suspendi:  
abstinere et pculdubio ab illo furto. Similit<sup>o</sup>  
ergo in omni ope suo si quis haberet in me  
moria et p̄sideratiōe sua mala maxima et no

uissima que sequunt<sup>o</sup> ex peccatis. sicut sunt  
amissio eterne glorie: et reat<sup>o</sup> pene eterne: et  
etiā mors corporalis: que nō solū ex peccō  
ta est. s̄m illud apli Rom. vi. Stipēdia pe  
cati mors: si etiā facit peccm̄ incediabile:  
et gloriā eternā irrecuperabile: et penā ge  
bē ne reddat interminabile. quia hoc est boni  
nibus mors qd angelis castus. prout dicit  
Damascen<sup>o</sup>. Dubiū nullū est qz talis in ope  
re suo nūq̄ peccare veller: siue facere peccm̄  
mortale per qd talia damna et mala se cre  
deret incursum. Et istud est qd sapiens in  
verbo p̄posito ostendit: dicens. In omnibus  
operib<sup>o</sup> tuis memorare nouissima tua et c.  
**I**n qb<sup>o</sup> quidē verbis intendit nos indu  
cere precipue ad tria.

**P**rimo quidē ad agendoz directionem:  
cum dicit. in omnib<sup>o</sup> operibus tuis.

**S**ecundo ad vltimoz considerationē: cum  
subdit. memorare nouissima tua.

**T**ertio ad maloz euitationē: cum addit. et  
in eternum nō peccabis.

**C**irca primū attenden  
dum est. qz sicut ille qui trahit arcū vt iaciat  
sagitā ad signū: si vult recte sagitare opoz  
ter qz i omni actu respiciat ad signū. Sic qui  
vult opa sua dirigere et recte operari oportet  
qz in oi opere suo respiciat finē. s̄m illud me  
triste. Quicquid agas prudenter agas et re  
spice finē. **U**n̄ qz fides ostēdit finale finem  
ad quē tota vita nostra et oia opa nostra de  
bēt ordinari sicut ē beatitudo eternā: sine  
fide opa nostra nō sūt recte facta. **U**n̄ iusto  
et fideli viro cōpetit illud ps. xxxij. **D**ia ope  
ra ei<sup>o</sup> in fide. **V**ec em̄ duo sic cōnexa sūt scz  
fides et opera vt vnū sine altero nō valeat.  
vnde et opa debent fieri in fide: et fides sine  
operib<sup>o</sup> mortua ē. **E**t etiā aduertendū qz  
qn̄ aliquis habz facere multa et magna ne  
gocia et habz modicū de tēpore: si est prudēs  
nō pigritat: sed velociter et sollicitate expedit  
quodlibet opus suū. **N**os habem<sup>o</sup> multa et  
magna facere. nā habem<sup>o</sup> facere opa quib<sup>o</sup>  
bus destruem<sup>o</sup> mala que cōmissim<sup>o</sup>: et opa  
quib<sup>o</sup> recōpsem<sup>o</sup> bona q̄ omisim<sup>o</sup>: et opera  
qb<sup>o</sup> redimam<sup>o</sup> supplicia q̄ metum<sup>o</sup>: et opa  
quib<sup>o</sup> recuperem<sup>o</sup> premia etna q̄ amissim<sup>o</sup>.  
et habem<sup>o</sup> ad oia breuissimū vite tēp<sup>o</sup>. et ideo  
nō est pigritādū: s̄ velocit<sup>o</sup> et sollicitate q̄libz  
op<sup>o</sup> nostrū expediendū. Et iō bene dī Eccli  
xxi. In oib<sup>o</sup> opib<sup>o</sup> tuis esto veloc<sup>o</sup>. **I**n  
qb<sup>o</sup> qdē v̄bis tria p̄cipue debem<sup>o</sup> attendere.



**P**rimo exercitij generalitatem: quia in omnibus operibus.

**S**ecundo meriti proprietate: quia tuis.

**T**ertio operadi celeritate: quia cito veloci.  
**C**irca primum advertendum est quod quedam conditiones sunt que in opibus nostris generaliter requirunt ad hoc ut bene et complete fiat. **N**am primo debemus attendere ut operemur gratate. **E**t tunc gratate operamur cum ex charitate operamur. quia hec est que facit opera nostra esse grata et accepta deo. **E**t ratio est: quia opera que fiunt ex charitate fiunt ad gloriam dei. **S**icut illud prime **Cor.** **xi.** Omnia in gloriam dei facite. **U**nde etiam homines tanto magis que pro eis facimus grata sunt: quanto magis ex amore fiunt. **A**rbor que multum abundat in fructu bono. **N**am multum accepta domino. **E**t si fructus est acceptus deo qui charitas. quia nunquam est amor dei ocio sus. **ij.** **Cor.** **ix.** Abundetis in omni opere bono. **A**bundantia in bonis operibus. **E**t sic abundantia devotionis et amoris spiritualis. **i.** charitatis facit hominem abundare in bonis operibus. **P**ropterea monebat apostolus **Philip.** primo. **C**haritas vestra magis ac magis abundet. **M**agis scilicet ad deum in operibus contemplantive. et magis ad proximum in operibus active scilicet in operibus misericordie. **I**tem debemus attendere ut operemur stabiliter. **R**equiritur enim stabilitas non solum ex parte operis ut fiat opus firmum et stabile. sicut est quod fit in anima non in corpore corruptibile: et quod fit pro deo non pro mundo de se habere. sicut faciunt peccatores hypocrite. **E**t ideo dicit **Prover.** **xi.** quod impius facit opus instabile. **S**ed etiam requiritur stabilitas ex parte operantis. ut sit firmus in bene operando: si ne in bono opere. **E**t ad hanc firmitatem et stabilitatem sunt necessaria tria. **P**rimum est constantia ut non retrahatur ab opibus difficultate. **E**cclij. **vij.** **N**e oderis laboriosa opera. **I**tem patientia ut non retrahatur adversitate. quia multa sunt adversaria bene operanti contra que requiritur patientia. **E**t ideo dicit **Jacobi** primo. quod patientia opus perfectum habet: quia non dimittit opus propter adversarios. quousque perfectus. **I**tem requiritur perseverantia ut non atteratur: nec remittatur ex operis pluritudine. **U**nde apostolus prime **Cor.** **xv.** **S**itis immobiles in omni opere. **I**tem debemus in operibus nostris attendere ut operemur utiliter: non solum pro nobis sed etiam pro alijs. **U**nde **Augustinus** in regula. **O**mnia opera vestra in vnum fiat magis

io: studio etc. **C**haritas enim de qua scriptum est quod non querit que sua sunt etc. vix anteponit. **E**t ideo dicit **Colocen.** primo. **I**n omni opere bono fructificantes. si non solum nobis sed etiam alijs. **N**obis per meritum: alijs per auxilium. vel saltem per exemplum. sicut apes non solum pro se fiunt etiam pro omnibus mellificantes. **U**nde cum **Virgilius** in laudem **Augusti** hos duos versiculos publice scripserit clamanti. **N**octe pluit tota redeunt spectacula mane. **D**ivsum imperium cum iove cesar habet. **A**ugustus iussit magnum premium auctori conferri: sed cum **Virgilius** statim non compareret petens premium suum quidam verificator: videlicet sibi honorem et premia. **Q**uod postea intelligens **Virgilius** scripsit in eodem loco et eadem scriptura quater. **S**ic vos non vobis: sed cum ille qui premia abstulerat neque complere neque exponere posset: venit **Virgilius** et scripsit in capite hunc versum. **D**os ego versiculos feci: tulit alter honores. **E**t complevit sic quod prius scripserat. **S**ic vos non vobis fert aratra boues. **S**ic vos non vobis vellera fertis oves. **S**ic vos non vobis nidificatis aves. **S**ic vos non vobis mellificatis apes. **P**er boues intelligitur actiuus: qui laborant pro alijs in elemosinis: et palibus. **P**er oves intelligitur mansueti corde. **P**er aves intelligitur contemplatiui qui in nido mentis nutriti concipiunt suos pro alijs imitando eos sanctis suis. **O**mnibus. **S**ed apes sunt doctores periti qui alijs mel la componunt. **i.** doctrinas dulcisonas. **P**ro verbis **xxvi.** **F**avus mellis verba composita. **A**nticoz quarto. **M**el et lac sub lingua tua. **M**el pro perfectis. **L**ac pro parvulis. **S**ed contra de peccatoribus dicit **Sap.** **ij.** **I**nnutria opera eorum. **I**tem debemus attendere ut operemur prudenter: sed non operamur opera alicuius artis: si non sumus instructi in arte. **E**t sic qui non est instructus ad bene operandum imprudenter operatur. **I**nstruimur autem ad bene operandum ex documentis scripturarum et consilijs peritorum: et exemplis perfectorum: viro: et ex ipsa frequentatione et consuetudine bonarum operationum. **U**bi apostolus. **ij.** ad **Timotheum.** **ij.** **A**d omne opus bonum instruitur. **S**ecundo agit in auctoritate iducta de merito proprietate: cum dicitur. **O**pera enim bona que facis possunt esse tua et non tua sed aliena. **N**am si facis ea non ad honorem dei. vel ad edificationem proximi: si solum pro laude hominum et gloria propria: profunt quidem alijs ad auxilium: sicut elemosina prodest pau-

*Nota*

*Nota*



## ¶ Sermonū funebriū

perī. vel ad exemplū sicut abstinētia. vñ oīo ab offētate se homib⁹. Et sicut dicit de hys pocritis q̄ oīa opa sua faciunt vt videant ab hoībus. ⁊ tamē opus h̄mōi tibi facienti ad meritū nihil p̄dest. Et ideo potius debz dicit op⁹ alienū q̄ tuū. S̄m illud Esa. xxvii. Alienū est opus eius ab eo. Et rō est. quia talia opera hypocritarū vacua sunt a mercede. Unde sunt silia q̄busdā pomis que ex vident pulchra: ⁊ intus sunt vacua sine humore ⁊ sapore. et ideo nihil valēt ad esum. Sic nec talia opera valēt ad meritū. Apo. iij. Non inuenio opera tua plena corā deo: Notandū etiā q̄ opa que sūt ab hoīe existerē in pctō mortali etiā non p̄sunt ei ad meritū vite eterne: s̄ valere possunt ad q̄dā alia bona: quia caret talis charitate: que ē radix merēdi. Propterea dicit gregor⁹. q̄ nihil habet v̄iditatis ram⁹ boni operis si nō manserit in radice charitatis. vnde solū in charitate exsūt dī. Eccl. s. ix. Viderē comedē in letitia panem tuū: ⁊ bibe cū gaudio vinum tuū. quia placēt deo opera tua. vnde talis pōt viuere letus ⁊ securus. Sed pctō: nō est dignus pane quo vescat vt dicit Augustinus. Tertio agit in aucte inducta de opandi celeritate: cum dī. esto velox. Multū em̄ placet regi vel dño suus qui velociter adimplet mādāta ⁊ opa sua: et nō est piger et negligēs: sed velox in seruiūo suo. ⁊ sic etiā est de deo. Prover. xxij. Vidisti virū velocē in ope suo: corā regib⁹ stabit: et non erit ante ignobiles. Et potest exponi. Vidisti virū velocē. i. strenuū ⁊ sollicitū: nihil de p̄tingētibus omittentē corā regibus. i. aplis stabit i die iudicij. q̄a eoz iustīa strenue adimplet: nec erit ante ignobiles. i. nō erit in sinistra cū ignobilib⁹ et reprobis. Nec est ergo velocitas strenuitatis que bona est. S̄ est alia velocitas te meritatis que mala est. Regum secūdo. Azabel corsos velocissimus fuit q̄i vñ⁹ et capreis qui morant in siluis.

**¶ Secundo in auctoritate** p̄ncipali inducimur ad vltimoz p̄siderationem. cui dī. Demorare nouissima tua. Ubi aduertendum.

**¶** q̄ est nouissimū persone. et hoc est hora mortis.

**¶** Est nouissimum culpe. et hoc est pena in fernalis.

**¶** Est nouissimū nature. ⁊ hoc. mūdi finis

q̄ iste cursus nature tūc terminabit.

**¶** Est nouissimum gratie. ⁊ hoc est gloria eterne beatitudinis.

**¶** De oībus em̄ istis nouissimis dī Deut. xxxij. Trinā saperent ⁊ intelligerent: ac nouissimā p̄viderēt. Quod sic exponi posset. Trinā saperēt. s̄ p̄mia eterne b̄titudinis: et intelligerēt se3 supplicia et ne dānationis: ⁊ ac nouissima p̄viderēt se3 finem sui ⁊ fines mūdi. p̄cipue quoad iudiciū futurū. Debemus ergo p̄mo sapere p̄mia sup̄ne beatitudinis. Et i quis em̄ irret ad arbore vt refectetur de fructib⁹ eius: poma putida ⁊ r̄minosa q̄ inueniret accidisse sup̄ terrā non colligeret nec comederet: s̄ ad fruct⁹ q̄ eēt in alto sup̄ arbore solidos ⁊ sapidos respiceret: de eis refici ⁊ satiari p̄curaret. Tan q̄ alta arbor est mūdus: in cui⁹ sup̄mo iam celo sunt fruct⁹ solidi q̄ nunq̄ marcescūt. s̄ eterna bona. Item fruct⁹ sapidi qui nunq̄ fastidiūt. s̄ delectabilia gaudia. Itē fructus copiosi q̄ nunq̄ deficiūt. s̄ appetibilia oīa. Item fruct⁹ refectiuū q̄ semp̄ reficiūt. q̄ se3 illa glia satiat appetitū. S̄m illō ps. Satiabor cū apparuerit glia tua. S̄ inferi⁹ sup̄ terrā sunt q̄i poma putrida pot⁹ relinque da bestijs q̄ hoībus assumēda. i. bona corū r̄ruptibilia ⁊ deficiētia sicut hōa r̄palia. Vñ ergo nos amonet apl⁹ Col. ij. dicēs. Que sursum sunt sapitemo que sup̄ terram. Secūdo debem⁹ intelligere supplicia et ne dānationis: q̄ se3 crudelissima erūt: et ex oī parte instabūt i miserōs dānatos: Nā instabūt eis supplicia a p̄te superiorū: q̄ videbūt se exclusos ab eterna felicitate: a sc̄dōi societate: ⁊ a celestis loci sublimitate: et ab amēitate ⁊ claritate: ⁊ erūt etiā d̄relictio talr a brōz pietate. q̄ nō cōpatēt eis: imo ⁊ gaudētes diuine iusticie letantur de eoz p̄nis. q̄ letabif iustus cū viderit vidicatz ps. lvij. Itē instabūt eis supplicia a p̄te inferiori se3 ab ignis calore ardentissimo: ⁊ a frigore terre inrecessissimo. Propter quod dicit Job. xxiiij. Transibūt ab aqs̄ mūdi ad calorem nim iū. Item q̄ videbūt se inclusos et incarceratos p̄peruo in infimo ⁊ vltissimo loco. quia introibūt i inferioza terre: ⁊ tradētur in manus gladii. i. effectū ⁊ executionē diuine sentētie: et partes vltius erunt. i. de monū qui fraudulēter deceperūt eos i mūdo. vnde erunt socij ⁊ tortozes eozum in inferno. Item instabunt eis supplicia a parte post: quia post supplicia p̄sens animarū



## Distinctionis II Sermo VIII

expectabant diuini iudicii. i. resurrectione  
corporum ut etiam crucientur in eis. Item quia  
post sententiam damnationis non expectabunt  
postea aliquod remedium in eternum. Item in  
stabunt eis supplicia a parte ante. quia vide-  
bunt ante se horribiles fantasias demonum.  
Item unus alius sicut pater filium. et econ-  
uerso amicum amicum: peccator videbit  
ante se peccatorem vel peccatricem cum qua pec-  
cauit: et maledicent sibi iuncte imponendo  
vnius alteri causam damnationis sue. Vel  
affligent ab interiori: quia videbunt se in et-  
num puatos omnibus diuitiis et honoribus et  
delectationibus que ante consueverunt habere  
quando erant in mundo. et memorie et deside-  
ria mala talium que adhuc remanserunt in anima  
cruciantur eos. Item instabunt eis supplicia  
ab interiori: quia bene cognoscet et intelligent  
omnia mala sua: et malum cognitum et apprehen-  
sum magis affligit. Item habebunt inferius  
vires continue corrodetes. i. remorsus pec-  
catorum propter que tantam penam parantur. vni  
vniis eorum non morietur. Esa. lxvi. Ite erunt  
in eis vicia que animam cruciantur vix odium dei  
deum qui tanta pena eos affligit. vni blasphem-  
iabit eum pro doloribus suis. Ite inuidia  
maxima de gloria beatorum quam ante diem  
iudicii fatis in generali cognoscunt. si quod sunt in  
magna felicitate: spiritus non cognoscant in pri-  
culari que gloria sit huius vel illius. Sed post  
diem iudicii tollet impius ne videat gloriam  
dei. Et hoc ipsum reputabit sibi ad opprobri-  
um et ex eo cruciantur. Item est in eis ira  
maxima et contra deum et contra seipsum. Ite  
instabunt eis supplicia a parte exteriori: quia  
videbunt se omnibus bonis mundi esse puatos  
et ab omni creatura derelictos in eternum.  
Sed miseri peccatores non intelligunt: quia  
non cogitant nec considerant hec: sed continue  
revertuntur ad ea. Quod figuratum est in filiis be-  
lamin de quibus dicitur. Iudicium. xx. quod non intel-  
lexerunt quod ex omni parte instaret eis iteri-  
tus scilicet eterne damnationis. ps. Nescie-  
runt neque intellexerunt in tenebris ambulantes.  
Et quidam excecant a diabolo non intelligunt  
quia non credunt hic: sed tunc intelligere coguntur  
quod illa reperierit. Unde dicitur eis. Dicitur.  
xxx. In nouissimo diebus intelligetis ea. Et  
tunc erit accidit eis quod dicitur. Dicitur. xx. Confundet  
vehementer: quod non intellexerunt opprobrium  
sempiternum quod nunquam delebit. Sed intellige-  
dum quod damnationem affligunt quod meruerit  
quod ex diuina misericordia affligunt circa condignum.

sim illud. xi. Utinam deus loqueretur tecum et  
aperiret labia sua tibi: ut ostenderet tibi secreta  
sapientie: et quod multiplex esset lex eius. Et in-  
telligeres quod multo minor exigans ab eo  
quod mereat iniquitas tua. Tertio ostendit  
in auctore inducta quod debemus prouidere nos  
uisissima. i. finem nostrum et finem mundi. Finis  
vite nostre presentis est mors: in qua fit particu-  
lare iudicium dei de homine: in fine autem mundi  
fiet de omnibus: in utroque autem erit idem iudex.  
Sed quando aliquis debet vocari ad iudicium  
et sentit iudicem inimicum sibi et iratum propter  
offensas sibi factas ab ipso: antequam vadat de-  
bet sibi prouidere quod eum placeat: ita quod ini-  
micitia auferat. Sed iudex iste Christus est tan-  
te pietatis quod parcat hominum si sola peniteat  
et emendet culpam suam et definat inimicari  
sibi abstinendo a peccatis. Et ideo dicitur. Eccli.  
xxvii. Memeto nouissimorum et desine inimicari  
tibi. Et dicitur. Memeto nouissimorum: quia  
tam mortis quam iudicij memoria est valde vtilis.  
Siquidem memoria mortis valet ad vitan-  
dum culpam. Animal enim cum cauda  
que vltimum corpus est abijcit muscas. Et  
sic homo cum mortis memoria fugat peccata.  
Et facit vitare precipue tria peccata. Primo  
auaritiam. quia facile committit omnia qui  
semper cogitat se esse moriturum. putat dicitur  
vnius dicitur. Item superbiam. pauca respiciendo  
de pedes in quibus est finis sui corporis  
quos habet turpes deponit caudam. quia ho-  
mo considerando mortem deponit superbiam.  
Item carnis concupiscentiam. Gregorius. Ni-  
hil tamen valet ad edomanda carnis desideria  
sicut considerare qualis sit futura post mortem  
Item mouet ad penitentiam. Augustinus. Multi  
video penitere timore mortis. sicut patet in  
ezechia. Esaye. xxxvii. Ite illud  
minat ad scientiam. Unde plato ait quod summa  
philosophia est mortis meditatio. facit enim  
homines venire ad cognitionem sui: ut sciant  
se esse animalia non solum rationale: sed etiam  
mortale. Item ad cognitionem dei: sicut An-  
tiochus dixit. Iustum est subditum esse deo: et  
mortalem non paria deo sentire. i. Ad hec  
beorum. ix. Memoria etiam et consideratio  
vltimi iudicij multum valet ad corrigendum et  
dirigendum vitam suam: ut non confundatur  
postea homo de ipsa coram deo et toto mundo  
et non erit locus emende. Eccli. xxxvii. Memeto  
nouissimorum: et noli obliuisci. Neque enim  
est conuersio saltem penitentie post mortem  
vel post diem iudicij. et huic nihil prouidetur.



## Sermonū funebriū

quia etiā si penitēs ratione pene nihil p̄desset tibi. Et subdit. Et reipm pessimabis sez in iudicio: quia tūc recipies vindictam: non solū in anima: sed etiā in corpe. Et seq̄tur. Memoz esto iudicij. **D**

### Tertio in auctoritate

principali intēdit nos inducere sapiēs ad maloz euitationē: cui dicit. in eternū nō peccabis. i. nunq̄ peccabis. Ubi notandū q̄ illi qui habēt custodire terrā ab hostibus multum vigilat ad custodiā: ne hostes ingrediat̄ur et capiāt terrā. Hostes autē aie sunt peccata: ynde multū debet vigilare iust' ad custodiā anime sue: ne peccata ingrediant̄ et occupent eam. Unde d̄ p̄me. Cor. xv. Vigilate iusti et nolite peccare. In q̄bus q̄dem verbis inducit ad etiā.

**P**rimo ad diligentiam custodie: cum dicit. vigilate.

**S**ecundo ad obseruantiaz iusticie: cum dicit. iusti.

**T**ertio ad fugam malitie: cum addit. nolite peccare.

**D**icit ergo primo vigilate. s. p̄tra diaboli astucia. sicut vigilat speculatores i castris cōtra hostiū iniecia. p̄ma. petri. xv. Vigilate q̄ aduersarius uester diabolus tanq̄ leo etc. Item vigilate cōtra mūdi auaritia: sicut vigilat faber de nocte p̄ calozem diei.

Caloz est diei ardor et auaritia mūdi: p̄tra quē debemus vigilare. Eccli. xxxviii. Vigilia sua mūdabu formacē a. ardor: et auaritia.

**T**er debet vigilari cōtra carnis lasciuia: sicut vigilat super infirmū ne aliquod nocu mētū ei accidat. Sic debem' vigilare ad custodiā carnis infirmē: ne fiat aie aliquod nocu mētū. Mat. art. xxvi. Vigilate et orate ne intreatis in temptationē. Spiritus quid. in p̄p̄tius est: caro autē infirma.

**S**ecundo inducit ad obseruantia iusticie: in eo quod dicit iusti. Nam videm' cōiter q̄ artifex denota tur ab ysū et ope artis sue: sicut illi q̄ faciunt calceos dicunt̄ calatifices: et illi qui scribūt libros vocant̄ scriptozes. Nil est de x̄rtutibus. q̄ ille q̄ frequētē facit opa charitatis d̄: charitatus: et q̄ multas facit abstinentias d̄: abstiniens. Et eodē mō q̄ facit opa iusticie d̄: iust'. **U**bi. i. Job. iij. Qui facit iusticia iust' est. Dicit tñ p̄bs in ethicis. q̄ iusticia d̄: dupl'r. Uno mō. pur est x̄r' p̄ticia ris ordinās. s. hoies vt recte et debite se habeat yu' ad alterū in opib' suis et negocijs

que hnt̄ facere admittē. **S**ecundo mō iusticia ē x̄r' ḡnalis extēdit se ad oēs x̄rtutē inq̄rū act' oim x̄rtutū ordiat ad bonū cōe. Et idō p̄bs dicit in. v. **E**thi. q̄ iusticia est ois x̄rtus et ab hac ḡnali iusticia x̄rtuosi et boni noian tur iusti. Et q̄ nos videm' q̄ culib' ē delectabilis opatio q̄ uenit sibi fm̄ p̄p̄riū bitū iō sicut hō p̄ra' delectat in opib' p̄ra'is. ita hō iustus delectat in opib' iustis. Et idō p̄bs dicit in. v. **E**thi. q̄ nō est iustus q̄ non gaudet iustis opib'. Et p̄p̄rea ḡnal'r loquēdo illi dicunt̄ iusti q̄ p̄p̄te et gaudētē faciūt opa bona x̄rtuosa. q̄ autē q̄ negligētia et tristitia faciūt aliq̄ bona nō est figurum q̄ sint iusti. **U**bi. p̄oucr. xxi. Dauidus ē iustus facere iudiciū. i. iusticia. Tertio in auctē inducta iducit apls ad fugā malitie. i. p̄ticia: cui dicit. nolite peccare. Ubi notādū q̄ aliam medicinā dat medic' egorārī: et aliā cōualescētī. Et sic aliud remediū dari d̄ p̄tōat et aliud iā penitētī. Egorārī dat medic' medicinas digestiuas siue alteratiuas et expulsiuas. Et talia sūt p̄tōzi medicie penitētīe.

**N**ā q̄si medicina alteratiua vel digestiua q̄ parat humozē ad expulsiōē est interior: cōtritiō q̄ p̄parat ad cōfessionē. s. q̄si expulsiua ē ipa p̄fessio. **S**z ei q̄ iā ex firmitate cōualuit dat medicinā p̄fortatiua siue restauratiua. Et istū p̄tinet ad satisfactōē p̄ quā repas et restauras qd ē ex p̄tō de p̄dū. Et fortificat etiā penitēs p̄tēp̄tōes: vt p̄ ieiunium elemosynā et ofonē q̄ sunt opa satisfactōis. **I**te ei q̄ cōualuit p̄capue p̄sulit medic' q̄ adhuc cauet sibi ab his q̄ possent inducere recidū seu recidiuatiōē. Et h̄ p̄tō p̄ue p̄sulēdū ē penitētīe: ne sez recidiuādo i p̄tō fiat nouissima ei' p̄tō: a p̄tōib'. Et sic p̄ q̄ p̄tōzi cōp̄tēt remediū p̄tē: p̄ qd sez purgas a p̄tē. sed penitētī uctēria ē caute la vt p̄fuet se a futuris. Et d̄ istis ducb' d̄: i p̄s. iij. Irascimini nolite peccare. Irascimini. s. p̄ p̄nias. i. sturbemini de p̄tō p̄tēto: et nolite peccare ampl' de cetero. Et in x̄bis istis duo bene uer facit.

**Q**uod p̄mo dat medicinā expulsiuā: q̄ ē p̄nias cui dicit. irascimini. s. p̄tra peccata uestra.

**S**ecundo imponit dietā p̄suatiuā: cum addit. nolite peccare.

**C**irca p̄nias attende q̄ ira improprie assumat penitētīe: q̄ homo penitēs ad modū irati debet dolere et feruere intus in contritione: et p̄mpe in x̄ba exterioris p̄fessio nē: et uideat se manu p̄ op̄is satisfactōē



**E**t sic posset dicere illud Ione, iiii. **U**n ira-  
 sco: ego vsqz ad mortē. i. vsqz ad pcti mor-  
 tificationē. **S**ecundo inducit ad pcti abstine-  
 tiam: cū subdit, nolite peccare. **C**ōsuevit di-  
 ci qd recidiūū ifirmitatis plus nocet et picu-  
 losius est qd fuerit p̄ma infirmitas: qz inue-  
 nit naturā magis debilitatā et pugna p̄re-  
 cedētis infirmitatis. Sic p̄ recidiūū i pcti  
 efficit homo deterioris p̄ditionis. **E**t q̄rū  
 ad deū p̄pter ingratitudinē: et q̄rū ad seipz  
 p̄pter assuetudinē: et q̄rū ad diabolu qui  
 fortior: redit ad ipm. **E**t ideo dictū fuit pas-  
 salitico iam curato. **I**h. v. **I**am noli pecca-  
 re ne deterius tibi aliqd cōtingat. **E**t sic ab-  
 stinēdo a pctis cōseruat homo in gratia: et  
 tandē puenit ad gl̄iam. **A**d quā nos perdu-  
 cat iesus benignissimus. Amen.

**D**e vtilitate mortis hūane. **S**ermo IX

**M**ors bonum est

**O** iudiciū tuum. **E**ccl̄iasticū, xli.  
**M**ulta sunt q̄ cū eueniūt viden-  
 tur mala: que tū inueniunt postea vtilia et  
 bona. sicut patet in ioseph de quo maluz su-  
 ille videt qd fratres sui et inimici vendide-  
 runt eū mercatoribus alienigenis: quod tū  
 postea cōuersum est in bonū: nō solū ipius  
 quia factus est dñs egypti vbi veditus est  
 sed etiam in bonū ipō: um fratru suoz: et  
 totius familie patris sui. **E**t ideo dixit Ioseph  
 postea ip̄tis fratribus suis. **N**olite timere.  
**N**ū dei possumus resistere volūtati? **V**os  
 cogitastis de me malū: s̄ deus verit  
 illud in bonū. **B**ened. **N**arrat etiā **U**aleri  
 maxim⁹ lib. p̄mo. ca. vi. de **I**asone p̄hedreo  
 qd quidā inimicus suus posuit sibi insidias  
 vt occider̄ eū. **E**t eo adueniēte surgēs ex in-  
 sidis gladio eū percussit. **S**ed accidit qd per-  
 cussit eum in illa parte corpis vbi habebat  
 apostema quod d̄: vomita: quod est genus  
 apostematis quo egerēdo intestina emittū  
 tur. et de hoc a nullo medicoz sanari porue-  
 rat. **S**ed itcu gladij ira ruptū est apostema  
 qd hō a pestifero morbo liberat⁹ est. **E**t sic  
 credēdo ei nocere p̄fuit. et credēdo occidere  
 liberavit eū a morte: ita qd videbat malū  
 cōuersum est illi in bonū. **I**tem dicunt som-  
 niōz interpretēs qd somnia qd maxime viden-  
 tur mala: signi-  
 ficāt bonū euentum. **T**erbi  
 gratia. dicit **P**ascalus i libro de thesauris  
 occultis. qd si quis intur⁹ fuerit p̄ somniū  
 qd iudicio eius qd potestate habet: suspensus  
 sit p̄ violentiā et necessitate: talis s̄m p̄por-

tionem altitudinis suspensionis exaltabit in  
 dignitate. **I**tem dicit qd si quis minar⁹ fue-  
 rit p̄ somniū qd leprosus sit: dignitate hono-  
 rabitur qua dicitur multos ledet. **E**t sic pas-  
 tet qd m̄ta vident mala q̄ finaliter inueni-  
 untur vtilia et bona. **E**t ita est de morte q̄a  
 quīs mala videat et noxia: tamen in x̄bis  
 p̄positis dicit qd iudiciū eius bonū est. **M**ors  
 in qd bonū est iudiciū tuū. **U**n qd  
 bus quidē verbis ostendit de morte tria.

**P**rimo qd est penalis ex noie: qz mors.

**S**ecundo qd est vtilis ex bonitate: qz bonū.

**T**ertio qd est terribilis ex amare: qz iudiciū  
 dñi h̄s. vnde addit. iudiciū tuum.

**C**irca p̄mū aduertēdū

est qd illud quod tollit hōibus ea q̄ maxime  
 diligunt est eis valde penosum. **S**ed mors  
 tollit: ab hōibus q̄ sunt ab eis maxime dilec-  
 ta et questra. sicut honores et delectatōes et  
 vite cōmoditates: que oia ex diuitijs habē-  
 tur. quia p̄ diuitias assequunt hōies hono-  
 res et status. **I**tem delectationes corpales  
 et cōmoditates vite. **E**t iō papue hōi d̄  
 viti et diuitias suas pacifice possidētī mors  
 amara est et penalis: nō solū ad experieudū  
 sed etiā ad imaginandū. **U**n d̄: **E**ccl̄i. xli.  
**M**ors q̄ amara est memoria tua homi-  
 ni pacē habētī in substantijs suis. **U**n qd  
 bus quidē h̄bis ostendit triplex rō quare  
 nō solū mortis ex pietia s̄ etiā mortis me-  
 moria est aliq̄bus multū penosa.

**P**rima est. qz mors affert detrimētū  
 vnde d̄: mors. qz morēdo tollit vitam.

**S**ecunda quia infert tormentum. vnde  
 dicitur. amara.

**T**ertia vero est quia aufert fulcimētum.  
 scilicet diuitiarum. vnde homini diuiti p̄e-  
 capue est penosa.

**E**t ergo mors homini naturalr̄ in hōi-  
 rore p̄pter detrimētū quod infert. **N**ā ma-  
 ius detrimētū quod possit inferri alicui hōi  
 sp̄icio siue domui est suffodere fundamētū  
 eius. quia tūc domus ruit cum oibus suis  
 partibus et fulcimētis. **S**z fundamētū om-  
 nium bonoz que p̄tinent ad domū corpis  
 est vita. **E**t ideo mors auferēdo vitā aufert  
 oia alia bona que p̄tinent ad corp̄: pus. ita qd  
 nec pōt amplius moueri: nec sentire: nec vi-  
 dere: nec audire: nec tangere: nec odorare: et  
 nec gustare: nec loq̄: nec appetere: nec deles-  
 crari i re aliq̄. **N**ihil p̄t̄ ei diuitie: cessant  
 om̄s delitē: et oēs reuertit: et honores. **E**t



## ¶ Sermonū funebriū

pp̄trea est mors formidabilis et horribilis. ps. liij. Formido mortis cecidit sup me. Sed notandū q̄ sancti viri reputāt mortē corp̄is nō ad detrimentū; sed pot̄ ad lucrū ex eo q̄ de morte ista transeūt ad meliores vitas sc̄z ad vitam eternā; et p̄ istis paruis bonis recipiunt maxima et eterna bona. Et p̄ter hec expectāt ip̄m corp̄us resurrecturum in gloria beatitudinis et immortalitatis. Propterea d̄r in ps. cxv. Preciosa i cōspectu dñi mors sanctorū eius. Et dicit in cōspectu dñi. quia qūis in cōspectu h̄c viuetium p̄dita nō appareat; tamē in cōspectu dei in rei veritate sic euenit. Et ideo mors sanctorū martyrum; licet in conspectu hoim̄ appareat ignominiosa; in conspectu tamē dei est preciosa. Et p̄trea d̄r Proverb. xiiij. Sperat iustus in morte sua. Et miseri peccatores recipiūt in morte maxima detrimenta. et ideo nō est mirū si multū timent eam. Nam nō solum priuānt vita nature; et omnibus bonis huius mūdi; sed etiā priuānt vita gratie et glorie. Vita quidē gr̄e p̄uāntur si moriant̄ impenitētes. quia in peccato exites sunt p̄uari gratia et charitate; per quam habet deus qui est am̄re vita. Post sunt tamē dum viuit̄ resurgere per p̄niam; et recipere gr̄am et charitatē et deus. Sed post mortem nō est amplius locus penitētie vel resurgēdi ad vitam gratie. Et istud est longe amplius timēdū q̄ ip̄a sit corp̄is mors; quia taliter dicit Augu. in deteriore mortē; morte secl̄i cadit. vt nō ad cōmutationē; sed ad lūca eterna supplicia reuinit̄; fearāno s̄m ip̄m angustim̄. magis est plāgēdus peccator; viuet̄ q̄ iustus moriens. Et ideo ait. Plangis mortuū a quo recessit anima; magis plāge viui a quo recessit deus. Non sunt ibi vitēra xp̄iani nūc vt plangas mortuū et nō plāgas aiām a q̄ recessit deus. Item idem angustinus. Quid miserialius misero nō miserate seip̄m. Plangentem dydenis mortem que fiebat amando enear; et nō plangentē mortē suā que fit nō amando deū. Multo ergo magis moriens in peccato est plāgēdus; q̄ nunq̄ resurget a morte culpe. et ideo semp̄ erit in pena; q̄ nō poterit auferri pena si nō remittat culpa. Sed maximū et pessimū detrimentum est. quia p̄uānt vita glorie. Deterius em̄ est hoc sicut dicit Or̄ius q̄ cruciari gehenna ignis. Et rō est; quia p̄ carentiā glie p̄uāntur summo bono et increato; sed p̄ cruciatū

gehēne p̄uānt bono creato; sed delectatōe quiete et h̄mōi. Et ideo dicitur in ps. xxxij. Mors peccatorū pessima. Mala quidē in quātum p̄uānt vita nature. peior q̄ p̄uāntur reparatione gratie; et affligunt cruciatu eterne penes; sed pessima. q̄ p̄uānt felicitate eterne glie. Sed a rō quare mors est penosa est. q̄ inferit tormentū et nō solus ipsa mors; sed etiā eius memoria; et hoc inuif in auctoritate inducta; cū d̄r. amara. Multo ergo magis amara esse debet ip̄i mortis experientia ad quā homo festinare nō tardat. s̄m illud Eccl̄i. xiiij. Memor esto quoniam mors nō tardat. Dicit ergo q̄budaz mors esse amara. aliquādo p̄pter tormentū infirmitatis de qua morit̄. sicut d̄r. ij. Macha. hono. de antiocho. q̄ apprehendit euz d̄rus dolor viscerū. et amara interiorū tormenta. Et in his tormētis; vt infra subdit; miseriali obitu vita defunctus est. Ambulādo mors amaritudinē s̄bet p̄pter inordinatū affectum luxuriōū. Unde est amara auaro; amario; luxuriōso; s̄ amarissima superbo. Amara quidē est auaro; p̄pter amorē diuitiarum quas op̄s eum relinquit. Unde Amos. viij. Pona nouissima ei⁹ quasi dies amarū. Item ē amario; homini luxuriōso Eccl̄s. viij. Inueni amario; morte mulierem. Nec mulier est carnis voluptas que mortē amario; reddit. Et si ducat ad mortem gehēne est amario; morte nature. Item mors est amarissima homini supbo et ipio quē sequit̄ durius iudiciū; terribile occursum demonū; et profundior vorago penarum Deut. xxxij. Deuorabit eos aues. i. supbi d̄mones mortuū amarissimo. Sic mortuus est mors qui partē tollit sc̄z aiām et partem in terra dimittit sc̄z cadaver. Sicut homo qui moriet̄ potū tollit solidum et dimittit putridus. Unde rōne hui⁹ amaritudinis mors assimilaf colodntide. quia sicut habet. iij. Reg. iij. Filij p̄phetarū p̄pter ce loquunt̄ das missas in olla cum gustassent; et cibum amarissimū inuenissent; damauerūt ad helyseum; dicentes. Mors in olla vir dei. Et post dicit q̄ mors in olla inclusa est mors in memoria habita; q̄ peccatorū; amara videt̄; et p̄pter bona q̄ dimittunt̄; et p̄p̄tina la que metuit. Propter quod bis dixerunt Mors in olla. Erenoz̄. iij. Memento mea mors ero; et tab eicit in me aia mea. s̄. p̄pter timorē et amaritudinē mortis. Et eterna rō quare mors formidat̄. vt penosa et ama



ra ostendit in aucte supra iducta, s. q. tollit fulcimentū sēz diuitiarū. ⁊ ideo dicit q. est amara eius memoria spālter homini diuitiā habēti sēz pacē in substātijs suis. **N**undus em̄ est velut subdolos hospes: q. i. egressu hospitiū ierāter hoīem recipit: ⁊ postea imitat de multis ⁊ largissime subministrat: sed in egressu hospitiū euacuat burfam er̄. Sic homo cū letitia recipit cum nascitur i mūdō: ⁊ mūdus eum inuitat dum viuūt ad diuitias delicias ⁊ honores. ⁊ aliquādo de talibus fortuna largissime dat: s. in egressu mortis nihil ei dimittit vt secū portare possit ex oibus diuitijs suis. **U**nde est silis ei q. somniat se inuenisse diuitias de q. bus post somnū nihil inuenit. ps. lxxv. **D**ormierunt somnū suū ⁊ nihil inuenerūt omnes viri diuitiarū in manib⁹ suis. **J**ob. xvij. **D**ives cum dormierit nihil secū afferet: apiet oculos suos ⁊ nihil inueniet. **D**icit tamen beatus Gregorius sup aucte **V**ob pallekata. q. dicitur ues cū dormierit res suas secum afferet: si ad vocē perētis iopsis illi tribuistis. **E**xterna nāq. oia que seruādo amittim⁹ largiēdo seruamus. **P**arimonij nostrū retentus p̄dit manet erogatum. **D**

**S**ecundo in auctorita

te p̄ncipali sēz in themate assumpto ostēditur q. mors est bona ⁊ vitilis. ⁊ ideo dicit bonum. **U**bi aduertendū q. aliqd. p̄t esse s. in se malū: quod t̄m in comparatiōe ad maius malū videtur habere rōnem boni. sicut p̄iēcere merces suas in mari s. in se malum est. ⁊ in cōparatione submersiōnis nauis ⁊ per sonariū bonum reputat ⁊ vitile tempore pestantis vt nauis alienef: ⁊ hoīes euadāt. **E**t sic mors s. in se mala q. est p̄uatio vitæ: tamē in comparatiōe ad maius malū sicut esset p̄dere gl̄iam vite eterne vel etiā p̄scientie mori dicit esse bonum. **E**t hoc est quod dicit apostolus p̄me. **C**or. ix. **B**onus est mihi magis mori: q. vt gl̄iam meaz q. euacuet. **I**n quibus quide hōis possum⁹ de ip̄a morte considerare tria.

**P**rimo ipsius cōmendationē: quia dicit q. mori bonum est.

**S**ecundo ipsius appropriationes: quia mihi.

**T**ertio vero ipsius comparationē. quia magis mori.

**C**irca p̄num notandū q. mori potest diu bonum p̄pter tria. **P**rimo quide quia in

eo hūmilitat supbia p̄pter duas causas. **P**rimo quide quia inegalitas hominū. puta q. vni⁹ excedit aliū vel in diuitijs vel in sciētia et hūmilitat causa supbie ⁊ appetit⁹ dōs minij ⁊ excellētie. **S**ed p̄ mortē omnia adequant: quia licet diues dum viuūt sit ineq̄lis pauper ⁊ doctus indoctus: ⁊ domin⁹ seruo. in morte tamē oēs adequant: quia moritur doctus pariter ⁊ indoctus: ⁊ ita diues sicut medicus: ⁊ ita dominus sicut seruus. **U**nde mors assimilaf̄ morte multum basse in qua oportet q. omnes trāseantes se inclinent equaliter ad mensurā bassitudinis er̄ ⁊ ideo tollit mors causam superbiēdi. **A**lia vero causa est. quia alia mala mūdū potest homo interdū euadere et in eis p̄pter spem euadendi nō humiliat totaliter cor: supbiū. **S**ed nō sic est de morte quam nullus euadere potest. **E**t ideo. ij. **M**achabeoz nono. **A**ntiochus ad mortē percussus ex grauē supbia deductus cepit ad agnitiōe sui venire. **E**t dicit. **I**ustum est subditus esse deo. et mortale nō paria deo sentire. **E**t octauianus impator considerās se esse mortalem noluit a romāis adorari. **E**t ideo dauid ps. cvij. dicebat. **B**onum mihi q. humiliasti me. scilicet ex mea mortalitate. **U**nde psalms. xliij. idem dicit. **H**umiliata est in puluere anima nostra. **S**ecundo mori dicitur vitile. quia in eo terminatur miseria. **N**am sicut felix appetit vitam: ita infelix dicit appetere mortē. quia melior est mors q. vita amara. **E**t ideo dicebat apostol⁹ ad Romanos septimo. **I**nfelix ego homo: q. s. me liberabit de corpore mortis huius? **E**t si dicas q. mors aliquibus auget miseriā: puta quia mittit ad damnationē. **D**icendum q. per se non est ex morte: sed ex ipsorum p̄auitate aut negligētia. sed bonis dicitur esse requies a laboribus et miserijs suis. **U**nde dicitur **B**enefis quadagesimo nono. **V**idit requies scilicet mortis q. esset bona. **T**ertio mori dicitur bonū esse. quia per ipsam certificatur ignoꝝtia scilicet futurū euentus de quo omnes in dubio sumus q. omnes status vite huius mortalis est. siue diuitis siue iusti siue domini. **E**t ideo nescit homo finem suū: sed omnia in futurum referuātur incerta. **E**cclēstastes nono. **M**ors ponit hominem in statu certo a quo nō debeat ulterius mutari. **Q**uādiū em̄ homo est in certamine vel in cursu non habetur certum iudiciū de victoria vel de via



## ¶ Sermonū funebriū

sua: sed finito certamine et cursu completo.  
Et ita finito certamine et cursu completo vite presentis per mortē. tūc bonus miles christi et bonus viator dicere potest illud. ij. Th. iij. Bonus certamine certauit. **¶** Secūdo in auctoritate inducta ostēdit vtilitas mortis quoad appropriationē: cum dicit. mihi Nam sanctis viris et amicis xpi vita ē vtilis quia auget eorū meritū: sed vtilior est illis mors per quā merentur p̄miū. Et ideo dicebat apostolus Philip. p̄mo. Mihi vltimū uere xps est: et mortū lucrū. Ubi nota meritum p̄fectū ex amore xpi. Nā int̄sus amor transformat amantē in amatū. Et ideo apostolus qui xpm diligebat int̄se vitā suam reputabat vitā xpi. Unde etiā dicit ad galathas. ij. Cuius aut̄ tam nō ego: uiuētis in me xps. Et ex hoc amore semper crescebat i merito. quia amor dei nō est ociosus: vñ sp̄ facit operari: et operādo ex charitate mereri. quia charitas est radix merēdi. Secūdo nota lucrum p̄mij per mortē: quia mortū lucrū Nam per mortē expectabat recipere gloriāz vite eterne: in qua est eterna salus animarū. Unde sine hoc lucro omne aliud lucrum est damnū. **¶** Marc. viij. Quid p̄derit homini si lucretur mundū totū et detrimentū anime sue faciat. Et quia illa glia erit in visio ne diuinitatis et hūanitatis xpi. ideo apostolus omnia alia lucra spernebat vt xpm posset lucrari. vnde ait Philip. iij. Omnia detrimentum feci et arbitror vt stercoza vt xpm lucrificerē. **¶** Tertio in auctoritate iduera debemus cōsiderare comparationē: cuius dicit. magis n̄. ori. Ubi aduertendū est quod duplex est gloria bone fame. Una in p̄senti Et hec est testimonij bone et pure cōsciētie sicut apostolus ipse ait sedē **¶** 2. cor. i. Gloria inquit nostrā hec est. testimonij cōsciētie nostre. Alia vero glia est in futuro. de qua dicit in ps. cxlix. Exultabunt sancti in gloria. Et de p̄ma gloria verū est quod p̄us debet homo velle mortū seu occidī corpaliter quod p̄dere eam. Et ratio est. quia talis gloria nō p̄ditur nisi per culpā sc̄z per peccatū mortale Et ideo euacuatio talis glorie est p̄ peccatū mortale et ex peccato mortali. mors autem est pena quedā. Cum ergo maius sit malū culpe quod malū pene: potius debet homo sustinere mortē quod per mortale culpā gloriā cōsciētie euacuare vel p̄dere. Sed quod cōsciētie gloria non perdat p̄ peccatū veniale **¶** Ambrosius dicit doctores quod potius de-

beret homo eligere mortē quod venialiter peccare. quia peccatum iniquitū peccatū nūquā est eligibile. Si enim esset eligibile iniquitū peccatum: semper esset eligibile: et sic nunquā esset peccatum. et ita nō peccaret si faceret quod est falsum. Multo ergo magis debet homo potius velle mortē quod peccare mortale: et cōsciētie sue gliam totaliter euacuare. De hoc habet exemplū. ij. Machab. vi. in eleazaro qui potius voluit occidī quod contra p̄ceptum diuine legis faciēdo mortaliter peccare. Unde dicit ibi. quod ille gloriosus mortem magis quod odibile vitam cligēs voluitarie p̄ibat ad supplicia. Multo ergo magis expedit mortē quod p̄dere gloriāz futuram. Et ratio est. quia neqz mors neqz omnes passiones mūdi sunt aliquid ad comparationem glorie illius. Propterea dicebat apostolus **¶** Roma. viij. Non sunt condigne passionēs huius temporis ad futuram gloriāz que reuelabitur in nobis. **¶**

**¶** Tertio in auctoritate principali. i. in themate assumpto ostēditur mors esse terribilis p̄pter examen iudicij quod sequit ad mortē: cum dicit. iudicium tuum. Nam sicut dicit **¶** Hebr. ix. Statutū est hoibus semel mori: et post hoc iudicij. Nam post mortē cuiuslibet hois particulāris sequit particulare iudicium in quo anima s̄m sua merita iudicat a deo ad gloriāz vel ad penā: et post mortē generale oīs sequet oīum resurrectio et etiā generale iudicium. **¶** Utrūqz iudicium terribile est: valde ex eo quod vtrūqz sic fiet: quod in eo nulla veritas poterit celari: et nulla falsitas poterit p̄bari: et sentētia illius iudicij p̄ appellationē vel aliā quā cuiqz viam nō poterit reuocari seu mutari et pena finalit̄ iudicata quod p̄sonalis erit nullo precio poterit redimi. Sed stabit sup̄ius iudex iratus: inferius ad recipiendū infernus paratus: inferius cōsciētia accusans: extra demones ad capiendū parati: vt cito ad penam perducāt. **¶** Propter hoc terribilis propheta dicebat ps. cxlij. Non intres in iudicium cum seruo tuo domine etc. Ille qui habet ire ad forum iudiciale p̄mo p̄uidet sibi parando omnia illa que faciunt pro iusticia sua probāda vel defendēda. vnde portat secū sūū instrumentum. studet ibi habere procuratōrē bonum. Item aduocatum bonum vñ vel plures. Et plati qui habent procuratores in curia romana mittit



### Distinctionis III

### Sermo I

eis munera: vt sint de factis eoz magis solliciti. Ergo tu si vis euadere durā sententiam illius iudicij studeas portare tecū bonū instrumentū. id est bonā conscientia: cuius littere sunt bona opera: sed caue ne sint falsa sicut sunt opera hypocritarū. Item procuratorem bonū. et hic est pauper cui bene fecisti. sicut xpus pro ipis pauperib⁹. qz ipse dicit. Qd vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis. **Matth. xxv.** Unde salariū hui⁹ procuratoris est elemosyna pauperib⁹ data. **Et** vide etiā vt habeas bonū aduocatum vnum vel plures. id est aliquē sanctū vel alios quos sanctos quos habueris in speciali deuotione. **Et** munera eis missa erunt orationes eis facte: vel reuerentie vel quecumqz bona ad reuerentiā et honorē eoz facta precipue in festis eozum. **Et** possunt esse aduocati pro te in curia celestis: non solū viri pro ut sunt in curijs mundi: sed etias femine. i. non solum sancti: sed etiā sancte. **Dec** ergo sunt illa que si tibi paraueris inuenies tibi iustam causam: et inuenies bonū iudiciū. **Unde** dicit **Eccl. xvij.** Ante iudiciū para iusticiā. **Et** sic recipies non sententiā damnationis: sed iudiciū approbatiōis et remunerationis eterne glorie. **Ad** quā nos perducatur iesus iudex misericordie. **Amen.**

**Explicit** distinctio secunda: que egit de morientib⁹: et eoz conditionibus.

**Incipit** distinctio tertia: in qua tractat simul de vita et morte: et de conditionib⁹ vtri⁹ usqz: cui⁹ sunt sermones octo.

**De** necessitate moriendi que omnes angit. **Sermo I**

**Q**uis ē homo qui viuet et non videbit mortē. ps. lxxxvij. **Sicut** Doct⁹ dicit in libro de solariē pbie. **Omne** aial vitā tueri laborat. **Mortē** vero pernicioz deuitat. **Sed** neqz homo aut aliqd aial potest vitā suam semp conseruare: neqz finaliter ipaz mortem vitare. **Quāuis** em hō in statu innocentie nō ex natura sed ex dei gratia esset immortalis. id est qz poterat nō mori: propter peccatus tamen pami homis ipē cū tota posteritate sua facti sunt mortales. id ē necessitati mortis addicti. **Propter** qd ap⁹ dicit **Rom. v.** qz per vñū hoim peccatū intravit in mundum: per peccatus mors. id est moriendi

necessitas. **Et** hoc est qd ppheta inquit in verbis ppositis dicens. **Quis** est homo qui viuet: scz semper: et non videbit id ē nō experietur aliquando mortem: q. d. nullus. **Sic** ergo de duobus inquit.

**Primo** de vite perpetuitate: cū dicit. **quis** est homo qui viuet.

**Secundo** de mortis euitabilitate: cum ait et non videbit mortem? **A**

**Est** ergo prima questio

vtum vita homis posset semp perpetuari? **Ad** qd responderi potest qz duplex est vita homis. **Vna** corporalis sū natura, et alia spūalis sū gratia. **Prima** vita scz corporalis sū naturā perpetuari non potest. **Et** ratio est: quia in quolibet aiali ē consumptio et restauratio. **Consumptio** per actionē calidit: et restauratio per acceptiōem alimentis. **Si** em non esset ibi consumptio non posset corrumpi nisi ab agente exteriori per violētiam: et non ex pugna quā haberet in seipso. **Et** sic nō esset necesse naturaliter ipm corrumpi. **Rursus** si posset tale restaurari: quale est illud qd deperdit: posset semp perpetuari in vita aial. **Sed** his duobus concurrunt: quia est ibi continua deperditio: et illud qd restaurat per alimentum nō est ita purum sicut illud qd deperdit: ideo necesse est aial corrumpi. **Nam** si quis acciperet de vino qd esset in dolio et restauraret ibi de aqua: ad vltimū oporteret qz esset vinū ita aquosum qz esset ibi corruptio vini. **Sz** si restauretur ita purū vinū sicut extrahitur inde: posset perpetuari huiusmodi dolium vini. **Sic** qz qd deperdit in aiali est magis purum qz illud qd restaurat: ad vltimū est caro ita impura qz nō potest facere carnis opus: ideo necesse est aial corrumpi. **Et** pteerea dicit **Eccl. ix.** Nemo est qui semper viuat. **Nec** obsiat qd dicit **Sap. v.** Iusti in perpetuū viuent: quia non loquitur de vita presenti: sed futura post resurrectionē. que quidē perpetua erit et incorruptibilis tam in bonis qz in malis. **Partim** quidē ex natura: partim ex diuina iusticia. **Et** natura quidē. qz cessante motu locali celi: qd est per talem motū qd est pmi alterans: nō remanebit aliqd aliud agens qd possit per alterationē aliquā corpus homis vel aliud a sua naturali qualitate remouere: cui⁹ omnia alia agentia secunda virtute ipsius agāt. **Et** ideo post resurrectionē cessante motu celi: nulla